เจริญพร
พระภาวนาโกศล
เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ประวัติและรายนามของท่านผู้ร่วมสร้างบารมี
และศิษยานุศิษย์บางส่วนของ
พระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปรินายก

(ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถระ)

พระประวัติสังเขป

ของ

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

(ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถระ)

วัดพระเชตุพน กรุงเทพมหานคร

สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถระ) อายุ ๗๘ พรรษา ๕๕ วัดพระเชตุพน พระนามเดิม ปุ่น สุขเจริญ ประสูติ วันอังคารที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๓๙ เวลา ๒๔.๐๐ น. แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๔ ปีวอก ณ บ้านสองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี บิดาชื่อ เน้า มารดาชื่อ วัน เป็นชาวนา

การศึกษา

เมื่ออายุ ๖ ปี เรียนหนังสือแบบเรียนเร็วกับบิดาที่บ้านจนจบเล่ม ๑–๒ แล้วเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนอยู่ ๑ ปี บิดาให้ลาออกจากโรงเรียนนั้น แล้วพาไปฝากเป็นศิษย์พระอยู่วัดสองพี่น้อง เรียนเก่งจนเป็นครูสอนเด็กด้วยกัน ต่อมาเรียนเขียนภาษาบาลีเป็นอักษรขอม ตอนเย็นก็ต่อหนังสือค่ำ

อายุ ๑๕ ปี พระอาจารย์หอม วัดสองพี่น้อง พาไปฝากไว้ที่วัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ อยู่ได้ปีเดียวเจ้าย้ายไปอยู่กับพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ครั้งยังเป็นพระภิกษุสด ซึ่งเป็นอา ณ วัดพระเชตุพน

อายุ ๑๖ ปี กลับไปบรรพชาเป็นสามเณรที่วัดสองพี่น้อง โดยมีพระครูเหนี่ยง เจ้าอาวาสเป็นพระอุปัชฌาย์ บวชเป็นสามเณรได้ ๑ ปี แล้วลาสิกขาไปช่วยบิดามารดาทำนา ๑ ปี

อายุ ๑๘ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณรอีก และไปศึกษาต่อ ณ วัดพระเชตุพนจนอายุ ๑๙ ปี (พ.ศ. ๒๔๕๘) ศึกษาบาลีกับสมเด็จพระวันรัต (เผื่อน ติสสทัตตะ) และพระมหาปี จนสอบไล่ได้เป็นเปรียญธรรม ๓ ประโยค

ต่อมาเมื่ออายุย่าง ๒๒ ปี (พ.ศ. ๒๔๖๐) กลับไปอุปสมบทที่วัดสองพี่น้อง

สุพรรณบุรี เมื่อวันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๖ โดยมีพระครูวินยานุโยค (เหนี่ยง) วัดสองพี่น้อง เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์โหน่ง วัดสองพี่น้อง เป็นพระกรรมวาจาจารย์ สมเด็จพระวันรัต (เผือน) ครั้งยังเป็นพระศากยยุตติยวงศ์ วัดพระเชตุพน เป็นพระอนุสาวนาจารย์ บวชแล้วจำพรรษา ณ วัดพระเชตุพน

พ.ศ. ๒๔๖๑ สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๖๔ สอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๖๗ สอบได้เปรียญธรรม ๖ ประโยค

นอกจากนี้ ยังทรงสนพระทัยศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาจีน จนมีความรู้พอสมควรอีกด้วย

ภาระ หน้าที่ การงาน

หลังจากสอบเปรียญ ๔ ได้แล้ว พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้เป็นครูสอนบาลีไวยากรณ์ชั้นมูล ๑ และเลื่อนขึ้นเป็นครูสอนบาลีธรรมบท กอง ๑–๒ และเป็นครูสอนประจำชั้นบาลีประโยค ป.ธ. ๓ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้ออกจากตำแหน่งครูสอนบาลี เพราะได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจการภาค มีงานที่ต้องทำมาก รวมเวลาเป็นครูสอน ๒๕ ปี

ตำแหน่งหน้าที่การงานที่ได้รับแต่งตั้ง ดังต่อไปนี้

๒๐ สิงหาคม	๒๔๘๓	ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแปลพระไตรปิฎก แผนกพระวินัย
๑๒ มีนาคม	๒๔๘๕	เป็นเจ้าคณะตรวจการภาคบูรพา มี ๘ จังหวัด
๔ ธันวาคม	๒๔๘๕	เป็นคณาจารย์เอกทางเทศนา
๓ กันยายน	๒๔๘๖	เป็นเจ้าคณะตรวจการภาค ๒ มี ๑๑ จังหวัด
พ.ศ. .	๒๔๘๖	เป็นกรรมการสังคายนา พระธรรมวินัย
๒๐ ธันวาคม	๒๔๘๗	เป็นพระอุปัชฌาย์วิสามัญ ในเขตภาค ๒
๑๐ พฤศจิกายน	๒๔๘๘	เป็นสมาชิกสังฆสภา
มีนาคม	๒๔๙๐	เป็นผู้รักษาการเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน
๖ มีนาคม	๒๔๙๑	เป็นสังฆมนตรี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดเทพศิรินทร์ เป็นสังฆนายก)
๑๘ มิถุนายน	๒๔๙๑	เป็นเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน
๓๑ สิงหาคม	๒๔๙๑	เป็นกรรมการและเลขาธิการ ก.ส.พ. (กรรมการสังฆาณัติระเบียบพระคณาธิการ)
๑๗ พฤษภาคม	๒๔๙๒	เป็นเจ้าคณะตรวจการภาค ๒ (เปลี่ยนเขต มี ๑๐ จังหวัด)

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช

(ปุ่น ปุณณสิริมหาเถระ)

วัดพระเชตุพน วิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร

๓๐ พฤษภาคม	๒๔๙๓	เป็นสังฆมนตรี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดเทพศิรินทร์ เป็นสังฆนายก)
๑๑ มิถุนายน	๒๔๙๔	เป็นสังฆมนตรี (พระศาสนโสภณ วัดมกุฎฯ เป็นสังฆนายก)
๒๔ กรกฎาคม	๒๔๙๔	เป็นสังฆมนตรี (สมเด็จพระวันรัต วัดเบญจมฯ เป็นสังฆนายก)
๕ ตุลาคม	๒๔๙๔	เป็นเจ้าคณะตรวจการภาค ๗ (เปลี่ยนเขตภาค มี ๘ จังหวัด)
๒๓ กรกฎาคม	๒๔๙๘	เป็นสังฆมนตรี (สมเด็จพระวันรัต วัดเบญจมฯ เป็นสังฆนายก)
๑๐ พฤศจิกายน	๒๕๐๐	เป็นกรรมการสังฆาณัติ พระคณาธิการ
๔ กุมภาพันธ์	๒๕๐๒	เป็นผู้รักษาการเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
๑๒ มกราคม	๒๕๐๓	เป็นสังฆมนตรีว่าการองค์การเผยแพร่ (สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ วัดมกุฎฯ เป็นสังฆนายก)
๓๑ ตุลาคม	๒๕๐๔	เป็นกรรมการพิจารณาหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกบาลี
๑ มกราคม	๒๕๐๖	เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม โดยตำแหน่งสมเด็จ ตาม พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕
๒๙ มกราคม	๒๕๐๖	เป็นกรรมการพิจารณาร่างหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เปรียญตรี โท เอก
พ.ศ.	๒๕๐๘	เป็นเจ้าคณะใหญ่หนกลาง และรักษาการเจ้าคณะใหญ่ หนเหนือ หนตะวันออก หนใต้
๑๕ มกราคม	๒๕๐๙	เป็นแม่กองงานพระธรรมทูต
๑๐–๒๐ กุมภาพันธ์	๒๕๑๐	เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน สมเด็จพระสังฆราช ครั้งเสด็จลังกา
๑๙ มีนาคม	๒๕๑๕	เป็นเจ้าคณะนครหลวงกรุงเทพธนบุรี
๒๑ กรกฎาคม	๒๕๑๕	ได้รับสถาปนาเป็น สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก องค์ที่ ๑๗

ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์

๑ มีนาคม	๒๔๘๔	เป็น พระอมรเวที
๑ มีนาคม	๒๔๘๙	เป็น พระราชสุธี ธรรมปรีชามณฑ์ ปริยัติโกศล ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี
๘ มิถุนายน	๒๔๙๐	เป็น พระเทพเวที ตรีปิฎกคุณสุนทรธรรมภูษิต ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี

๕ ธันวาคม	๒๔๙๑	เป็น พระธรรมดิลก ศากยบุตรนายก ตรีปิฎกบัณฑิต ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี
๕ ธันวาคม	๒๔๙๙	เป็น พระธรรมวโรดม บรมญาณอดุลสุนทรนายก ตรีปิฎกคุณาลังการวิภูสิต สุทธิกิจสาธร มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี
๕ ธันวาคม	๒๕๐๔	เป็น สมเด็จพระวันรัต ปริยัติพิพัฒนพงศ์ วิสุทธิสงฆปริณายก ตรีปิฎกโกศล วิมลคัมภีรญาณสุนทร มหาปธานาดิศร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัญญวาสี
๒๑ กรกฎาคม	๒๕๑๕	เป็น สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสงฆปริณายก ตรีปิฎกกลาสุโกศล วิมลคัมภีรญาณ ปุณณสิริภิธานสังฆวิสุต ปาวจนุตตมสิกขวโรปการ ศีลขันธสมาจารสุทธิปฏิบัติ พุทธบริษัทคารวสถาน วิจิตรปฏิภาณพัฒนคุณ อดุลธรรมวิสารสุนทร บวรธรรมบพิตร สมเด็จพระสังฆราช

ในตำแหน่งเจ้าอาวาส

นับแต่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นเวลา ๒๕ ปี ทรงปกครองพระภิกษุสามเณรและศิษย์วัดอย่างพ่อแม่ปกครองลูก อย่างครูปกครองศิษย์ ผู้ใดกระทำผิด ก็ตักเตือนชี้โทษ เมื่อตักเตือนแล้วยังดื้อด้าน ก็ต้องลงโทษบ้างตามสมควร นอกจากนี้พระองค์ยังได้ทรงจัดตั้ง "ศึกษานิธิ" เป็นมูลนิธิสำหรับส่งเสริมการศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ทรงเริ่มตั้งมูลนิธิ "ทุนพระพุทธยอดฟ้า" ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเป็นทุนสำหรับบูรณะปฏิสังขรณ์ วัดพระเชตุพน ถึง พ.ศ. ๒๕๑๗ มีเงินอันเป็นมูลนิธิจำนวนถึง ๑๐ ล้านบาทเศษ

ผลงานการประพันธ์

พระองค์ทรงสนพระทัยในการประพันธ์ตั้งแต่ยังเป็นสามเณร ชอบอ่าน ชอบสะสมหนังสือต่าง ๆ โดยเฉพาะหนังสือแจกในงานศพ เคยนิพนธ์บทความเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น วันสำคัญต่าง ๆ ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เดลิเมล์ โดยใช้พระนามว่า ป.ปุณฺณสิริ

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ บำเพ็ญกุศลฌาปนกิจศพโยมมารดา จึงทรงนิพนธ์หนังสือชื่อ "จดหมายสองพี่น้อง" แจก มีผู้สนใจมากเพราะมีลีลาการแต่งดี และ พ.ศ. ๒๔๙๒ ขณะที่ทรงพักฟื้นจากการอาพาธหนัก อยู่ที่พระวิหารเหนือ วัดพระเชตุพน ทรงนิพนธ์หนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า "สันติวัน" โดยประสงค์จะพิมพ์แจกในงานฉลองรูปหล่อสมเด็จพระวันรัต (เผือน ติสสทัตตะ) อดีตเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นสมเด็จอาจารย์ หนังสือเล่มนี้มีผู้นิยมสูงถึงกับมีผู้มาขออนุญาตพิมพ์หลายครั้ง

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ บำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานสัตตวาร และปัญญาสมวารของเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ผู้ได้มีอุปการะในหลายสถาน ทรงนิพนธ์หนังสือ "ประวัติเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ" เป็นปฏิการะ และต่อมาทรงนิพนธ์หนังสือชื่อ "อานุภาพธรรมกาย" ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ หนังสือทั้งสองเล่มนี้ได้มีการตีพิมพ์ร่วมกันหลายครั้งเป็นจำนวนหลายหมื่นฉบับ

นอกจากนั้นยังได้ทรงนิพนธ์หนังสือแฝงคติธรรมสอนใจไว้หลายเรื่อง โดยใช้พระนามว่า "สันติวัน" บ้าง "ศรีวัน" บ้าง บทความเหล่านี้ เช่น "พุทธชยันติ" "สู่เมืองอนัตตา" "ดงอารยะ" เป็นอาทิ ทางสภาพระธรรมกถึก วัดพระเชตุพน ได้รวบรวมจัดพิมพ์เป็นเล่มให้ชื่อว่า "ลิขิตสมเด็จ" เพื่อรวบรวมบทนิพนธ์ไว้มิให้สูญหายเสีย

นอกจากจะทรงนิพนธ์ บทความและเรื่องราวเป็นคติสอนใจคนทุกระดับชั้นทุกเพศ ทุกวัยแล้ว พระองค์ยังทรงเทศนา (ปฏิภาน) ได้เป็นเยี่ยม ทุกสถานที่ที่พระองค์เสด็จไปแสดงธรรม จะมีผู้ไปคอยฟังกันอย่างมากมาย ฟังไม่เบื่อ เพราะพระองค์ใช้คำพูดภาษาชาวบ้าน ฟังง่าย เข้าใจง่าย ไม่ต้องการโวหาร ต้องการให้ผู้ฟัง ฟังแล้วเข้าใจ รู้เรื่องนำไปปฏิบัติได้ เช่นครั้งเมื่อเสด็จไปวัดปากน้ำ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๕ เพื่อถวายสักการะแด่พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ได้ประทานพระโอวาทแก่ผู้รับเสด็จทั้งหลาย ซึ่งจะขออัญเชิญพระโอวาทบางตอนมาเป็นสังเขปดังนี้

"ที่มาวันนี้ ก็เพื่อจะมาถวายสักการะหลวงพ่อ ด้วยความหวังตั้งใจของหลวงพ่อได้เคยพูดไว้อย่างไร และความตั้งใจของหลวงพ่อนั้นก็ปรากฏตามที่หลวงพ่อได้พยากรณ์ไว้ ซึ่งขณะนี้ก็ได้เป็นพระผู้ใหญ่สูงสุดในคณะสงฆ์ สมความปรารถนาของหลวงพ่อแล้ว จึงได้นำสักการะมาถวายท่านเป็นกรณีพิเศษ แปลกกว่าปีก่อน ๆ นั้น

ท่านที่อยู่ในที่นี้ ตลอดถึงข้าพเจ้าด้วย ก็อยู่ในบารมีของหลวงพ่อทั้งนั้น แม้ท่านมรณภาพไปแล้ว เราก็หวังเข้าใจเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะต้องมีทิพย์เนตรมองดูความเคลื่อนไหวของศิษยานุศิษย์ ญาติมิตรของท่านอยู่เสมอ เพราะการคุ้มครองของหลวงพ่อนี่แหละจึง

เป็นเหตุให้วัดปากน้ำนี้ มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นโดยลำดับ ๆ พระภิกษุสามเณรอยู่เป็นสุข อาหารการบริโภคก็ไม่ขาดสาย เมื่อท่านมีเมตตาปรานีแก่เราอย่างนี้แล้ว จะเป็นการสมควรหรือที่เราจะไม่ปฏิบัติตามโอวาทของท่าน เราท่านทั้งหลายพยายามปฏิบัติตามโอวาทของท่าน ศึกษาความเป็นสมณะ เคารพในความเป็นสมณะ และเคารพในพระธรรมวินัย ปฏิบัติตนให้มีความสามัคคีในหมู่คณะอย่าแตกร้าวกัน อย่ายุให้รำตำให้รั่ว พยายามช่วยกันสมานสามัคคีเพื่อความรุ่งเรืองของวัดปากน้ำ เพื่อความรุ่งเรืองของพระธรรมวินัย เมื่อเราทั้งหลายรักษาความสามัคคีไว้ได้ ความเจริญก็จะมีตลอดไป ดังพุทธภาษิตว่า

สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา

ความพร้อมเพรียงของหมู่ยังประโยชน์ให้สำเร็จ

ถ้าจะว่ากันไปทุกแง่ทุกมุมในพระประวัติของสมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ) นี้แล้วก็ยากที่จะจบ ที่เล่ามานี้ก็เป็นเพียงพระประวัติย่อ ๆ เป็นเพียงส่วนหนึ่ง แง่หนึ่งในหลาย ๆ ส่วน หลาย ๆ แง่เท่านั้น เพื่อให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษ จึงขอจบไว้เพียงแค่นี้

รวบรวมและเรียบเรียง

โดย

ถาวร สุทธิพงศ์ และ พัฒนะ ภวะนันท์

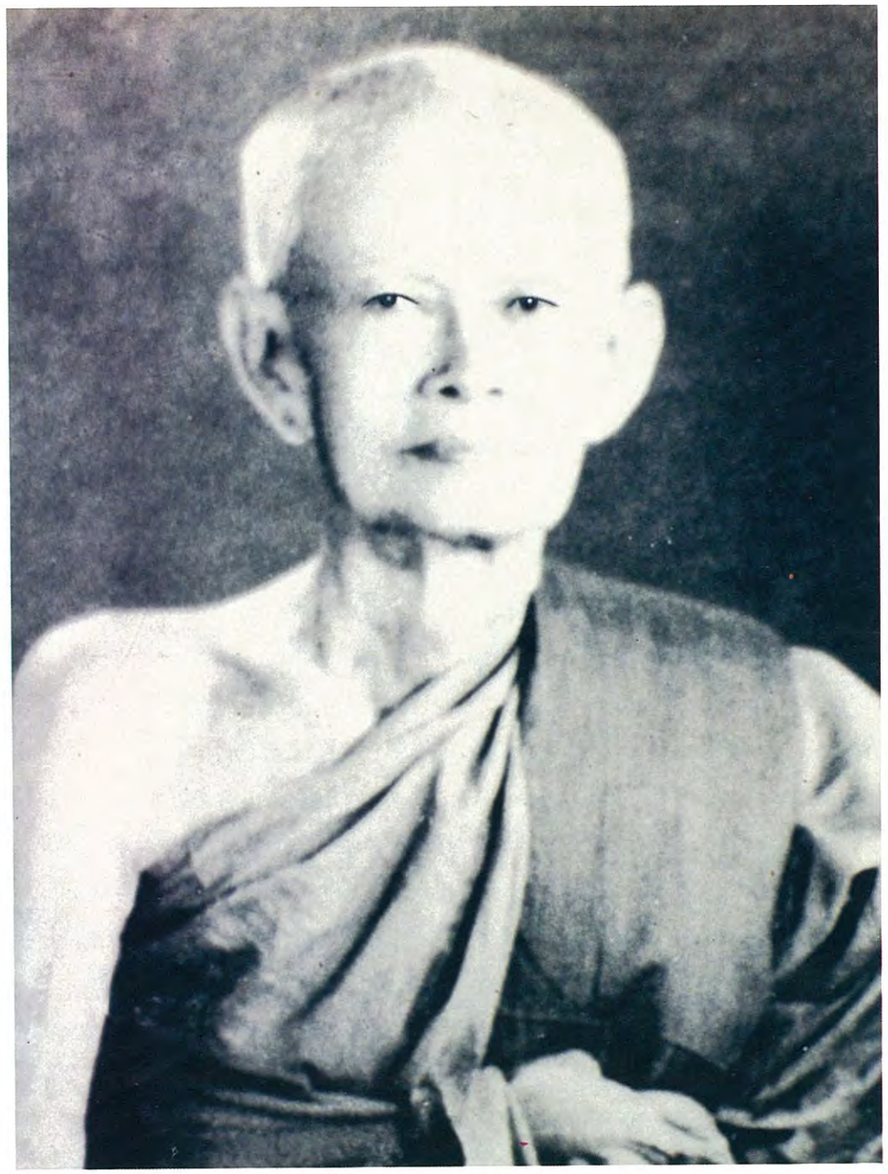

พระครูวินัยธร
(ชั้ว โอภาโส)

ประวัติสังเขป
ของ
พระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส)
ปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ท่านพระครูวินัยธร (ชั้ว โอภาโส) เป็นพระเถระที่นับได้ว่าเป็นศิษย์ผู้ใกล้ชิดอย่างยิ่งรูปหนึ่งของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ และท่านยังได้รับการยกย่องเป็นอย่างสูงในการเป็นพระเถระผู้งามพร้อมด้วยศีลาจารวัตร และทรงไว้ซึ่งพระวินัยอย่างเคร่งครัด

ท่านพระครูวินัยธรหรือซึ่งศิษยานุศิษย์บางท่านนิยมเรียกว่า "พระครูชั้ว" นั้น ท่านมีนามเดิมว่า ชั้ว จุฬจัมบก มีถิ่นกำเนิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี บ้านเดียวกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ นอกจากนี้ท่านยังมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต คือเป็นลูกพี่ลูกน้องกับพระเดชพระคุณหลวงพ่ออีกด้วย เมื่อย่างเข้าสู่วัยแห่งการอุปสมบท ท่านก็ได้บรรพชาอุปสมบท ที่วัดสองพี่น้อง และในกาลต่อมาท่านก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะตำบลแห่งหนึ่งในเขตอำเภอสองพี่น้องนั้น ครั้นต่อมา เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านได้รับแต่งตั้ง ให้มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปากน้ำแล้ว พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านได้มีโอกาสกลับไปยังอำเภอสองพี่น้องบ้านเดิมของท่าน และในกาลนั้นท่านได้พบกับท่านพระครูชั้วและได้กล่าวกับท่านพระครูชั้วว่า "เวลานี้ผมได้พบของจริงแล้ว" นั่นคือพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านได้บรรลุถึงธรรมกายเข้าถึงของจริงในพระพุทธศาสนาแล้วนั่นเอง และก็ได้ชักชวนท่านพระครูชั้วให้ย้ายมาอยู่วัดปากน้ำกับท่านด้วย ซึ่งท่านก็ยินดีและได้อยู่ภายใต้ร่มบารมีธรรมของพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านตั้งแต่นั้นสืบมาจนสิ้นอายุขัย

เมื่อท่านเข้ามาอยู่ในวัดปากน้ำนั้น พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เมตตาให้ท่านอยู่ร่วมกุฏิเดียวกับพระเดชพระคุณท่าน และท่านพระครูก็ได้เจริญภาวนาร่วมกับหลวงพ่อทุกวันเพื่อเป็นอานิสงส์ในการรักษาสุขภาพซึ่งไม่ค่อยดีของท่านด้วย เนื่องจากท่านมีโรคประจำตัวคือโรคปอด ในระหว่างที่ท่านอาศัยอยู่กับพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ท่านก็ได้รับความเมตตาและความไว้วางใจอย่างสูงจากหลวงพ่อ เมื่อหลวงพ่อท่านได้เจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายชั้นสูง ได้พบได้เห็นในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ก็จะนำมาเล่าให้พระครูท่านฟังเสมอ

ซึ่งท่านก็สามารถจดจำได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน รวมทั้งคำพูดที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านสอนแก่พระภิกษุสามเณรและแม่ชีในโรงงานทำวิชชาขณะกำลังเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง เช่นเรื่องต้นธาตุต้นธรรมทั้ง ๓ ภาค คือ ภาคขาว ภาคกลาง ภาคดำ และการปกครองธาตุธรรมของสัตว์โลกในที่สุดละเอียด ท่านก็สามารถจดจำได้ แม้ขณะนั้นท่านจะยังไม่ถึงธรรมกายก็ตาม แม้แต่กลอนฉันท์และวรรณกรรมยาว ๆ บางเรื่อง ท่านก็จดจำได้หมด จึงนับว่าท่านเป็นผู้มีความทรงจำเป็นเลิศหาผู้เสมอได้ยากผู้หนึ่ง

นอกจากความทรงจำอันยอดเยี่ยมแล้ว ท่านยังได้ชื่อว่าเป็นผู้เคร่งครัดทางด้านพระวินัยเป็นอย่างยิ่ง และเป็นที่ปรากฏแก่มหาชนทั้งหลาย จนได้รับการแต่งตั้งจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อเป็น **พระครูวินัยธร** ความเป็นผู้ทรงศีลวินัยอย่างเคร่งครัดของท่านปรากฏออกมาในรูปศีลาจารวัตรอันงามเพรียบพร้อมของท่านเอง เช่น การนุ่งห่ม การฉันอาหาร การไม่จับต้องเงินทอง และในรูปคำสอนที่มีต่อพระเณรผู้เป็นอันเตวาสิกของท่าน เช่นท่านกล่าวว่า

"**ศีล** เปรียบเสมือนแผ่นดินซึ่งได้ปราบหญ้าทำพื้นให้ราบเรียบ เมื่อจะเอาของสิ่งใดมาตั้งวาง มองดูแล้วก็สวยงาม ก็เปรียบเสมือนพระภิกษุที่ประพฤติดีปฏิบัติชอบ เคร่งในศีล วินัย ย่อมเหมาะแก่การเจริญธรรมอื่น ๆ ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป"

นอกจากนี้ ท่านจะคอยชี้แนะสั่งสอนถึงคุณของการเคร่งครัดในศีลวินัยและโทษของการประพฤติผิดพระวินัย เช่น ถ้าหากพระรูปใดนุ่งห่มไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ชาติหน้าก็จะได้แต่ของหยาบ ๆ ไม่ประณีต ส่วนการเคร่งครัดในศีลวินัยนั้น จะเป็นอานิสงส์ส่งไปชาติหน้าให้เป็นผู้มีปัญญาแจ่มแจ้ง สามารถศึกษาเรื่องราวทั้งทางโลกและทางธรรมได้อย่างละเอียดถ่องแท้ เพราะอานิสงส์จากการที่ตนได้เคร่งครัดสอดส่องในศีลของตนอย่างละเอียดมาก่อน

นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความไม่ประมาทในธรรมทั้งปวง เช่น ก่อนและหลังบริโภคอาหาร ท่านจะพิจารณาถึงอาหาเรปฏิกูลสัญญา และบริโภคเพียงเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้ และหลังบริโภคทุกครั้ง ท่านจะแผ่ส่วนกุศลโมทนาแก่ผู้ถวายภัตตาหารนั้น ท่านกล่าวว่า ถ้าไม่ทำเช่นนั้นก็เท่ากับบริโภคด้วยการเป็นหนี้

ท่านยังได้ปวารณาตนกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระอาจารย์ของท่านว่า ถ้าหาก

ท่านกำลังจะกระทำสิ่งใดที่เป็นความผิดร้ายแรง ก็ขอให้พระเดชพระคุณหลวงพ่อตักเตือนท่านด้วย ความเป็นผู้ไม่ประมาทในธรรมทั้งปวงยังอาจดูได้จากโอวาทของท่าน เรื่อง "**เป็นธรรมกายแล้ว อย่าเป็นธรรมโกย, ธรรมเก, ธรรมโกง**" ดังนี้

"เมื่อพบเห็นพระพุทธเจ้าหมดแล้ว จะเข้าไปถวายนมัสการท่านได้และจะทูลถามท่านได้ ติดขัดเรื่องอะไร ทูลถามท่านจะบอกหมด แต่ว่า ถ้าจะทูลถามพระพุทธเจ้าต้องนิ่งให้สนิทนะ ถ้านิ่งไม่สนิทหละไม่ได้ยินเสียงท่าน จะเห็นแต่โอษฐ์ท่านงาบ ๆ อยู่เท่านั้น เพราะเรานิ่งไม่พอ ถ้าเรานิ่งพอหละ พระสุรเสียงดังก้องอย่างฟ้าเชียว ไพเราะ

การที่จะดูอย่างนี้ละต้องดูเฉพาะตัวนะ และอย่าไปดูให้ใคร เมื่อได้ธรรมกายแล้วจะแก้โรคภัยไข้เจ็บได้ทุกอย่าง แต่ถ้าเราไม่แก้ได้ละก็ดี หรือเราไม่ดูให้ใครได้ละก็ดี เราไม่ให้เขารู้ว่าเรารู้ได้ละก็ดี ถ้าว่าให้เขารู้ละก็ หนักเข้าก็มีคนมาหา เมื่อมีคนมาหาเข้าละก็ ทีหลังเราแก้ไขเขาก็จะให้ลาภสักการะ นี่มันจะกลายเป็นหมอดูไป เมื่อกลายเป็นหมอดูละหนักเข้าเขาก็ให้ลาภสักการะ ได้เงินได้ทอง เกิดโลภขึ้น เมื่อเกิดโลภขึ้นแล้วก็กลายเป็น "ธรรมโกย" หละ ทีหลังเวลาเขาจะมาหาก็จะคิดเอาเงินเอาทองเขา เมื่อเกิดโลภขึ้นเช่นนั้น ธรรมกายนี่เป็นของบริสุทธิ์ หนักเข้าก็มืดไปเสีย ไม่งั้นก็ดับสูญหายไปเสีย

บางที เมื่อทำสิ่งใด เมื่อสติมันเกิดเป็น "ธรรมเก" ขึ้น เมื่อเป็นธรรมเกขึ้นแล้ว ทีนี้มันก็จะต้องเกิดเป็น "ธรรมโกง" หนักเข้าก็จะต้องหลอกลวงเขาเลี้ยงชีวิตเมื่อดับมืดเสียแล้ว นี่เป็นแต่ครั้งพุทธกาลมาแล้วที่เป็นธรรมกาย ธรรมเก ธรรมโกง

ธรรมโกง นี่น่ะ พระเทวทัต น่ะ นั่งธรรมกายดีกว่าเดี๋ยวนี้มากมาย ถึงกับเหาะไปในอากาศได้ แต่ทีนี้ไปติดลาภเข้า พอพระเจ้าอชาตศัตรูบำรุงบำเรอด้วยภัตตาหารบริบูรณ์ ก็เกิดเป็นธรรมโกงขึ้น ธรรมกายเป็นของบริสุทธิ์ นี่คิดจะฆ่าพระพุทธเจ้า จะเป็นพระพุทธเจ้าเสียเอง ธรรมกายก็ดับไป เมื่อดับแล้วก็เกิดเป็นธรรมเกขึ้น ทีนี้พระเจ้าอชาตศัตรูไม่เล่นด้วย เมื่อพระเจ้าอชาตศัตรูไม่เล่นด้วย ก็เสื่อมจากลาภสักการะ เกิดเป็นธรรมโกง ไปขอวัตถุ ๕ ประการ ต่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่ให้ ก็เกิดทำสังฆเภทขึ้นก็ไปอยู่ในอเวจีนรกกันเท่านั้น"

หลังจากที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้มรณภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ท่านก็ได้พยายามเจริญภาวนาด้วยอิทธิบาทธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไปโดยไม่หยุดหย่อน จนในที่สุดท่าน

ก็ได้บรรลุธรรมกายในเวลาต่อมา ท่านได้อยู่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัททั้งหลายจนกระทั่งเมื่ออายุได้ ๘๓ ปี ท่านก็ได้ถึงแก่มรณภาพที่โรงพยาบาลสงฆ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑

แม้ท่านจะมรณภาพไปแล้วเป็นเวลานานก็ตาม แต่ปฏิปทาศีลาจารวัตรอันงดงามของท่านยังคงทรงจำอยู่ในจิตใจของสาธุชนในภายหลังมิรู้ลืม สมกับที่เป็นปูชนียบุคคลและเป็นศิษย์ผู้ใกล้ชิดของบูรพาจารย์ผู้ทรงคุณธรรมอันไพศาล คือ หลวงพ่อวัดปากน้ำอย่างแท้ทีเดียว

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
เขต ต้นรัศมี และ สถาพร นิ่มกุลรัตน์

พระภาวนาโกศลเถร
(ธีระ ธมฺมธโร)

ประวัติสังเขป

ของ

พระภาวนาโกศลเถร

(ธีระ ธมฺมธโร)

อดีตรองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ
อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระและฝ่ายคันถธุระ

พระภาวนาโกศลเถร เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ตรงกับวันแรม ๙ ค่ำ เดือนยี่ ปีชวด ณ บ้านคลองหนองตากล้า ต.ราชเทวะ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ เป็นบุตรของนายจอก นางวัน คล้อสุวรรณ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๘ คน พระภาวนาโกศลเถรเป็นบุตรคนที่ ๓ เดิมชื่อเจียก ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น ธีระ คล้อสุวรรณ มีอาชีพทางกสิกรรมทำนา

เมื่อเยาว์วัยท่านเรียนหนังสือประชาบาลที่วัดหนามแดง อ.บางพลี จบ ป. ๔ บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๔ ปี วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่วัดนางชี ต.ปากคลอง อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ โดยมีพระครูบริหารบรมธาตุ (ป่วน เกสโร) เจ้าอาวาสวัดนางชีเป็นพระอุปัชฌาย์ อุปสมบทเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ณ พัทธสีมา วัดปากน้ำ ต.ปากคลอง อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ โดยมีพระครูบริหารบรมธาตุ วัดนางชี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำ ในสมัยนั้นพระคุณท่านยังมิได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์และดำรงสมณศักดิ์ที่ พระครูสมณธรรมสมาทาน เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ได้รับฉายาว่า "ธมฺมธโร" โดยมีคุณหลวงประดิษฐ์ไพเราะและคุณนายโชติ ศิลปบรรเลงเป็นผู้อุปถัมภ์ในการบวช

เมื่อบวชแล้วได้เรียนบาลี นักธรรม จนสอบได้เป็นเปรียญ ๔ ประโยคและได้นักธรรมชั้นเอก ท่านปฏิบัติได้ธรรมกายแต่ครั้งยังเป็นเณรและการปฏิบัติสมถวิปัสสนานับว่าท่านเป็นนักปฏิบัติที่ดีเลิศและเชี่ยวชาญที่สุดรูปหนึ่ง

ท่านได้รับความไว้วางใจจากหลวงพ่อวัดปากน้ำมาก โดยหลวงพ่อได้มอบหมาย

ให้ท่านเป็นครูสอนบาลี และนักธรรมตลอดจนเป็นอาจารย์สอนวิปัสสนากรรมฐาน และต้องช่วยเหลือด้านปกครองภายในวัดอีก เมื่อหลวงพ่ออาพาธ ท่านได้รับมอบหมายจากหลวงพ่อให้เป็นผู้มอบพระของขวัญแทนหลวงพ่อวัดปากน้ำ

เมื่อสิ้นบุญหลวงพ่อแล้ว สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายี) ทรงแต่งตั้งให้ท่านเป็นรองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำเป็นพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายคันถธุระและฝ่ายวิปัสสนาธุระ ต่อมาเมื่อวัดปากน้ำเป็นศูนย์กลางสอนวิชาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ท่านก็เป็นพระอาจารย์ใหญ่อีกด้วย

พระภาวนาโกศลเถร ได้รับแต่งตั้งให้มีภาระหน้าที่ ได้รับพระราชทานและเลื่อนสมณศักดิ์ดังต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบสนามหลวง

พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้รับพระราชทานแต่งตั้งสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร **ที่พระครูสมณธรรมสมาทาน**

พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอกในนามเดิม

พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดปากน้ำ

พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้รับแต่งตั้งเป็นรองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ

พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ**ที่พระภาวนาโกศลเถร**

ราชทินนามที่ท่านได้รับพระราชทานล้วนเป็นนามเดิมของหลวงพ่อวัดปากน้ำ อีกทั้งเกียรติคุณในด้านความเมตตาปรานี ตลอดจนความนุ่มนวลละมุนละไมของท่าน จนเป็นที่รักและเคารพโดยสนิทใจของบรรดาพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทำให้ท่านได้รับสมญานามว่า "**หลวงพ่อเล็ก**" ซึ่งเมื่อเอ่ยขึ้นครั้งใด ก็จะเป็นอนุสติให้ระลึกถึงหลวงพ่อวัดปากน้ำ ซึ่งนิยมเรียกท่านว่า "**หลวงพ่อใหญ่**" ด้วย และเป็นประจักษ์พยานถึงการเป็นพระที่เข้าถึงจิตใจของประชาชน ตลอดจน **สามัคคีธรรมของบรรดาศิษย์ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ** ทั้งหลายซึ่งปรากฏเป็นความร่วมมือที่ท่านได้รับจากทุกฝ่าย

ภาระ **การสร้างคน** ที่หลวงพ่อวัดปากน้ำได้วางรากฐานไว้ เป็นงานที่หลวงพ่อเล็กได้ดำเนินการต่อไปจนสัมฤทธิผล ทั้งในการศึกษาฝ่ายวิปัสสนาธุระ และคันถธุระสำหรับบรรพชิต หรือโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดปากน้ำสำหรับเยาวชน งานบริหารอันหนักอึ้งที่ต้องการอัจฉริยภาพของผู้นำ ทั้งในด้านความเข้าใจภาวะสังคมปัจจุบัน การตระหนักถึงความจำเป็นของการศึกษา ความคิดริเริ่มและก้าวหน้าอยู่เสมอ การอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา เสียสละเพื่อวัด เพื่อมิตร เพื่อศิษยานุศิษย์ ทั้งบรรพชิตและฆราวาส อีกทั้ง

สมรรถภาพตลอดจนการมองเห็นการณ์ไกลและกว้างขวาง ท่านได้พิสูจน์ให้เห็นคุณสมบัติเหล่านั้นครบถ้วนทุกประการ ดังหลักการที่ท่านวางไว้เพื่อเด็กนักเรียน ให้เป็นแนวทางปฏิบัติตามว่า "ความเจริญทางด้านจิตใจเป็นสิ่งจำเป็นแก่ชีวิต เรามีเวลาเรียนน้อย เพียงอาทิตย์ละครั้ง จึงควรที่ครูจะสอนให้ประหยัดเวลา แต่ได้สาระมาก ๆ"

ฝ่ายงานวิปัสสนาธุระนั้น หลวงพ่อวัดปากน้ำได้อบรมสั่งสอนพระภาวนาโกศลเถรไว้ ประหนึ่งจะถ่ายทอดชีวิตจิตใจอันเป็นมรดกทางธรรมให้ท่านสืบต่อแทน ด้วยเหตุนี้ท่านจึงได้เป็นกำลังสำคัญที่สุดใน**การเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายของพระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า**สืบต่อจากหลวงพ่อวัดปากน้ำ ความรู้ของท่านทั้งในทางปริยัติและปฏิบัติก็ดี ผนวกกับความสามารถในการถ่ายทอดแนวปฏิบัติและแทรกแนวความคิดใหม่ ๆ ให้เข้าถึงความรู้สึกของผู้มารับการอบรมปฏิบัติ ย่อมเป็นที่ยอมรับนับถือบูชากันทั่วไป

ทุกบ่ายวันพฤหัสบดี พระภาวนาโกศลเถรจะฝึกสอนการเจริญสมถวิปัสสนาตามแนววิชชาธรรมกายให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป โดยยึดแนวทางที่เคยได้รับการถ่ายทอดมาจากหลวงพ่อวัดปากน้ำฝึกสอนต่อไป ท่านจะตอบข้อซักถามและแนะแนวทางการปฏิบัติแก่ผู้สนใจโดยไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อย ด้วยน้ำเสียงอันเย็นระรื่นหูผู้ฟัง อีกทั้งปฏิภาณและโวหารที่คมคายประทับใจทุกคน

ท่านได้รับอาราธนาไปสอนทั้งต่างจังหวัดและต่างประเทศและผ่านสื่อมวลชนบ่อยครั้ง เช่นที่สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ซึ่งครั้งหนึ่งท่านได้สอนไว้ว่า "**ธรรมกาย**เป็นกายธรรมะอยู่ที่กลางใจเรานี่แหละ หากได้พัฒนาให้ถึงจุดละเอียด จะทำให้จิตใจบริสุทธิ์อันจะมีผลสะท้อนให้การปฏิบัติภารกิจประจำวันเป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง" และเมื่อพิธีกรซักถามถึงภูมิธรรม ท่านได้ตอบสมความเป็นพระสุปฏิปันโน ดังนี้

"การเข้าถึงจุดธรรมกาย ยังเป็นเพียงขั้นโคตรภูญาณเท่านั้น อันอยู่กึ่งกลางระหว่างโลกิยะ และโลกุตตระ ดังนั้นจึงมีการเข้าถึงและเสื่อมได้ หากประมาทเพียงแค่นั้น ย่อมยังอยู่ในวิสัยแห่งโลกิยะ ต่อ**เมื่อพัฒนาต่อไปจึงถึงขั้นละเอียดเป็นโลกุตตระ** ขีดขั้นแห่งคำว่า **ธรรมกาย จึงมีอยู่หลายระดับ การปฏิบัติเท่านั้นที่จะตอบคำถามได้ดีที่สุด**"

พระภาวนาโกศลเถรได้รวบรวมและจัดแนวทางการเจริญสมถวิปัสสนาตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธองค์ ซึ่งหลวงพ่อวัดปากน้ำได้ค้นพบและสอนไว้ดีแล้วนั้นออกพิมพ์ตามหมวดหมู่ และเผยแพร่แก่ผู้สนใจทั่วไป ทั้งเป็นหนังสือ และบทความในนิตยสาร "**มงคลสาร**" ซึ่งท่านได้ร่วมจัดตั้งและหาทุนตีพิมพ์ จนบัดนี้ นิตยสารรายเดือนเพื่อการเผยแพร่ธรรมะฉบับนี้ได้รู้จักกันแพร่หลายเป็นปีที่ ๒๐ แล้ว อีกทั้งท่านได้ริเริ่ม

รวบรวมคำสอนของหลวงพ่อขึ้นแปลเป็นภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน และ ภาษาอังกฤษ ตลอดทั้งการถอดเทปบันทึกเสียงของหลวงพ่อเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อส่งไปสอนยังประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น

แม้ท่านจะมีสุขภาพไม่แข็งแรงมาแต่กำเนิด และเคยปรารภว่า "ฉันอยู่ไม่ได้นานอย่างมากมีอายุไม่เกิน ๔๕ ปีก็ตาย" แต่โดยทั่วไปก็ไม่มีผู้ใดจะนึกถึงดังนั้นด้วยบุคลิกและปฏิปทาที่แข็งขันตลอดจนการทำงานที่จริงจังของท่านมาตลอด เมื่อท่านต้องเข้าโรงพยาบาลด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบและโรคลำไส้ อาการดูจะไม่หนักหนานักในตอนเริ่มแรก แต่ก็ทรุดลงเพียงไม่กี่วันท่านก็ถึงแก่มรณภาพด้วยอาการอันสงบ เมื่อวันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ รวมอายุได้ ๔๔ ปี อยู่ในสมณเพศได้ ๓๑ ปี ฝากผลงานและปฏิปทาอันยิ่งใหญ่สมศักดิ์ศรีของศิษย์เอกรูปหนึ่งของหลวงพ่อวัดปากน้ำให้ศิษยานุศิษย์รุ่นหลังดำเนินตาม

งานด้านการเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายก็ได้รุดหน้าต่อไปด้วยหลักการที่ท่านได้รวบรวมคำสอนของหลวงพ่อไว้เป็นแบบฉบับ และบัดนี้งานสืบทอดวิชชาธรรมกายของต้นธาตุต้นธรรมที่สุดละเอียดในอายตนนิพพานเป็นก็ได้สืบต่อมายังพระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม) องค์ปัจจุบัน

รวบรวมและเรียบเรียง

โดย

พัฒนะ ภวะนันท์ และ อนันต์ ตปนียสร

พระราชโมลี

(ณรงค์ ฐิตญาโณ)

ประวัติสังเขป

ของ

พระราชโมลี

(ณรงค์ ฐิตญาโณ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม

พระราชโมลี นามเดิมชื่อ ณรงค์ มงคลโพธิ์ เกิดเมื่อวันพุธ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๙ ปีขาล ที่บ้านตำบลปลายกลัดนอก อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรของนายแจ้ง และนางเที่ยง มงคลโพธิ์ ได้รับการศึกษาเบื้องต้นถึงขั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่โรงเรียนประชาบาล ตำบลจักราช ๒ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ท่านบรรพชาเป็นสามเณรเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๒ อายุย่าง ๑๓ ปี ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มีพระครูบริหารบรมธาตุ (ป่วน เกสโร) วัดนางชี แขวงปากคลอง อำเภอภาษีเจริญ เป็นพระอุปัชฌาย์ ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ท่านอุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้รับฉายาว่า "จิตญาโณ" โดยมีพระครูบริหารบรมธาตุ (ป่วน) วัดนางชี เป็นพระอุปัชฌาย์เช่นเดิม และมีพระครูสมณธรรมสมาทาน (สด จนฺทสโร) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ คือ พระมงคลเทพมุนี หรือหลวงพ่อวัดปากน้ำในครั้งนั้น เป็นพระกรรมวาจาจารย์

เมื่อบวชและเรียนแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ท่านสอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดพระเชตุพน และต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๙๒ สอบได้ประโยค ป.ธ. ๔ สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

งานปกครอง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ท่านดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นรองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ และท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖

ท่านได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นที่พระครูญานปรีชา ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็น

พระราชาคณะชั้นสามัญที่ "พระวิเชียรกวี" พ.ศ. ๒๕๑๑ และเป็นพระราชาคณะชั้นราชมีพระราชทินนามว่า "พระราชโมลี" พ.ศ. ๒๕๑๕

ในสมัยที่หลวงพ่อวัดปากน้ำยังมีชีวิตอยู่ ท่านเจ้าคุณพระราชโมลียังเป็นมหาณรงค์ เป็นพระครูปลัดณรงค์ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ร่วมบารมีของหลวงพ่อที่สำคัญยิ่งองค์หนึ่ง เป็นบุคคลที่หลวงพ่อให้ความไว้วางใจมอบหมายงานสำคัญ ๆ หลายอย่างให้ทำ และท่านก็รับสนองงานของหลวงพ่อให้สำเร็จมาด้วยดี โดยเฉพาะเรื่องการก่อสร้าง ปฏิสังขรณ์ภายในวัดปากน้ำ ท่านเอาจริงเอาจัง ประหยัดละเอียดลออ ควบคุมดูแลเองอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

งานที่ท่านได้รับมอบหมายให้ทำ และที่ท่านดำริทำดำริสร้าง เสร็จเรียบร้อยและสวยงาม ดังเช่น หอสังเวชนีย์มงคลเทพนิรมิต วิหารทำวิชชา ตึกคณะเนกขัมม์ หอเจริญวิปัสสนากรรมฐาน "แพทยพงศาวิสุทธาธิบดี ประหยัดวรณี สุนทรเวช" เป็นต้น ด้วยเหตุที่ท่านเทิดทูนหลวงพ่อเหนือชีวิตจิตใจ จึงทำสิ่งใดก็เพื่อชื่อเสียงเกียรติคุณของหลวงพ่อวัดปากน้ำทั้งสิ้น

ต่อมาท่านเจ้าคุณได้รับพระบัญชาจากเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณ-สิริมหาเถร) ให้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม แต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งท่านก็ได้พัฒนาวัดได้ยอดเยี่ยมสมดังมอบหมายอีก

ท่านมรณภาพเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ สิริรวมอายุได้ ๕๔ ปี อยู่ในสมณเพศรวม ๔๒ พรรษา

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ ไพฑูรย์ ไชยประดิษฐกุล

พระพรหมคุณาภรณ์
(เกี่ยว อุปเสโณ)

ประวัติสังเขป

ของ

พระพรหมคุณาภรณ์

(เกี่ยว อุปเสโณ)

วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดสว่างอารมณ์ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพราะได้บนบวชไว้ ๗ วัน แต่เมื่อครบกำหนด ๗ วันแล้ว ไม่อยากลาสิกขา จึงบวชเรื่อยมา

ในพรรษาแรกนั้น ได้เรียนนักธรรมตรี และสอบไล่ได้นักธรรมตรี

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ อยากจะรู้ภาษาบาลี พระครูอรุณกิจโกศล จึงได้นำมาฝากไว้ที่วัดสระเกศฯ เพื่อเรียนภาษาบาลีและนักธรรม และสอบไล่ได้นักธรรมโทในปีนั้น

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ต้องกลับไปอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และต้องย้ายไปอยู่ที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไม่สะดวกในการที่จะอยู่ในกรุงเทพฯ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๖ สอบไล่ภาษาบาลีได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลง ได้กลับเข้ามาอยู่ที่วัดสระเกศฯ อีก และได้เรียนภาษาบาลีต่อจนสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค และสอบไล่ได้นักธรรมเอก

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้อุปสมบทที่วัดสระเกศฯ โดยมีท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (ญาโณทยมหาเถร) สมัยทรงดำรงสมณศักดิ์เป็น พระธรรมวโรดม เป็นพระอุปัชฌาย์

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งถือกันว่าเป็นกึ่งพุทธกาล คณะสงฆ์ไทยได้คัดเลือกให้ไปร่วมประชุมฉัฏฐสังคายนาที่ประเทศพม่า และได้อยู่ร่วมชำระพระไตรปิฎกกับพระเถระจากประเทศต่าง ๆ ฝ่ายเถรวาท (หินยาน) โดยได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนฝ่ายไทย ได้ดูวิธีการศึกษาพระปริยัติธรรม และการปฏิบัติพระกัมมัฏฐานในประเทศพม่าพร้อมกันไปด้วย จากการที่ได้ไปปฏิบัติศาสนกิจในประเทศพม่าครั้งนี้ เป็นเหตุให้ได้รู้จักคุ้นเคยและสนิทสนมกับ

พระเถระในประเทศต่าง ๆ ฝ่ายเถรวาท (หินยาน) และได้มีการติดต่อกันสืบมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๗)

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ มีราชทินนามว่า "พระเมธีสุทธิพงศ์" และได้เลื่อนสมณศักดิ์เรื่อยมาโดยลำดับ จนได้รับสถาปนาเป็นรองสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามว่า "พระพรหมคุณาภรณ์" เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๑๖

ได้รับสนองงานของพระศาสนา ในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

- เป็นเลขานุการในท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (ญาโณทยมหาเถร)
- เป็นเจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ กรุงเทพฯ
- เป็นเจ้าคณะภาค
- เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม
- เป็นรองแม่กองงานพระธรรมฑูต
- เป็นผู้ช่วยอธิการบดีมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- เป็นเลขาธิการมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- เป็นผู้พิจารณาเสนอพระภิกษุไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นพระธรรมทูตในต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติธรรมทั้งฝ่ายสมถะและวิปัสสนา เพื่อเชื่อมประสานฝ่ายผู้ศึกษาปริยัติธรรมและปฏิบัติธรรม ได้ส่งเสริมสนับสนุนพระสงฆ์ทั้งฝ่ายเถรวาท (หินยาน) และอาจริยวาท (มหายาน) ในประเทศต่าง ๆ ให้ได้เข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๗)

ทั้งยังได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวตะวันตกทั้งยุโรปและอเมริกา ได้เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาและบรรพชาอุปสมบทในประเทศไทย จนได้ส่งออกไปเผยแพร่ในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และได้เป็นพระอาจารย์สอนทั้งธรรมะและภาษาบาลี มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ จนถึงปัจจุบัน

(เท่าที่ข้าพเจ้าผู้บันทึกได้อยู่ใกล้ชิดและติดตามการปฏิบัติกิจทางศาสนาของท่านมาโดยลำดับ เห็นว่าท่านได้เอาใจใส่กวดขัน พระภิกษุสามเณร ในการศึกษาเล่าเรียน ในการปฏิบัติธรรมและในกิจวัตรเช่นการทำวัตรสวดมนต์ในภาคเช้า เย็น และภาคค่ำ โดยท่านได้ เป็นประธานนำตลอดมา)

พระสุรพล ธมฺมวฑฺฒโน

ผู้บันทึก

พระธรรมธีรราชมหามุนี
(ช่วง วรปุญฺโญ)

ประวัติสังเขป
ของ
พระธรรมธีราชมหามุนี
(ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ. ๙)
เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ เจ้าคณะภาค ๑๗
ประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

พระธรรมธีรราชมหามุนี นามเดิมชื่อ ช่วง นามสกุล สุดประเสริฐ นามบิดา นายมิ่ง นามมารดา นางสำเภา เกิด ณ บ้านตำบลราชเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทร-ปราการ วันพุธที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีฉลู

บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ อายุ ๑๕ ปี ณ วัดสังฆราชา กรุงเทพมหานคร มีพระครูศิลาภิรัต (ทอง) เจ้าอาวาสวัดลาดกระบัง เป็นพระอุปัชฌาย์ ต่อมาอุปสมบท เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ อายุ ๒๑ ปี ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มีพระครูบริหารบรมธาตุ (ป่วน เกสโร) เจ้าอาวาสวัดนางชีเป็นพระอุปัชฌาย์ และพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำ สมัยดำรงสมณศักดิ์ที่พระครูสมณธรรมสมาทาน เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ประชุมสงฆ์เวลา ๙.๒๐ น. ได้รับฉายา "วรปุญฺโญ"

การศึกษาและหน้าที่การงาน

พ.ศ. ๒๔๘๖ สอบบาลีได้ประโยค ป.ธ. ๓

พ.ศ. ๒๔๙๐ สอบได้นักธรรมชั้นเอกและบาลีได้ประโยค ป.ธ. ๖

พ.ศ. ๒๔๙๓ พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี ได้นำไปฝากสมเด็จพระสังฆราช วัดเบญจมบพิตร ในสมัยที่ทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ "สมเด็จ-พระวันรัต" เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมต่อ

พ.ศ. ๒๔๙๗ สอบบาลีได้ประโยค ป.ธ. ๙

พ.ศ. ๒๔๙๘ เมื่อสำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมบาลีประโยค ป.ธ. ๙ แล้ว พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้รับกลับมา เพื่อดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดปากน้ำ

พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้รับแต่งตั้งเป็น "พระอุปัชฌาย์"

พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นเจ้าคณะภาค ๓

พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นเจ้าคณะภาค ๑๗

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้รับพระราชทานแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะสามัญที่ "พระศรีวิสุทธิโมลี" เป็นราชทินนามตามสัญญาบัตร

พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ "พระราชเวที"

พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ "พระเทพวรเวที"

พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ "พระธรรมธีรราชมหามุนี" เป็นพระราชทินนามตามสัญญาบัตร

สมณศักดิ์ต่างประเทศ

พระศาสนธชมหาปญญาสาร "ประเทศบังคลาเทศ"

พระชินวรสาสนโสภณเตปิฎกวิสารทคณปาโมกขาจริยะ "ศรีลังกาอะมะระปุระ"

พระศาสนโชติกสัทธัมมวิสารทวิมลกิตติสสิริ "ศรีลังกาสยามวงศ์ อัสสคีริยะ"

พระธรรมกิตติสสิริเตปิฎกวิสารโท "ศรีลังกาสยามวงศ์ มัลลวัตตะ"

พระติปิฎกบัณฑิตธัมมกิตติสสิริ ยติสังฆปติ "ศรีลังกา รามัญวงศ์"

พระอุปาลิวังสาลังการะอุปัชฌายะธรรมธีรราชมหามุนีมหาเถระ "อุปัชฌาย์ศรีลังกาโกตตเตสยามวงศ์"

ท่านเจ้าคุณพระธรรมธีรราชมหามุนีเป็นผู้บวชกับหลวงพ่อวัดปากน้ำในเวลาใกล้เคียงกับท่านเจ้าคุณพระภาวนาโกศลเถร (ธีระ ธมฺมธโร) หรือหลวงพ่อเล็ก และท่านเจ้าคุณพระราชโมลี (ณรงค์ จิตฺตาโณ) ต่างล้วนเป็นผู้ร่วมบารมีสำคัญของหลวงพ่อวัดปากน้ำ

ท่านเจ้าคุณเป็นอันเตวาสิกที่มีความสามารถดีเด่นในการศึกษาพระปริยัติธรรมแห่งยุค ได้ยังประโยชน์ให้เกิดแก่พระศาสนาเป็นอันมาก

เมื่อหลวงพ่อวัดปากน้ำมรณภาพแล้ว ท่านเจ้าคุณได้เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ จากปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึงปัจจุบันต่อจากเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถระ) สมัยดำรงสมณศักดิ์เป็นพระวันรัตและรักษาการเจ้าอาวาสวัดปากน้ำในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๒–๒๕๐๘ นับแต่ท่านเจ้าคุณได้เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ท่านเจ้าคุณได้พัฒนาวัดปากน้ำให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกต่อไปโดยลำดับ

และจากปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึงปัจจุบัน ท่านเจ้าคุณได้เป็นองค์ประธานของโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชนวัดปากน้ำ ซึ่งมีผลงานการเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสำคัญ สมดังปณิธานของท่านปรากฏเป็นพระธรรมเทศนาตอนหนึ่งว่า

"การปฏิบัติภาวนาธรรมเพื่อเจริญสมาธิชอบและปัญญาอันเห็นชอบ โดยมีศีลเป็นบาทอย่างนี้ และประกอบด้วยการแผ่เมตตาธรรมแก่สัตว์โลกทั้งหลายให้มีความสุข ปราศจากทุกข์และเวรภัยต่อกัน และทั้งการเสียสละเวลา เสียสละกิจทางโลก มาเพื่อปฏิบัติกิจอันสูงที่สุดของพระพุทธศาสนา เพื่อละชั่วด้วยกาย วาจา ใจ, เพื่อประกอบแต่กรรมดีด้วยกาย วาจา และใจ และเพื่อชำระจิตใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ อันนับเป็นทานหรือจาคะอีกด้วย อย่างนี้จึงจัดเป็น **มหานิสงส์ มหากุศล ที่ยังคุณค่าแก่ชีวิตอย่างมหาศาล** เพราะเป็นทางให้หลุดพ้นจากทุกข์อันถาวร เป็น**ทางบรรลุมรรค ผล นิพพาน อันเป็นแดนเกษม ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงนั่นเอง**"

รวบรวมและเรียบเรียง

โดย

พัฒนะ ภวะนันท์ และ สุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์

พระราชวิสุทธิโมลี
(ทองดี สุรเตโช)

ประวัติสังเขป

ของ

พระราชวิสุทธิโมลี

(ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)

เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม กรุงเทพมหานคร

ท่านเจ้าคุณพระราชวิสุทธิโมลี มีนามเดิมว่า ทองดี สุรเดช เป็นบุตรของนายออง และนางสนิด สุรเดช เกิดวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๙ ปีจอ ณ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ท่านสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (เดิม) โรงเรียนพรานกระต่าย เข้าบรรพชา เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ณ วัดไตรภูมิ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และต่อมาเข้าอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดไตรภูมิ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ฉายานามว่า "**สุรเตโช**" ท่านสอบได้นักธรรมชั้นเอก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ต่อมาเข้าสอบได้ชั้นประโยค ป.ธ. ๙ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ท่านมีวิทยฐานะทางโลกเป็นประกาศนียบัตรครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)

ท่านเจ้าคุณมีหน้าที่การงานรับผิดชอบหลายตำแหน่ง ทั้งเคยเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ครูสอนวิชาศีลธรรม อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนพระธรรมทูต และเลขานุการเจ้าอาวาส เจ้าคณะอำเภอ ในปัจจุบันท่านเจ้าคุณดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะแขวงบางค้อ เขตบางขุนเทียน เป็นเจ้าอาวาสและเจ้าสำนักเรียนวัดราชโอรสาราม เป็นครูสอนชั้น ป.ธ. ๘ และ ป.ธ. ๙ โรงเรียนพระปริยัติธรรม ส่วนกลางของสงฆ์ เป็นกรรมการตรวจร่างเฉลยประโยคบาลี ตรวจประโยคธรรม ตรวจประโยคบาลีสนามหลวง

ท่านเจ้าคุณมีสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ "**พระศรีวิสุทธิวงศ์**" ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ "**พระราชวิสุทธิโมลี**"

ก่อนที่ท่านเจ้าคุณจะย้ายไปทำศาสนกิจ ณ วัดราชโอรสารามเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖

ท่านได้ช่วยทำศาสนกิจภายในวัดปากน้ำ เช่น เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม และ เป็นตัวอย่างอันเตวาสิก ผู้นำชื่อเสียงมาให้สำนักเรียนวัดปากน้ำ ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้เล็งเห็นก่อตั้งและวางระบบไว้ดีแล้ว ด้วยการสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค เป็นรูปที่ ๔ ของสำนักเรียน

ท่านเจ้าคุณเป็นนักธรรมกถึกแสดงพระธรรมเทศนาได้เป็นที่ซาบซึ้งและเข้าใจได้โดยง่าย ดังจะเห็นได้จากการเผยแพร่พระสัทธรรมออกอากาศสู่ประชาชนทางโทรทัศน์สีช่อง ๙ ในวันอาทิตย์เช้า เมื่อคณะศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำในความอุปถัมภ์ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้นิมนต์พระคุณท่านไปแสดงพระธรรมเทศนา เช่น ท่านสอนว่า

"ผู้ใดเป็นผู้รู้ เป็นผู้ตื่นตัว เป็นผู้เบิกบาน ตามแบบพระพุทธเจ้า ผู้นั้นสมควรจะได้รับขนานนามว่า ชาวพุทธอย่างสมบูรณ์

ผู้ใดปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าจนกระทั่งได้เห็นธรรมกาย หรือพระกายส่วนที่สองของพระองค์ ผู้นั้น ชื่อว่าได้เห็นพระพุทธเจ้า และมีพระพุทธเจ้าประทับอยู่กับตัวตลอดเวลา"

รวบรวมและเรียบเรียง
พัฒนะ ภวะนันท์ และ สถาพร นิ่มกุลรัตน์

พระภาวนาโกศลเถร
(วีระ คณฺตฺตโม)

ประวัติสังเขป

ของ

พระภาวนาโกศลเถร

(วีระ คณฺตฺตโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร องค์ปัจจุบันผู้เป็นที่เคารพนับถืออย่างสูงของประชาชน ซึ่งสมญานามพระเดชพระคุณท่านว่า "หลวงพ่อภาวนา" นี้ มีนามเดิมว่า วีระ อุตตรนที และคูนิโอ คาวาคิตะ บิดาท่านเป็นชาวญี่ปุ่นนาม เอดะ คาวากิตะ มารดาท่านเป็นชาวไทยนามว่า นางสน ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๒ ที่ข้างวัดมอญ ตำบลท่าข้าม อำเภอบางขุนเทียน จังหวัดธนบุรี มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันล้วนเป็นชาย ๔ คน ท่านเป็นบุตรคนที่ ๒

ครอบครัวท่านอยู่ที่บางขุนเทียนได้ไม่นานนัก ก็ย้ายไปอยู่สี่พระยา เมื่อเจริญวัยเข้าเกณฑ์การเรียน บิดามารดาก็ส่งเด็กชายวีระเข้าเรียนในโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นของสมาคมญี่ปุ่นในประเทศไทย เรียนอยู่ได้ ๖ ปี จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ก็เรียนจบชั้นประถมปีที่ ๖ ของโรงเรียน มีความสามารถ อ่าน เขียน และพูดภาษาญี่ปุ่นได้ดี ด้วยความขยันหมั่นเพียรมาตั้งแต่เด็กจึงไม่มีอุปสรรคใด ๆ ต่อจากนั้นก็ได้เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และเข้าเรียนต่อเตรียมปริญญาธรรมศาสตร์ รุ่นที่ ๒ จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓ จากนั้นจึงเข้าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรียนในสาขานิติศาสตร์ สอบได้ปีที่ ๑ ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ขณะเรียนอยู่นั้นก็ได้ทำงานไปด้วยในสถานทูตญี่ปุ่น การศึกษาต้องยุติลงภายหลังจากขึ้นปีการศึกษาที่ ๒ ในระหว่างนั้นสหรัฐอเมริกาประกาศสงครามกับประเทศญี่ปุ่น ในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ อันเป็นการเริ่มสงครามโลกครั้งที่สอง ในภูมิภาคเอเชียบูรพา

เมื่อสงครามโลกสิ้นสุดลงแล้ว นายวีระ อุตตรนที ไม่ได้กลับเข้าไปศึกษาต่อ และได้

ช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย สั่งและส่งสินค้าเข้าและออกจากประเทศกับประเทศญี่ปุ่น ด้วยความขยันขันแข็ง เอาใจใส่ในหน้าที่การค้าขายจึงเจริญขึ้นเป็นลำดับในระยะเวลาประมาณสิบปีนั้น

ครั้งที่นายวีระ จะได้พบหลวงพ่อวัดปากน้ำนั้น เป็นปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ขณะนั้นอายุได้ ๓๔ ปี วันหนึ่งได้ขึ้นรถเมล์สายตลาดพลู นั่งไปเพลิน ๆ ไม่ได้มีจุดหมาย และได้ปรารภกับตนเองว่า "ในชีวิตนี้คนเราต้องการอะไรกัน" คำตอบคือ "ความสุข" ก็แล้วความสุขนั้นคืออย่างไร จะให้มีจะให้รู้เห็นเป็นได้อย่างไร ปรารภอยู่ดังนั้น รถเมล์ก็วิ่งมาถึงตลาดพลู ที่นั่นได้ลงเรือจ้างไปตามคลองบางกอกน้อย เรือจ้างคิดว่านายวีระจะไปรับพระของขวัญของหลวงพ่อ จึงได้พาขึ้นท่าไฟไหม้

เมื่อเรือจอดเทียบท่าไฟไหม้ วัดปากน้ำ นายวีระขึ้นจากเรือทั้ง ๆ ที่ยังไม่ทราบว่าขึ้นไปทำไม และก็ได้เดินชมวัดอยู่ ได้เห็นพระภิกษุผู้น่าเลื่อมใสกำลังฉันเพลอยู่ ความสง่าองอาจ บุญราศีของท่านทำให้ต้องคิดว่าท่านคงจะเป็นพระนักปฏิบัติผู้เคร่งครัดอย่างแน่นอน เมื่อท่านฉันภัตตาหารเสร็จแล้วท่านก็นั่งสนทนากับญาติโยมทั้งหลายที่ไปหานั้น เห็นท่านมีปฏิสันฐานดี พูดจาฉะฉานโต้ตอบธรรมะได้ลึกซึ้ง เป็นพิเศษกว่าท่านอาจารย์องค์อื่น

ฆราวาสวีระนั้นสนใจในเรื่องวิปัสสนากัมมัฏฐานมาตั้งแต่เด็ก ฟังธรรมที่วัดหัวลำโพง วัดแก้วแจ่มฟ้า วัดมหาพฤฒาราม มีความสนใจในเรื่อง นรก สวรรค์ นิพพาน ว่ามีจริงหรือไม่ จะไปดูด้วยวิธีใด ปรารถนาจะพิสูจน์ในเรื่องนี้ ก็ประจวบเหมาะในครั้งนี้ได้ถือโอกาสขึ้นไปนั่งคุยกับท่าน จึงได้รู้ว่าท่านคือ "หลวงพ่อวัดปากน้ำ" ผู้ค้นพบพระสัทธรรมวิชชาธรรมกาย ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขณะนั้นท่านมีสมณศักดิ์เป็น "พระภาวนาโกศลเถร" ท่านก็ได้บอกว่า หากสนใจเรื่องนี้ให้มานั่งกัมมัฏฐาน และท่านได้แนะนำหลายอย่างเกี่ยวกับวิธีนั่งภาวนา เป็นอันว่าฆราวาสวีระในวันนั้นได้ทราบวิธีปฏิบัติจากท่านโดยละเอียด ก่อนจะกราบลาท่านกลับท่านบอกว่าให้มาวันพฤหัสฯ ด้วยความต้องการจะพิสูจน์ทดลองก็ได้กลับไปพบท่านใหม่อีก

ฆราวาสวีระได้มาปฏิบัติพระกัมมัฏฐานกับหลวงพ่อวัดปากน้ำอยู่ ๑๘ วัน ก็ได้เห็นตามที่อยากรู้นั้น แต่ยังสงสัยอยู่ในใจในขณะนั้นว่าที่เห็นนั้นเป็นจริงหรือว่าเป็นมโนภาพคิดเอาเอง พลันได้ยินหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านว่า "ถ้าเราไปคิดเอาเอง เรานึกเท่าไหร่มันก็ไม่เห็น แต่นี่เราเป็นสมาธิแล้วมันเป็นวิปัสสนา ถ้าเรานั่งมันก็จะเห็นขึ้นมาเอง" หลวงพ่อวัดปากน้ำได้สอนศิษย์คนใหม่ของท่านในพระสัทธรรมและแก่นแห่งพระศาสนา เมื่อได้เห็นแล้วท่านพระอาจารย์ก็ได้กล่าวกับศิษย์ของท่านว่า "ที่บรรพบุรุษของเราได้อุตส่าห์เสียสละ

เลือดเนื้อก็เพื่อจะปกป้องพุทธศาสนา ซึ่งมีของจริงอย่างนี้"

คฤหัสถ์วีระเมื่อได้มาปฏิบัติธรรมกับหลวงพ่อวัดปากน้ำแล้วก็เกิดความเลื่อมใสมากขึ้นตามลำดับ ใจสบายจึงได้นึกทบทวนว่า "ความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ใจเรานี้เอง" เมื่อใจหยุดก็เกิดความสงบ ครั้นสงบแล้วก็เป็นสุข ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า "นตฺถิ สนฺติ ปรํ สุขํ สุขอื่นยิ่งกว่าการหยุดนิ่งไม่มี"

นับแต่นั้นมา คฤหัสถ์วีระก็ได้ไปนมัสการหาหลวงพ่อวัดปากน้ำอยู่โดยสม่ำเสมอ บางครั้งก็พำนักค้างแรมที่วัดปฏิบัติธรรม บางวันหลวงพ่อก็เรียกเข้าไปนั่งภาวนากับท่าน และสอนการปฏิบัติพระกรรมฐานอย่างละเอียด คฤหัสถ์วีระปฏิบัติจนได้ธรรมกาย ผ่านครบทั้ง ๑๘ กายแล้ว หลวงพ่อก็ได้สอนวิชชาธรรมกายขั้นมรรคผลพิสดารต่อให้ ซึ่งศิษย์ผู้นี้ก็ปฏิบัติได้ ดังนั้น

คฤหัสถ์วีระได้ตัดสินใจสละเพศฆราวาสเข้าครองผ้ากาสาวพัสตร์ และได้เข้าบรรพชาอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยมีพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำ ซึ่งขณะนั้นมีสมณศักดิ์เป็นพระภาวนาโกศลเถร เป็นองค์อุปัชฌาย์ และมีท่านพระครูปัญญาภิรัต เป็นพระกรรมวาจาจารย์ กับท่านพระครูพิพัฒนธรรมคณี เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายานามว่า "คณฺตฺตโมภิกขุ"

เมื่อท่านได้บวชเรียนแล้ว ก็ได้ปฏิบัติพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย กับหลวงพ่อวัดปากน้ำมาโดยตลอด ได้เป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่พระศาสนาให้เจริญถาวรสืบไป ทั้งในและนอกประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ท่านได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น **พระครูภาวนาภิรม** ท่านได้เป็น **รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ท่านได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เลื่อนขึ้นเป็น **พระภาวนาโกศลเถร** ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็น **พระอุปัชฌาย์** พ.ศ. ๒๕๒๒

พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร องค์ปัจจุบันเป็นผู้สืบทอดวิชชาธรรมกายโดยตรงจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านได้ทำหน้าที่เผยแพร่พระสัทธรรมวิชชา–ธรรมกายของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างเต็มที่ ทั้งที่ใน **วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ที่หอสังเวชนียมงคลเทพนิรมิต ที่โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ที่โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ที่มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี**

ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งท่านเป็นพระอาจารย์ควบคุมการปฏิบัติพระกรรมฐานอยู่ และดำเนินการอยู่อย่างเข้มแข็ง

พระเดชพระคุณหลวงพ่อภาวนา เป็นครูอาจารย์ผู้ประเสริฐของศิษยานุศิษย์ และท่านได้สอนอบรมตักเตือนศิษย์ทั้งหลายด้วยความเมตตาโดยตลอด ท่านสอนหลักธรรมให้ปฏิบัติเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของทุกคน ทั้งในระหว่างการเรียนปฏิบัติพระกรรมฐานและในชีวิตประจำวัน ดังจะเห็นได้จากคำสอนของท่าน ซึ่งจะขออ้างมาตอนหนึ่งดังนี้ "...การเจริญภาวนาเพื่อความหลุดพ้นโดยเจโตสมาธินี้ จิตของผู้เจริญภาวนาจะมีอานุภาพสูงยิ่งตามระดับคุณธรรมที่ปฏิบัติได้ **จนอาจกล่าวได้ว่า เมื่อท่านสาธุชนผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายน้อมใจลงไปหยุด ณ ศูนย์กลางกาย และบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" เมื่อใดกระแสจิตของครู-อาจารย์กับของศิษย์ก็ย่อมจะถึงกันในทันที เพราะอยู่ในสายธาตุธรรมเดียวกัน กระแสจิตจึงเชื่อมถึงกันโดยอัตโนมัติ**

อนึ่ง อาตมาใคร่ขอย้ำว่า บรมครูที่สูงที่สุดนั้น ก็คือ พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า และพระอริยสงฆ์ ซึ่งก็หมายถึง พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ และก็มีความหมายถึง "**ธรรมกาย**" ซึ่งมีอยู่ในศูนย์กลางกายอันเป็น **กายในกาย** ที่สุดละเอียดของทุกท่านนั่นเอง พระพุทธองค์จึงได้ตรัสกับพระวักกลิ ซึ่งคอยแต่เฝ้าติดตามชมพระสิริโฉมกายเนื้อของพระองค์ท่านอยู่เสมอว่า "โย โข วกฺกลิ ธมฺมํ ปสฺสติ โสมํ ปสฺสติ" แปลความว่า "**ดูก่อน วักกลิ ผู้ใด แล (ก็ตาม) เห็นธรรม ผู้นั้นย่อมเห็นเรา ตถาคต**" และว่า "ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ" ซึ่งแปลความว่า "**เราตถาคต คือ ธรรมกาย**" เพราะฉะนั้น บรมครูก็อยู่ในตัวเราทุกคนนั่นเอง จงหมั่นทำใจให้หยุด ให้นิ่ง แล้วก็จะเห็นดวงปฐมมรรค เมื่อถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ก็พยายามรวมใจให้หยุด ให้นิ่ง หยุดในหยุด ลงไปที่กลางของหยุดในหยุดเรื่อยไปก็จะถึงดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัสสนะ แล้วก็ถึงกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายพรหม กายอรูปพรหม แล้วก็จะถึงกายธรรม หรือที่เรียกว่า "**ธรรมกาย**" ก็ให้ดำเนินไปในแบบเดิม คือ **น้อมใจ หยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุด เรื่อยไปก็จะถึงธรรมกายที่ละเอียด ๆ ให้ดำเนินไปจนสุดละเอียด ก็จะถึงบรมครูได้ด้วยตนเอง** นั่นแหละ **จึงจะได้ชื่อว่าอยู่ใกล้ครูที่สุด ได้บูชาครูอย่างยอดเยี่ยมที่สุด** ยิ่งกว่าอามิสบูชาเสียอีก

แต่แม้กระนั้น ก็ต้องไม่พึงละเว้นจากการ **รำลึกถึง** คุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี หรือหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ (หลวงพ่อสด) ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า และคุณบิดามารดา คุณครู

อุปัชฌาย์อาจารย์ และผู้มีพระคุณทั้งหลายอีกด้วย **เพราะการรำลึกถึง และเคารพบูชาท่านผู้มีพระคุณดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น นับเป็นการปฏิบัติอันเป็นมงคลยิ่งอย่างหนึ่งทีเดียว..."**

โดยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร มีความชำนาญในด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น และฝรั่งเศส ท่านจึงทำให้งานเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายได้ดำเนินไปด้วยดี พร้อมกับมีการตีพิมพ์การปฏิบัติสมถวิปัสสนากรรมฐานตามแนววิชชาธรรมกายเป็นภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น จีน เผยแผ่ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐ–อเมริกา ฮอลแลนด์ เยอรมันนี สวีเดน และญี่ปุ่น ซึ่งขณะนี้กำลังมีการดำเนินงานสอนพระสัทธรรมวิชชาธรรมกาย และจัดตั้งวัดไทยขึ้นเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาแพร่หลายสู่พลโลกโดยกว้างขวางที่สุด

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ ธีระ เกรอต

พระเมธีวราภรณ์
(วิเชียร อโนมคุโณ)

ประวัติสังเขป

ของ

พระเดชพระคุณ พระเมธีวราภรณ์

(วิเชียร อโนมคุโณ ปธ. ๙)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายคันถธุระ
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ท่านเจ้าคุณพระเมธีวราภรณ์ เกิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ตรงกับวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีฉลู ณ บ้านหมู่ที่ ๒ เลขที่ ๕๓ ตำบลบางพลับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นบุตรของนายนาคและนางฟื้น เรืองขจร มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๗ คน ท่านเป็นคนที่ ๗ และมีนามเดิมว่า วิเชียร เรืองขจร มีอาชีพทางกสิ-กรรมทำนา เมื่อเยาว์วัยท่านเรียนหนังสือประชาบาลที่วัดท่าจัด ตำบลบางพลับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จนจบประถมศึกษาปีที่ ๔

ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรขณะอายุ ๑๔ ปี เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่วัดดงตาล ในตำบลบ้านเกิดของท่าน โดยมีพระครูอภัยภาดารักษ์ (จ่าง) วัดสองพี่น้อง ตำบลต้นตาล อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ ระหว่างนั้นท่านเจ้าคุณได้เรียนนักธรรมอยู่ที่วัดท่าจัด และเรียนบาลีนักธรรมอยู่ที่วัดสองพี่น้อง ท่านสอบได้นักธรรมชั้นโท และเปรียญธรรม ๓ ประโยค

ครั้นอายุได้ ๑๙ ปี ท่านได้เข้ามากราบนมัสการหลวงพ่อวัดปากน้ำ และพำนักยังวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยการชักนำของโยมกล่อม ศรีบุญญวัต และได้เข้าอุปสมบทเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ณ พัทธสีมา วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ โดยมีพระธีรสารมุนี สมัยดำรงสมณศักดิ์เป็นพระครูสุชัยธรรมพินิต วัดอัปสรสวรรค์ แขวงปากคลองสาน เขตภาษีเจริญ เป็นพระอุปัชฌาย์ มีพระครูปัญญาภิรัต เป็นพระกรรม-วาจาจารย์ พระพิพัฒน์ธรรมคณี สมัยดำรงสมณศักดิ์เป็นพระครูพิพัฒน์ธรรมคณี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า "อโนมคุโณ" ที่สำนักเรียนวัดปากน้ำ

ภาษีเจริญนี้ ท่านได้ศึกษาต่อจนจบนักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๙ ประโยค

นับแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ ท่านเริ่มเป็นอาจารย์สอนปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดปากน้ำ และจากปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นต้นมาก็เป็นพระอาจารย์ใหญ่ของสำนักเรียนวัดปากน้ำ และได้รับหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสและเป็นรองเจ้าอาวาส วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ตามลำดับ

ท่านได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะสามัญที่ **พระเมธีวราภรณ์** เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖ และได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ประเภทวิสามัญ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖

ท่านเจ้าคุณได้เป็นรองประธานคณะกรรมการบริหารโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และได้เทศนาสั่งสอนพระสัทธรรมให้แพร่หลายออกไปเป็นที่น่าอนุโมทนาสาธุการ เช่นครั้งหนึ่งท่านได้สอนไว้ดังนี้

"..... **นตฺถิ สนฺติ ปรํ สุขํ** สุขอื่นอะไร ๆ นอกจากความสงบกาย วาจา ใจแล้วเป็นไม่มี **นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ** การดับกิเลสตัณหา มีความโลภ โกรธ หลง เป็นต้น ให้เบาบางลงไปจนกระทั่งหมดสิ้น เหมือนไฟสิ้นเชื้อ ย่อมเป็นบรมสุข ถึงแม้เราปฏิบัติไปแล้วจะยังไม่ได้ถึงนิพพานหรือธรรมกายก็ตาม ก็ย่อมจะเป็นปัจจัยให้เราประสบความสงบได้บ้างไม่มากก็น้อย และจะได้เป็นวาสนาบารมีสืบต่อไปในอนาคตกาล..... เรามาสร้าง**เหตุ**คือการปฏิบัติธรรมกันเถิด แล้ว**ผล**คือสันติสุขก็จะติดตามมาอย่างแน่นอน....."

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ สถาพร นิ่มกุลรัตน์

พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ

ประวัติสังเขป

ของ

พระอาจารย์ มหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ (ปธ.๗)

รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี
เจ้าอาวาสวัดเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
ผู้อำนวยการโครงการอบรมพระกัมมัฏฐาน
สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พระอาจารย์พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ เป็นบุตรของโยมชายชื่อ นายยอด และโยมหญิงชื่อ นางปาน สกุลจำปา ท่านเกิดเมื่อวันพฤหัสบดี ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๒ ปีขาล วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ ที่บ้านวัดโบสถ์ เลขที่ ๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

พระอาจารย์ได้บรรพชาเป็นสามเณรในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ที่ตำบลบ้านเกิดของท่าน ณ วัดเชียงงา โดยมีพระครูเมธีรัตโนดม วัดกลางสว่างอารมณ์ เป็นพระอุปัชฌาย์ และต่อมาก็ได้อุปสมบทเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๓ ณ พัทธสีมา วัดโบสถ์โพธิ์งาม ตำบลเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยมีพระครูพรหมจริยานุวัตร วัดบ้านกล้วย เป็นองค์อุปัชฌาย์

สมัยพระอาจารย์ได้บวชบรรพชาเป็นสามเณรแล้ว ก็ได้เข้ามาสู่สำนักเรียนวัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ ได้กราบนมัสการหลวงพ่อวัดปากน้ำ สมัยดำรงสมณศักดิ์เป็นพระภาวนาโกศลเถร ว่าประสงค์จะมาเรียนให้ได้เป็นมหา หลวงพ่อวัดปากน้ำก็ได้อนุญาตสามเณรน้อยด้วยกรุณา ที่สำนักเรียนวัดปากน้ำนี้พระอาจารย์ก็สอบได้นักธรรมชั้นเอก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ และต่อมาก็สอบได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ และก็ได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนอบรมครูช่วยสอน ปีที่ ๓ วัดสามพระยา

ท่านพระมหาอำนวยได้เป็นอาจารย์สอนบาลี เป็นกรรมการตรวจประโยคนักธรรมและบาลีสนามหลวง และเป็นพระธรรมทูตรุ่นแรกที่ออกไปประกาศธรรมยังต่างจังหวัดในภาคอีสาน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ พระธรรมธีรราชมหามุนี เจ้าคณะภาค ๓ ก็ได้

ส่งท่านพระมหาอำนวยไปช่วยคณะสงฆ์จังหวัดลพบุรี และเป็นเจ้าอาวาสวัดเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และได้รับการแต่งตั้งเลื่อนขึ้นโดยลำดับจนเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งท่านได้ออกตรวจเยี่ยมวัดทุกปี ทั้งในพรรษาและนอกพรรษา ปีละ ๒๔ ครั้ง ได้อบรมทั้งพระภิกษุ สามเณร และประชาชน และในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้มีกุลบุตรนิยมมาบวชเรียนกับท่านเป็นจำนวนมาก

ท่านอาจารย์พระมหาอำนวยมีผลงานพึงอนุโมทนาในการปกครอง พัฒนา และเผยแพร่ และท่านได้ตั้งใจที่จะประพฤติปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ซึ่งหลวงพ่อวัดปากน้ำได้อบรมศิษยานุศิษย์มาโดยตลอด ต่อมาเมื่อมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้จัดการอบรมสมถวิปัสสนาตามแนววิชชาธรรมกายขึ้นที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ท่านเจ้าอาวาสวัดเชียงงาองค์นี้ก็ได้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสเข้าร่วมอบรมด้วยกับพระสงฆ์อื่น ๆ อีกประมาณ ๒๐๐ รูป พระอาจารย์มหาอำนวยก็ได้บรรลุธรรมกายในระหว่างการอบรมนั้น พร้อมกับท่านองค์อื่น ๆ อีกหลายรูป ได้ตรวจสอบกันและได้เห็นซึ้งในพระสัทธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอัศจรรย์

ท่านอาจารย์พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ ในปัจจุบันนอกจากจะเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรีและเจ้าอาวาสวัดเชียงงา ตำบลเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีแล้ว ยังเป็นผู้อำนวยการโครงการอบรมพระกัมมัฏฐานของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และเป็นวิทยากรเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าให้กว้างขวางออกไปเป็นที่น่าอนุโมทนาสาธุการกันยิ่ง

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ สมโพธิ์ ฌานวังศะ

พระอาจารย์สังเวียน อธิวฑฺโต

ประวัติสังเขป

ของ

พระอาจารย์ สังเวียน อธิวฑฺโต

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

พระวิปัสสนาจารย์

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พระอาจารย์สังเวียนเป็นบุตรของโยมชายชื่อแพ และ โยมหญิงชื่อพิน สกุลสอนบุตรนาค เกิดวันอาทิตย์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๙ ที่ตำบลบ้านแป้ง อำเภอบาง-ปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ท่านอาจารย์เข้าบรรพชาอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยมีท่านเจ้าอาวาส ท่านเจ้าคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ. ๙) เป็นพระอุปัชฌาย์ อดีตท่านเจ้าคุณพระราชโมลี (ณรงค์ จิตฺตาโณ) สมัยยังเป็นพระวิเชียรกวีเป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระครูปัญญาภิรัตเป็นพระอนุ-สาวนาจารย์ ท่านได้นามฉายาว่า "อธิวฑฺโต"

เมื่อครั้งก่อนที่พระอาจารย์สังเวียนจะเข้าบรรพชาอุปสมบทนั้น ท่านทำงานอยู่กรมช่างอากาศ มีหน้าที่ตรวจงานซ่อมและสร้างเครื่องบินและย้อนหลังไปประมาณ ๓๕ ปี คือประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ครั้งนั้นได้มีอาจารย์สอนกัมมัฏฐานเกิดขึ้นหลายแห่ง เพื่อนบ้างผู้บังคับบัญชาบ้าง ชวนให้ไปเรียนกัมมัฏฐานที่อาจารย์นั้น ๆ พระอาจารย์ก็เฉย ยังไม่รับปากใครทั้งนั้น แต่กลับตั้งจิตอธิษฐานว่าวัดไหนดีขอให้ไปวัดนั้น ต่อมามีการเปิดอบรมช่างตรวจเครื่องบิน จึงได้สมัครเข้าอบรม แต่ในระหว่างการอบรมนั้นเป็นหวัดคัดจมูก แน่นมากหายใจไม่ค่อยออก มีช่างตรวจรุ่นพี่นั่งอยู่ใกล้กันแนะนำว่า วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เขารักษาโรคทางในได้ พอได้ข่าวเท่านั้นใจก็เกิดปิติ มีความประสงค์จะไปยังวัดปากน้ำ

สมัยก่อนนั้นเวลาไปวัดปากน้ำต้องลงเรือที่ตลาดพลู เพราะถนนยังไม่มี เสียค่าเรือจ้าง ๑ สลึง ขึ้นที่หน้าวัด ฆราวาสสังเวียนในครั้งนั้นเมื่อมาถึงวัดแล้วก็นั่งพักอยู่ที่ศาลาท่าน้ำเป็นเวลาใกล้เพล เห็นพระท่านเดินลงไปฉันภัตตาหารที่ศาลาการเปรียญเป็นแถว มีพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำเดินนำหน้า นอกนั้นเดินตามเป็นแถวสวยงามมาก ซึ่งไม่เคยเห็นพระเณรมากเช่นนั้น แม่ชีก็มาก เป็นที่ประทับใจแก่ท่านอาจารย์มาก

ภายหลังจากพระท่านฉันเพลเสร็จแล้ว ท่านอาจารย์สังเวียนก็ได้ถามพระองค์หนึ่งได้ความว่า ใครเป็นโรคอะไรให้เขียนใบแจ้งอาการโรค ชื่อ ตำบลที่อยู่ใส่ไว้ในกล่อง พอเย็นมีเจ้าหน้าที่มาเก็บไปถวายหลวงพ่อแล้วพระเดชพระคุณท่านก็แจกไปยังผู้เป็นธรรมกายให้ช่วยกันรักษา อาการก็ค่อยดีขึ้น แต่ต้องส่งใบแจ้งอาการโรคทุกวัน

ครั้นถึงวันพฤหัสบดี ท่านอาจารย์ได้ชวนเพื่อนคนหนึ่งไปเรียนกัมมัฏฐานที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำมาแล้วท่านก็อธิบายเรื่องกัมมัฏฐานและเรื่องอื่น ๆ สอนไปด้วย พระเดชพระคุณท่านได้เล่าถึงพฤติกรรมของชายผู้หนึ่งที่นครราชสีมาโดยละเอียด ฆราวาสสังเวียนฟังแล้วก็ฉุกใจคิดเห็นว่าตรงกับพฤติกรรมและอากัปกิริยาประจำของตนครั้งที่หน่วยงานกรมช่างอากาศเคลื่อนย้ายกำลังเข้าไปซ่อนอยู่ในป่านครราชสีมาในช่วงเวลาที่เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นบุกผ่านประเทศไทย คำพูดของหลวงพ่อวัดปากน้ำตรงอย่างเหลือเกินกับพฤติกรรมที่ฆราวาสสังเวียนเคยทำอยู่เป็นกิจวัตรประจำวันและไม่น่าจะคาดคะเนได้โดยสามัญวิสัย จึงแน่ใจว่าพระเดชพระคุณท่านตรวจรู้การกระทำต่าง ๆ ของท่านอาจารย์ได้โดยสิ้นเชิงอีกด้วยญาณ ต่อจากนั้นพระเดชพระคุณท่านก็เริ่มสอนพระกัมมัฏฐานต่อไป

ในค่ำนั้นในขณะที่ฆราวาสสังเวียนกำลังนอนพักอยู่ที่บ้านบริเวณครัวก็ได้เห็นหลวงพ่อวัดปากน้ำปรากฏกายลอยอยู่เหนือบริเวณที่ท่านนอน และได้ยินเสียงหลวงพ่อให้สวดมนต์เริ่มแต่ "**ยะมะหัง สัมมาสัมพุทธัง...**" ท่านก็ว่าตาม และได้ฟังหลวงพ่อให้บริกรรมภาวนาว่า "**สัมมาอะระหัง**" ท่านก็ว่าตามอีกจนรู้สึกว่าใจกำลังจะนิ่ง แต่ครั้นมาหวนนึกถึงว่าบริเวณครัวที่ท่านนอนนั้นไม่เหมาะที่ท่านจะต้อนรับหลวงพ่อ ใจก็คลาดจากศูนย์กลางกาย ภาพของหลวงพ่อก็หายไป ทำให้ท่านอาจารย์เสียดายว่าไม่ควรคิดวอกแวกเรื่องอื่นในระหว่างการภาวนาเลย

ท่านอาจารย์สังเวียนเรียนพระกัมมัฏฐานกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำไม่ต่อเนื่องกันนัก แต่การฟังเทศน์แล้วจะมาบ่อย เทศน์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำเป็นที่จับใจของท่านอาจารย์ ครั้งหนึ่งดูเหมือนว่าพระเดชพระคุณท่านเทศน์ราวกับ

จะสอนฆราวาสสังเวียนโดยตรง พระเดชพระคุณท่านเทศน์มีใจความว่า มีลูกหญิงก็ให้สมบัติจักรพรรดิ์มัน มีลูกชายก็ให้สมบัติจักรพรรดิ์มัน ฆราวาสสังเวียนขณะนั้นนึกแย้งอยู่ในใจว่า เราจนจะตายแล้วจะเอาสมบัติจักรพรรดิ์ที่ไหนไปให้ แล้วท่านก็เทศน์ต่อไปว่า **มีลูกหญิงก็ให้ได้ปริญญาเสีย มีลูกชายก็ให้ได้ปริญญาเสีย นี่แหละสมบัติจักรพรรดิ์ ใช้ไม่รู้จักหมด ถ้าไม่ให้ ก็จะถูกเกาะจนตาย** ทำให้ท่านอาจารย์โล่งอกไปที และเป็นกำลังใจได้ส่งเสียบุตรชายคนสุดท้องจนได้ปริญญา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ พระอาจารย์สังเวียนได้ลางานเพื่อทำการอุปสมบทที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ เป็นเวลา ๑๒๐ วันแล้วก็ไม่สึก เมื่อได้กำหนดหมดวันลาแล้วจึงได้เขียนใบลาออกจากงาน ขณะนั้นบุตรคนเล็กของท่านสำเร็จการศึกษา ได้ปริญญาและทำงานได้แล้ว ท่านเองก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสียต่อไปอีก จึงบวชเรื่อยมา

พระอาจารย์สังเวียนเป็นพระสุปฏิปันโนผู้ปฏิบัติธรรมและสมถวิปัสสนาได้ธรรมกายตั้งแต่สมัยเป็นฆราวาส พระอาจารย์มีอัธยาศัย ใจดี เอาใจใส่ดูแลจัดการงานพระศาสนาโดยเต็มที่ เป็นสมณะที่รักเคารพเลื่อมใสกันมาก

พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร ได้มอบหมายให้ท่านอาจารย์สังเวียน ผู้เป็นศิษย์ไปช่วยโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศ ช่วยกันกับอาจารย์มงคลบุตรสอนธรรมแก่ประชาชนเริ่มที่วัดธาตุทอง ต่อมาเป็นวัดสระเกศและธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามลำดับ

เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๖ ตรงกับวันเกิดของพระเดชพระคุณอาจารย์ท่านคือ พระภาวนาโกศลเถร มีพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา มาแสดงมุทิตาในโบสถ์วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านได้มอบหมายในที่ประชุมนั้นให้พระอาจารย์สังเวียนไปสอนอยู่ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งเพิ่งเริ่มจัดตั้งขึ้นเป็นพระวิปัสสนาจารย์องค์แรก ท่านทั้งหลายที่อยู่ในโบสถ์ก็อนุโมทนาสาธุพร้อมกัน พระอาจารย์สังเวียนจึงได้ประจำอยู่ที่สถาบันฯ ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีนับแต่นั้นมา

พระอาจารย์สังเวียน อธิวตฺโต เป็นพระวิปัสสนาจารย์และกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระสัทธรรมและการอบรมพระกัมมัฏฐาน ซึ่งได้เปิดอบรมมาตั้งแต่รุ่นที่ ๑ ถึง

รุ่นที่ ๖ แล้วถึงกลางปี พ.ศ. ๒๕๒๗ และก็ได้เป็นผู้ช่วยเหลือในการอบรมพระกัมมัฏฐานมาทุกรุ่น ซึ่งควรแก่การอนุโมทนาอย่างยิ่ง

รวบรวมและเรียบเรียง

โดย

พัฒนะ ภวะนันท์ และ สถาพร นิ่มกุลรัตน์

อาจารย์แม่ชีปุก มุ้ยประเสริฐ

ประวัติสังเขป

ของ

อาจารย์แม่ชีปุก มุ้ยประเสริฐ

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

แม่ชีปุก มุ้ยประเสริฐ เป็นศิษย์เอกสำคัญและอาวุโสที่สุดผู้หนึ่งของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ท่านมีจริยวัตรอันงดงามและเป็นบุคคลตัวอย่างที่ทุกคนทั้งหลายทั้งปวงเคารพนับถือและเทิดทูนในความดีงาม

แม่ชีปุก มุ้ยประเสริฐ เกิดเมื่อวันจันทร์ เดือน ๖ ปีจอ พ.ศ. ๒๔๒๙ ที่ตำบลบางสะแก ธนบุรี ท่านเป็นบุตรคนที่หนึ่งของนายสมบูรณ์ และนางทองดี มุ้ยประเสริฐ ครอบครัวของท่านมีฐานะพอมีอันจะกินและประกอบอาชีพทำสวน และท่านได้ช่วยในการงานมาโดยตลอด

ท่านเป็นคนจริง ทำอะไรทำจริง ตั้งแต่สมัยเป็นฆราวาส ท่านได้ปฏิบัติธรรมภาวนากับหลวงพ่อวัดปากน้ำซึ่งท่านมีจิตศรัทธาเคารพเป็นครูของท่าน จนท่านได้เห็นดวงธรรมแล้ว ต่อมาท่านต้องการทำบุญ แต่ยังขาดปัจจัยอยู่ จึงได้เก็บผลไม้จากสวนของน้าท่านไปขายโดยไม่ได้ขออนุญาตแล้วนำเงินนั้นไปทำบุญ ความประมาทอันดูเสมือนเล็กน้อยเพียงเท่านั้น แต่ก็เป็นเหตุให้ดวงธรรมของท่านดับไป ทำให้ท่านเสียใจมาก เย็นนั้นท่านได้อธิษฐานใจก่อนนั่งธรรม **ถ้าหากไม่ได้เห็นดวงธรรมอีกก็จะไม่ขอลุกขึ้นจากที่** ท่านยิ่งนั่งนานไป ก็เกิดความปวดเมื่อยไปทั่วตัว ยุงก็รุมกัด ครั้นใจท่านระลึกถึงยามที่แม่ไก่ซึ่งกกไข่อยู่นั้นจะไม่ไปไหนจนกว่าไข่จะฟักเป็นตัว ท่านก็ปรารภไว้ในใจว่าจะไม่ยอมละจากความเพียรประดุจกัน เวลาก็ล่วงไปจนพ้นกลางดึก ท่านจึงได้เห็นดวงธรรมสุกใสสว่างอีกคำรบหนึ่ง แต่นั้นมาท่านก็ได้รักษาศีล และปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดมิได้ประมาทจนต้องสูญเสียดวงธรรมอีกเลย

ต่อมาบิดามารดาของท่านถึงแก่กรรม ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ เมื่ออายุได้ ๓๕ ปี ท่านก็ได้สละบ้านเรือนทรัพย์สมบัติออกบวชเป็นอุบาสิกาอยู่ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ด้วยจิตที่ศรัทธาต่อหลวงพ่อ และประสงค์ที่จะใช้ชีวิตเพื่อธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย

อย่างเต็มที่

ด้วยการรักษาศีลปฏิบัติธรรมโดยเคร่งครัดถูกต้องหมดจด อีกทั้งปุพเพกตปุญญตา อันเป็นบุญบารมีที่สะสมมาแต่อดีต กับวิริยะความพากเพียรในปัจจุบันของท่าน ท่านได้บรรลุธรรมกายและเป็นผู้ทรงวิชชาสูงผู้หนึ่ง

ท่านเป็นบุคคลที่หลวงพ่อไว้วางใจยิ่งผู้หนึ่ง มีความเคารพในธรรมคำสั่งสอนของหลวงพ่อ และมีความขยันขันแข็งในการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง อันเป็นเหตุให้ได้รับมอบหมายให้เข้าปฏิบัติกิจภาวนาสำหรับผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงในบริเวณที่สงวนไว้สำหรับผู้มีกระแสจิตอันบริสุทธิ์ปฏิบัติภาวนา ซึ่งหลวงพ่อท่านเรียกว่า**โรงงาน**นั้น โดยท่านเป็นหัวหน้าควบคุมดูแลบรรดาแม่ชีที่ได้ธรรมกายและปฏิบัติหน้าที่ในโรงงาน และเป็นหัวหน้าเวรในการปฏิบัติกิจภาวนา อีกทั้งเป็นครูผู้สอนวิชชาธรรมกาย

การปฏิบัติธรรมของอาจารย์ท่านนี้เป็นคติสอนใจคนทั้งหลายเป็นอย่างดี เช่น ครั้งหนึ่งท่านเกิดป่วยไข้ขึ้นมาในตอนเย็น และเกิดความหิวโหยเป็นอย่างมาก ผู้ใกล้ชิดได้ไปกราบนมัสการถามหลวงพ่อวัดปากน้ำว่า หากแม่ชีปุกจะทานข้าวต้มร้อน ๆ นั้นจะได้หรือไม่ หลวงพ่อได้สั่งกลับไปให้ถามแม่ชีปุกว่าถือสัจจะไว้หรือเปล่า เมื่อท่านทราบคำถามนั้นก็ระลึกว่าท่านถือสัจจะอยู่ จึงไม่รับประทาน **ตายเป็นตายก็จะขอถือสัจจะ** บัดนั้นความปิติก็แผ่ซ่านอิ่มเอิบหายหิวโหยทันที จนท่านสามารถปฏิบัติธรรมต่อไปได้

ท่านได้ปฏิบัติกิจภาวนาที่โรงงานนั้นเรื่อยมาตามบัญชาที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อมอบหมายไว้ แม้ภายหลังหลวงพ่อมรณภาพแล้วท่านก็มิได้เว้นกิจนั้น จวบจนมีการก่อสร้างโรงงานขึ้นใหม่ แม่ชีปุกเมื่อถึงระยะนั้นมีอายุ ๘๐ ปีเศษ และชรามากแล้ว จึงได้อยู่ปฏิบัติธรรมและสั่งสอนอบรมการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายเฉพาะในบริเวณที่พักของท่าน

ท่านเป็นผู้ที่พระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี ท่านเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันของวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ยกย่องว่า **เป็นรัตตัญญูแห่งวัดปากน้ำ** ด้วยแม่ชีท่านนี้ได้บวชและยินดีอยู่ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น อีกทั้งเคร่งครัดเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ยิ่งนักตลอดเวลากว่า ๖๐ ปีที่ท่านบวชอยู่

อาจารย์แม่ชีปุกเป็นผู้มีอารมณ์เยือกเย็น แจ่มใส โอบอ้อมอารี นุ่มนวล เป็นคนไม่โกรธ ไม่ผูกโกรธ ท่านมีน้ำใจงาม และมีความเมตตากรุณาสูงส่ง ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลลูกศิษย์และผู้มาขอความอนุเคราะห์แก่ท่านเป็นจำนวนมาก ใครทำสิ่งใดไม่ถูกต้องท่านก็จะเตือนว่า ระวังจะเป็นบาปนะ ท่านจะไม่ตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ลบหลู่ หรือยกยอปอปั้นผู้ใด

ด้วยท่านมุ่งจะปฏิบัติธรรมด้วยจิตตั้งมั่น เพื่อถึงความหมดจดแห่งจิตโดยส่วนเดียว ยินดีแม้เพียงเท่านั้น **มีทิฏฐิสมบูรณ์ ถึงพร้อมด้วยปัญญา วางตนสมฐานะแห่งความเป็นผู้ใหญ่** และปูชนียบุคคล เป็นผู้ให้คำแนะนำสั่งสอนที่ตรงถูกต้องแท้จริง

คุณธรรมความดีที่ท่านปฏิบัติโดยเสมอต้นเสมอปลายนี้ ทำให้ผู้ใกล้ชิดและผู้ที่มีโอกาสรู้จักแม่ชีปุก เกิดความรู้สึกทั้งอบอุ่นและเยือกเย็นเป็นอัศจรรย์ ด้วย**รู้เห็น ความเป็นแม่พิมพ์และแบบแผนที่ดีงามสมบูรณ์หมดจด** มีความเต็มใจที่จะรับคำแนะนำปฏิบัติตามคำสอนของท่านอย่างเต็มที่ และปรารถนาที่จะอยู่ใกล้ชิดสนิทสนมท่านผู้เป็นที่รักเคารพนับถือของทุกคนโดยมั่นคง

พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม) ได้กรุณาเล่าถึงแม่ชีปุกว่า "คุณโยมปุก มุ้ยประเสริฐ ได้ทำวิชชาธรรมกายกับหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มาเป็นเวลานานประมาณ ๖๐ กว่าปี ตั้งแต่อายุ ๓๕ และได้**ทำวิชชามาโดยตลอด มิได้ละทิ้งจนวาระสุดท้ายของชีวิต** ก่อนจะถึงแก่กรรมคุณโยมรู้ตัวตลอดเวลา พอถึงเวลาใกล้อรุณ คุณโยมปุกก็ได้ประนมมือไว้ที่หน้าอก แล้วถึงแก่กรรมด้วยอาการอันสงบ"

อาจารย์แม่ชีปุก มุ้ยประเสริฐ ถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน **พ.ศ. ๒๕๒๗** รวมสิริอายุย่าง **๙๙** ปี อยู่ในเพศผู้ทรงศีล ๖๓ ปี และได้ฝากประวัติอันดีงามที่ทุกคนภาคภูมิใจไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้และประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างสมศักดิ์ศรีแห่งผู้ถึงธรรมกายและศิษย์ของหลวงพ่อวัดปากน้ำทุกประการ

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
เขต ต้นรัศมี และ พีรดา สิริจินตกานต์

อาจารย์แม่ชีทองสุข สำแดงปั้น

ประวัติสังเขป

ของ

อาจารย์แม่ชีทองสุข สำแดงปั้น

แม่ชีทองสุข สำแดงปั้น ท่านผู้เป็นเจ้าของประวัติอันจะกล่าวถึงโดยสังเขปนี้ เป็นที่รู้จักนับถือกันโดยทั่วไปว่าท่านเป็นอดีตแม่ชีทรงคุณธรรมและผู้มีศิษย์มากมาย มีทั้งวิปัสสนาจารย์ผู้มีชื่อเสียง ครูบาอาจารย์ และเศรษฐีมีทรัพย์จำนวนมิใช่น้อย ซึ่งนิยมเรียกท่านด้วยความเคารพว่า "**คุณแม่อาจารย์ทองสุข สำแดงปั้น**"

แม่ชีทองสุข เกิดเมื่อวันพุธที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ ปีชวด ที่บ้านสะพานเหลือง อำเภอบางรัก กรุงเทพฯ เป็นลูกคนที่ ๓ ของนายร่ม และนางวัน ชีวิตในวัยเด็กของท่านอบอุ่นมีความสุขทุกประการ แต่ท่านก็ต้องกำพร้ามารดาและบิดาเมื่ออายุยังน้อย และท่านได้อยู่ในความอุปการะของคุณลุงซึ่งเป็นพี่ชายคุณแม่ที่สมุทรปราการ และในกาลต่อมาท่านก็กลับมาอยู่ในความดูแลของคุณอาซึ่งเป็นน้องสาวของคุณพ่อที่บ้านสะพานเหลืองอีกครั้งหนึ่ง

ท่านได้แต่งงานกับ คุณหมอชื้น สำแดงปั้น ศัลยแพทย์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ชีวิตในการครองเรือนของท่านมีความราบรื่นโดยตลอด และมีบุตร ๒ คน แต่อยู่มาไม่นานนัก คุณหมอผู้สามีก็ถึงแก่กรรม ท่านจึงต้องประกอบการค้าขายเลี้ยงบุตรและตนเองให้เป็นอยู่ได้โดยไม่ฝืดเคืองนัก

เมื่ออายุได้ ๓๐ ปีเศษท่านได้เริ่มไปศึกษาสมถวิปัสสนาตามแนววิชชาธรรมกายที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กับหลวงพ่อวัดปากน้ำเท่าที่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะปลีกตนไปได้

วันหนึ่ง เมื่อท่านได้เข้าฝึกปฏิบัติธรรมตามปกติและครั้งนี้ยิ่งใส่ใจหนักเมื่อได้ฟังหลวงพ่อท่านสอนว่า **จะยืน จะเดิน จะนั่ง จะนอน อย่าทำใจให้คลอน ให้หยุดให้นิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกาย**โดยมีบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" วันนั้นเมื่อออกจากพระกรรมฐานแล้ว ก็รู้สึกหิว ท่านจึงเดินไปซื้ออาหารที่ตลาดประตูน้ำใกล้กับวัด ขณะที่กำลังเดินไปนั้น ใจของท่านก็ตรึกนิ่งจรดที่ศูนย์กลางกายตามคำสอนของหลวงพ่อ ในระหว่างที่เดินอยู่นั้นเอง **ท่านก็เห็นดวงธรรม เกิดเป็นดวงใสสะอาดที่ศูนย์กลางกาย** มองครั้งใดที่ใดเห็นสว่างไปหมด ท่านก็เพ่งมองอยู่อย่างนั้นขณะที่เดินอยู่ พอถึงตลาดท่านเร่งรับประทานโดยเร็วแล้วก็รีบเดิน

กลับวัดด้วยเกรงว่าดวงธรรมจะดับหรืออันตรธาน และเหตุการณ์นี้ย่อมเป็นเหตุการณ์สำคัญของผู้ปฏิบัติธรรม เมื่อปฏิบัติจนได้ผลแล้วจะต้องรักษาไว้ให้ได้ให้ดี ท่านก็ได้กราบเรียนให้หลวงพ่อทราบถึงการเห็นดวงธรรม และได้ปฏิบัติธรรมจนมั่นคงในระยะต่อมา ด้วยความกรุณาของแม่ชีบุญช่วยและแม่ชีบุญมี

ขณะเมื่อท่านได้ธรรมกายนั้นท่านอายุ ๓๕ ปี เมื่อท่านเรียนมากขึ้นก็เกิดศรัทธาเลื่อมใสบวชเป็นแม่ชีที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญเมื่ออายุได้ ๔๐ ปี เมื่อท่านได้ศึกษาจนมีความรู้มั่นคงแล้วพระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำจึงได้ไว้วางใจมอบหมายส่งท่านไปเป็นอาจารย์ช่วยสอนพระกัมมัฏฐานแก่กุลบุตรกุลธิดาตามกำลังความสามารถ แม้ท่านจะไม่มั่นใจตัวเองเท่าใดนัก รู้สึกไม่กล้าไปสอน แต่ด้วยความเคารพในพระเดชพระคุณหลวงพ่อผู้เป็นอาจารย์ท่านก็ปฏิบัติตามบัญชานั้น

คุณแม่อาจารย์ทองสุขของบรรดาศิษย์ทั้งหลายนั้นเป็นครูชั้นเลิศ มีวิธีการสอนที่ละเอียดลออ ท่านเน้นและทบทวนธรรมที่ได้สอนไปแล้วอยู่เสมอไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อย ทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจให้ศิษย์เพื่อให้ศิษย์รู้ จำได้ เข้าใจจริง จนประสบผลสำเร็จสมดังที่หลวงพ่อไว้วางใจให้ท่านเป็นผู้สอนเผยแพร่ธรรมะ

แม่ชีทองสุขมีความสามารถในการสอน เมื่อถามก็ตอบให้เข้าใจได้ และจะแนะนำแก้ไขข้อขัดข้องอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยความเมตตา ท่านได้สอนหลักการแก่ศิษย์ในการปฏิบัติพระกรรมฐานเสมอว่า "อย่าเกร็งตัว อย่ากดลูกนัยน์ตา กำหนดบริกรรมนิมิตและบริกรรมภาวนาเรื่อยไป **กำหนดใจไว้ที่ศูนย์กลางกาย** รู้เฉย ๆ ว่าใจเรานี้อยู่ที่ศูนย์กลางกาย รู้เพียงเท่านี้ก่อน ไม่ต้องร้อนใจ **ทำใจให้เฉย ๆ เรื่อย ๆ** ตัดความกังวล ตัดความอยากรู้อยากเห็นเร็ว ๆ นั้นเสีย ยังไม่เห็นก็อย่าเสียใจ **ขอให้ทำให้ถูกต้องและมีความเพียรเถิด ธรรมะเป็นของจริงถึงเวลาแล้วเห็นเอง** เมื่อเห็นแล้วก็อย่าดีใจเกินไป เพราะจะทำให้นิมิตนั้นหายได้"

ขณะท่านสอนท่านจะเรียบเรียงถ้อยคำ ลำดับเหตุ ลำดับผล จัดวางความยากง่ายอย่างเหมาะสมกับศิษย์จนเข้าถึงแก่นการศึกษาได้อย่างดีเยี่ยม และการนำเรื่องมาเปรียบเทียบที่ให้ความกระจ่างแจ้งแก่เนื้อหา ดังเช่นหลักการสอนของท่านที่ว่า "ใจของเราเป็นของละเอียด ไม่ใช่ของหยาบ ถึงแม้ใจเราจะไม่วอกแวกไปไหนต่อไหนแล้วก็ตาม แต่หากจะบังคับให้หยุดทันทีก็ยังลำบากได้ **เราต้องใช้วิธีตะล่อมใจเราทีละเล็กทีละน้อย ใจเราก็จะยอมหยุดเอง** อุปมาเหมือนเราจะจับไก่เข้าเล้า หากใช้วิธีวิ่งพรวดพราดเข้าไปจับ ไก่จะหนีไปจับตัวไว้ไม่ได้ แต่หากใช้วิธีค่อย ๆ ตะล่อมเข้าหาไก่ เรียกไก่เข้ามา ไก่นั้นจะเชื่อง ยอมให้เราจับได้โดยง่าย จึงเปรียบเหมือนเรา เมื่อเพ่งแรงเกินไปใจก็จะไม่ยอมหยุด ก็หากค่อย ๆ ภาวนา

ประคับประคองนิมิตให้เห็นบ้างไม่เห็นบ้าง **ในที่สุดใจนั้นก็จะเชื่องหยุดในที่ตั้งของใจคือที่ศูนย์กลางกายนั้นเอง"**

ท่านกับศิษย์เอกคนหนึ่งของท่านคือแม่ชีเธียร ธีรสวัสดิ์ ได้จาริกไปเผยแพร่การปฏิบัติสมถวิปัสสนาตามแนววิชชาธรรมกายตามบัญชาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อในสถานที่หลายแห่ง นอกจากที่วัดปากน้ำแวก็มี บางปะกง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี บ้านบึง พนัสนิคม พนมสารคาม ปราจีนบุรี ท่าเรือ ท่าประชุม หาดยาง ระแหง นครปฐม ราชบุรี สิงห์บุรี นครสวรรค์ ตะพานหิน พิษณุโลก และเชียงใหม่ เป็นอาทิ ท่านได้สอนแห่งละนานบ้างไม่นานบ้าง แล้วก็ไปสอนที่อื่นเว้นช่วงไว้แล้วก็กลับมาสอนที่เดิมอีก วนเวียนอยู่ดังนี้ ท่านมีลูกศิษย์มากมาย เฉพาะที่ได้ธรรมถึงธรรมกายนั้นมีจำนวนเป็นพัน

ท่านมิได้ละทิ้งหน้าที่ที่หลวงพ่อพระอาจารย์ของท่านมอบหมายไว้เลย จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต เมื่อท่านป่วยลงท่านได้มีศิษย์เอกอีกคนหนึ่งของท่านคือแม่ชีจันทร์ ขนนกยูง อีกทั้งคุณสนุ่น คุณนายจำรัส เทพวัลย์ ศิษยานุศิษย์และท่านผู้อื่นอีกมากมายได้ให้การดูแลพยาบาลด้วยความกตัญญูกตเวทีและเมตตาต่อท่านอย่างเต็มที่และเท่าที่จะสามารถทำได้ ท่านได้ถึงแก่มรณกรรมเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๖ เวลา ๑๙.๓๕ น. ในที่พักของท่านในวัดปากน้ำ ด้วยอาการอันสงบ ในท่ามกลางญาติสนิทมิตรสหาย และศิษยานุศิษย์ตลอดจนท่านที่เคารพนับถือ ท่านสิริอายุย่าง ๖๓ ปี อยู่ในเพศผู้ทรงศีลประมาณ ๒๓ ปี

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ สุนีรัตน์ ชลสายพันธุ์

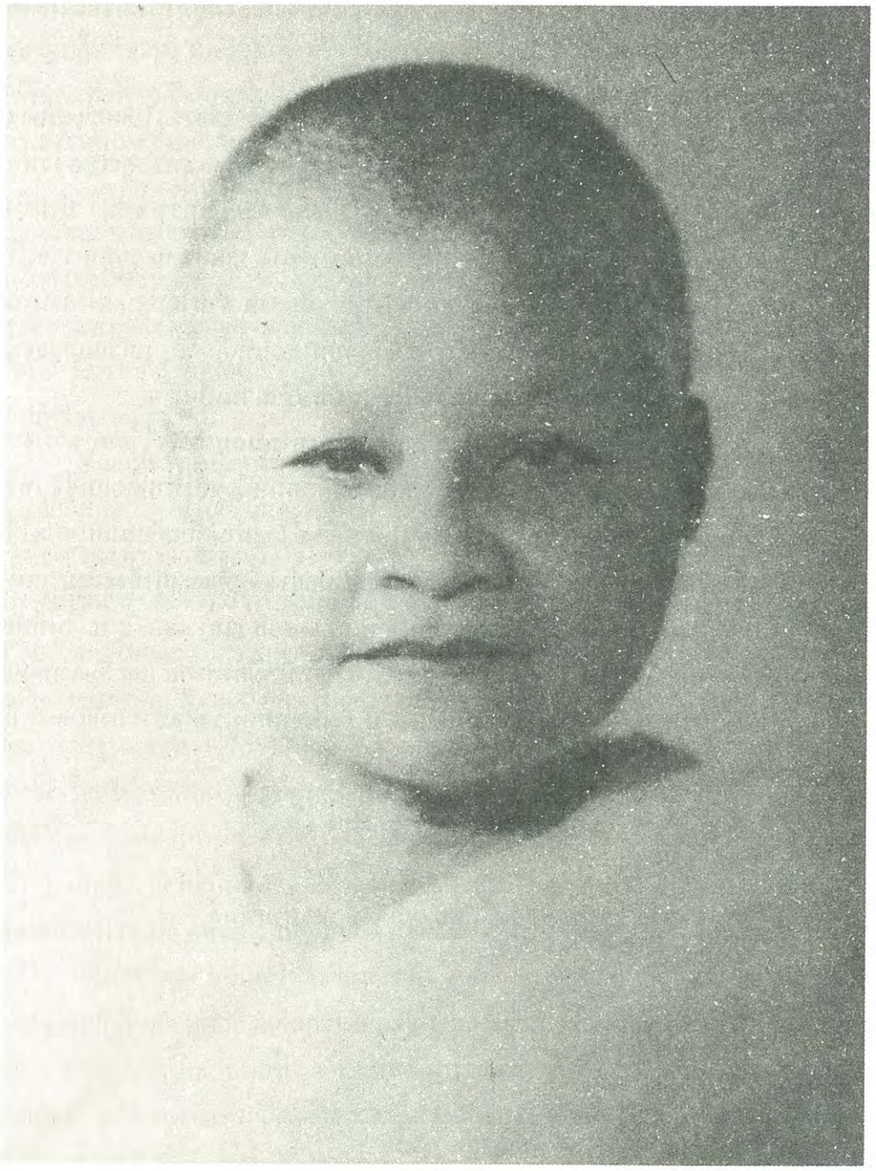

อาจารย์แม่ชีญาณี ศิริโวหาร

ประวัติสังเขป

ของ

อาจารย์แม่ชีญาณี ศิริโวหาร

อดีตประธานสถาบันแม่ชีไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

แม่ชีญาณี เกิดที่ตำบลโสธร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันอังคารที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๙ ปีมะโรง เป็นบุตรคนที่สามของนายจ้อย และนางเขียม ศิริโวหาร

เมื่อเยาว์วัยท่านได้อยู่ในความอุปการะของคุณยายบุญมี ซึ่งเป็นคหบดีของจังหวัด และต่อมาคุณยายทิพย์ ผู้บวชเป็นแม่ชีอยู่ที่วัดปากน้ำได้ขอท่านไปอุปการะต่อ

ครั้นท่านอายุได้ ๒๐ ปีแล้ว ก็ได้ขออนุญาตแม่ชีทิพย์ผู้มีอุปการคุณแก่ท่านว่ามีความประสงค์จะบวชเป็นแม่ชี แม่ชีทิพย์ก็อนุโมทนาในกุศลจิตนั้น และได้พาท่านไปกราบขออนุญาตกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ หลวงพ่อจึงได้จัดการบวชให้เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๗ และได้ให้ชื่อแม่ชีบวชใหม่นี้ว่า "ญาณี" แทนชื่อเดิมว่า "สงวน"

ท่านได้ปฏิบัติตามโอวาท คำแนะนำของผู้ใหญ่ และเคารพในการปกครองเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งตั้งใจปฏิบัติธรรมโดยเคร่งครัดและขยันหมั่นเพียรไม่ทอดธุระ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของหลวงพ่อ ด้วยบุญญาบารมีของท่านในอดีตซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ช่วยเกื้อกูลให้แม่ชีญาณีได้บรรลุถึงธรรมกายไม่นานนักภายหลังจากการบวช และสามารถเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงขึ้นเป็นลำดับไป

ท่านได้รับมอบหมายจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำให้เป็นผู้สอนวิชชาธรรมกายแก่แม่ชีและผู้สนใจปรารถนาจะปฏิบัติสมถวิปัสสนากรรมฐานที่วัดปากน้ำนั้น ท่านเป็นผู้มีความสามารถในการสอนอีกทั้งมีกังวานเสียงไพเราะ พูดชัดเจน เป็นที่ชื่นชมของสาธุชนทั่วไปตลอดระยะเวลาประมาณ ๔๐ ปี ที่ท่านสอนอยู่นั้น

นอกจากนี้แล้วท่านยังเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับความไว้วางใจอย่างสูง ได้รับมอบหมายจากหลวงพ่อเป็นหัวหน้าเวรคุมการทำวิชชาธรรมกายที่ภายในโรงงานทำวิชชาของแม่ชี ช่วยเหลือรักษาทุกข์ทางกายและใจแก่ผู้มาขอความอนุเคราะห์ให้หายหรือผ่อนคลายลง เป็นบุญกุศลแก่ทุกฝ่าย

แม่ชีญาณีเป็นผู้ที่มีความมานะพากเพียรสนใจศึกษาพระปริยัติธรรมได้เข้าสอบหลักสูตรธรรมศึกษา โดยการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งในสมัยนั้นทั้งครูผู้สอนและเวลาเพื่อการศึกษาตำราก็หาได้ยาก ท่านจึงต้องใช้เวลานานถึง ๙ ปี จึงสอบได้ธรรมศึกษาชั้นเอก อันเป็นชั้นสูงสุดด้านธรรมศึกษา ซึ่งหากทุกอย่างอำนวยก็อาจสอบได้ภายในเวลา ๓ ปี ซึ่ง**ความเพียรพยายามไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค**ของแม่ชีญาณีนี้ เป็นที่พอใจของหลวงพ่อและยกท่านเป็นตัวอย่างชมให้บรรดาแม่ชีที่เรียนธรรมศึกษารุ่นหลัง ๆ ฟังเสมอมา

ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมอันเป็นเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่สมบูรณ์ เช่นมีพรหมวิหาร ๔ และเว้นจากอคติ ๔ ประการ พร้อมทั้งเป็นนักปกครองเก่ง มีความสามารถอย่างยิ่งดังจะเห็นได้จากผู้ที่เคยอยู่ในการอุปการะดูแลของท่าน เช่น อาจารย์กัลยา สหชาติโกสีย์ เป็นอาทิ ได้ยกย่องและระลึกถึงคุณความดีของท่านอยู่มิรู้ลืม **ความใกล้ชิด ความเอาใจใส่ ทั้งในด้านความประพฤติ การศึกษา และการอบรมเพื่อฝึกจิตที่ท่านให้ต่อผู้อยู่ในความปกครองของท่าน** สามารถเปลี่ยนอุปนิสัยที่ไม่ถูกไม่ควร เช่น ความเป็นคนเจ้าอารมณ์ หยิ่ง ใจน้อยท้อถอย ให้เปลี่ยนเป็นคนมีใจสุขุมเยือกเย็นองอาจแต่รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน อดทน มีมานะทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนได้

ด้วยความเป็นผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้วยกำลังใจและแรงกาย ความจริงจังต่อหน้าที่การงานของท่าน เป็นผู้ทรงคุณงามความดี เกียรติคุณของท่านจึงปรากฏจนเป็นที่เคารพนับถือและรู้จักของบุคคลทั่วไป ตลอดจนแรงสนับสนุนที่แม่ชีญาณีได้รับ ท่านก็สามารถ**ก่อตั้งสถาบันแม่ชีไทย**ขึ้นเป็นผลสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ และในปีต่อมาท่านก็ได้รับเลือกให้เป็นประธานของสถาบันแม่ชีไทยติดต่อกันถึง ๒ สมัย ซึ่งท่านได้ทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจปฏิบัติงานให้แก่สถาบันนั้นอย่างเต็มความสามารถตามปณิธานที่ตั้งไว้

ต่อมาสุขภาพของท่านทรุดโทรมลงตามอายุขัย ท่านได้เข้ารับการรักษาและผ่าตัดที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ในกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๘ **สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** ทรงทราบ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับท่านเป็นคนไข้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จากนั้นแม่ชีญาณีได้กลับมาอยู่วัดปากน้ำอีกตามปกติ อาการป่วยนั้น มีแต่ทรงกับทรุด ต่อมามีโรคเกี่ยวกับระบบประสาท จึงได้เข้ารับการรักษาที่ร.พ.พญาไท จนถึงวาระสุดท้าย เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ แม่ชีญาณีก็ถึงแก่กรรม ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์สวดพระอภิธรรมเป็นการส่วนพระองค์ และพระราชทานเพลิงศพแม่ชี

ญาณี ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้แก่อาจารย์แม่ชีญาณี ศิวิโวหารผู้จากไปแต่กายและยังคงมีความดีตลอดจนผลงานไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ชื่นชมกันโดยทั่วไป

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ สุดเสงี่ยม เพ็ชร์สกุล

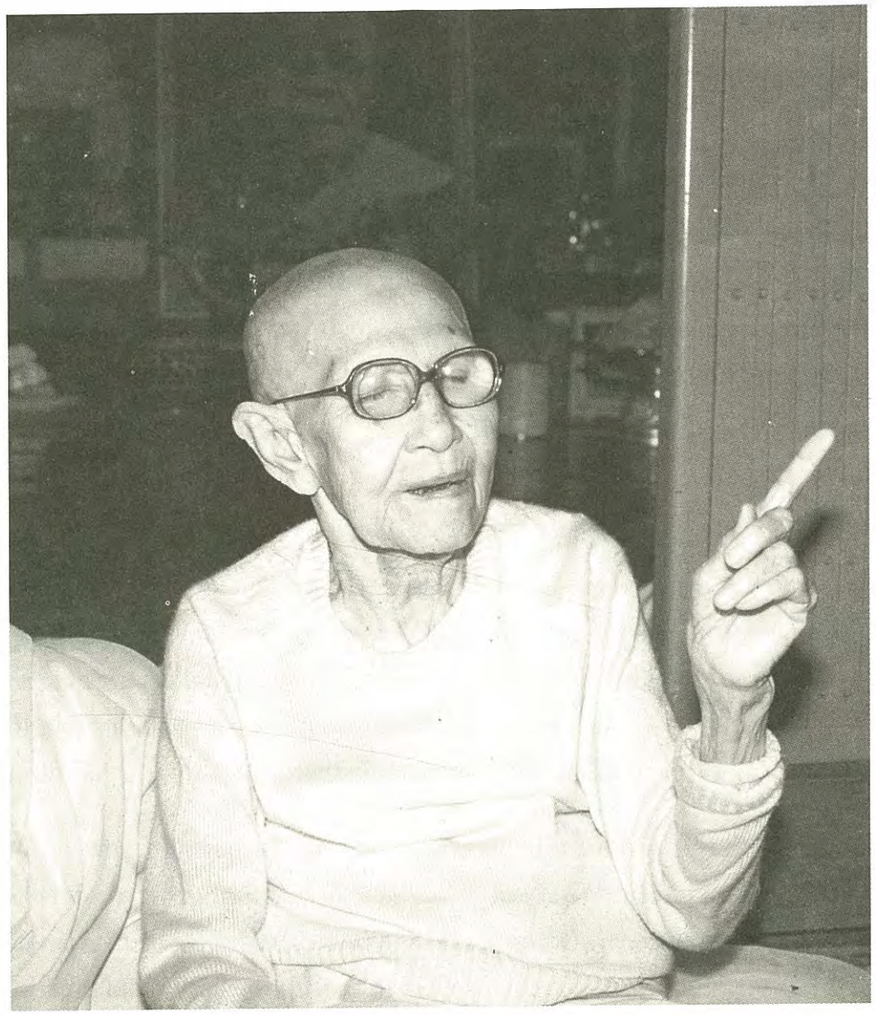

อาจารย์แม่ชีถนอม อาสไวย์

ประวัติสังเขป

ของ

อาจารย์แม่ชี ถนอม อาสไวย์

สำนักวิปัสสนา ใกล้วัดท้องคุ้ง จังหวัดอ่างทอง

แม่ชีถนอม อาสไวย์ ท่านผู้เป็นศิษย์เอกคนหนึ่งของหลวงพ่อวัดปากน้ำ และเป็นเจ้าของประวัติอันมีความสำคัญนี้ เป็นครูอาจารย์ผู้ยิ่งด้วยคุณวุฒิและวัยวุฒิ และมีพระคุณอันล้นพ้นต่อศิษยานุศิษย์ทั้งหลายอันรวมทั้งผู้เรียบเรียงผู้นี้ด้วย ซึ่งต่อไปจะขอกล่าวอ้างถึงท่านว่า **"คุณยายอาจารย์"**

คุณยายอาจารย์ท่านเป็นบุตรีคนที่ ๘ รองสุดท้องของ นายริ้ว และนางทองคำ บรรยงค์ ท่านเกิดที่ตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันเสาร์ เดือน ๑๑ ปีชวด ตรงกับปี พ.ศ. ๒๔๔๓ ปัจจุบันท่านมีอายุย่าง ๘๕ ปีแล้ว

ตั้งแต่เล็ก ๆ ท่านเป็นเด็กขี้โรค ร่างกายไม่แข็งแรง บิดามารดาของท่านจึงให้ท่านช่วยเฉพาะงานเบา ๆ ขายของ ขายก๋วยเตี๋ยว ซึ่งครอบครัวของท่านมีฝีมือ จึงขายดีมาก และมีฐานะพอมีอันจะกิน

เมื่ออายุได้ ๑๙ ปี ท่านได้แต่งงานกับหมื่นศรีสวัสดิ์ (ทบ อาสไวย์) ผู้มีอายุมากกว่าท่านอยู่ ๕ ปี และมีตำแหน่งเป็นแพทย์ประจำของหน่วยเสือพราน ซึ่งทำหน้าที่อารักขาประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ สามีของท่านเป็นคนรุ่นเดียวกับท่านเจ้าคุณรามราฆพ และจะตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวไปในสถานที่ต่าง ๆ ตามแต่พระราชประสงค์

ครั้นบิดาของท่านถึงแก่กรรม คุณยายอาจารย์ก็ได้ย้ายตามสามีของท่าน ได้เข้าเฝ้าถวายตัวในวังสมเด็จพระพันวสาอัยยิกาเจ้า สมเด็จย่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันที่วังสระประทุม และอยู่ที่บ้านแม่นมทัศน์ผู้เป็นแม่นมในรัชกาลที่ ๖ ท่านได้อยู่ที่วังสระประทุมนี้อย่างมีความสุขสบายกับสามีเป็นเวลานาน ๒๕ ปี และได้ให้กำเนิดแก่บุตร ๗ คนด้วยกัน ซึ่งปัจจุบันมีชีวิตอยู่ ๓ คน เป็นหญิง ๑ คน ชาย ๒ คน

หมื่นศรีสวัสดิ์เป็นสัตบุรุษผู้ใฝ่ใจในธรรมะ อีกทั้งมีจิตศรัทธาเลื่อมใสในคำสอน

และปฏิปทาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ และได้นำไปฝึกปฏิบัติทั้งที่บ้านและในชีวิตประจำวัน ท่านได้พาคุณยายอาจารย์ไปที่วัดปากน้ำเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ภายหลังการเปลี่ยน-แปลงระบอบการปกครองแผ่นดินไม่นาน เมื่อคุณยายอาจารย์ได้เห็นมีผู้นั่งปฏิบัติพระ-กัมมัฏฐานกันอยู่เต็มบนศาลาก็สนใจ ได้ไต่ถามกับแม่ชีที่ประจำอยู่นั้น และคุณยายอาจารย์ได้รับคำแนะนำว่า **การปฏิบัติพระกัมมัฏฐานนี้ หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านสอนแก่คนทุกชั้น ไม่หวงห้าม ไม่จำกัดเพศ วัย วุฒิ หรือการศึกษาแต่อย่างใด ขอให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และตั้งใจดีจริง มีความพากเพียรเป็นประการสำคัญ**

นับแต่นั้นมา คุณยายอาจารย์ได้หมั่นไปเรียนพระกัมมัฏฐานกับหลวงพ่อวัดปากน้ำ และเมื่อกลับมาที่บ้านก็ฝึกปฏิบัติต่อ เวลาผ่านไปหลายเดือน วันหนึ่งคุณยายอาจารย์นั่งประจำที่โต๊ะพระ ใจสงบนิ่งดีแล้ว ท่านก็ได้เห็นทั้งหลับตาว่าภายในกายของท่านสว่างไสวเป็นทองไปหมด และที่ในท้องท่านมีพระพุทธปฏิมากรขาวใสสวยไม่มีที่ติ เมื่อออกจากพระ-กัมมัฏฐานท่านจึงเล่าให้สามีของท่านฟัง และเมื่อได้มาที่วัดปากน้ำ หลวงพ่อก็ได้ให้คุณยายอาจารย์ไปเรียนกับ "น้าปุก" ของท่าน คือคุณยายอาจารย์ แม่ชีปุก มุ้ยประเสริฐ ผู้เป็นครูที่สอนเก่ง และทรงคุณธรรมสูงผู้หนึ่ง จนท่านได้ทั้ง ๑๘ กาย **ท่านได้ธรรมกายแล้ว จึงต่อวิชชากับพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ** ต่อมาหมื่นศรีสวัสดิ์ก็ได้ปฏิบัติธรรมจนบรรลุถึงธรรมกายเช่นกัน และท่านทั้งสองก็ได้ไปปฏิบัติธรรมกับหลวงพ่อโดยสม่ำเสมอ

เวลาผ่านไป ๑๐ ปี ช่วงสภาวะสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้คนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ก็ได้รับผลกระทบกระเทือนกันไปมากบ้างน้อยบ้าง ระหว่างนั้นมารดาของท่านถึงแก่กรรม ท่านกับสามีก็ได้ช่วยกันทำศพแล้วเสร็จไปได้ ๗ วัน หมื่นศรีสวัสดิ์ก็ป่วยเป็นไข้ วันนั้นเป็นวันพฤหัสบดี หลวงพ่อกำลังจะลงไปสอนธรรมะที่ศาลา ลูกระเบิดก็ตกลงที่วัดประยูรฯ ไม่ห่างไปนัก คุณยายอาจารย์ก็พาสามีมาที่วัดปากน้ำ ก็พอดีพบหลวงพ่อ พระเดชพระคุณท่านทักว่า "คุณศรีสวัสดิ์ คราวนี้ไม่รอด พรุ่งนี้ต้องตาย" คุณยายอาจารย์ได้ฟังแล้วก็ร่ำไห้ต่อหน้าคนทั้งหลายด้วยความอาลัยในครั้งนั้น แม้จะได้ช่วยกันทุกฝ่ายอย่างไร หมื่นศรีสวัสดิ์ก็ถึงแก่กรรมในวันรุ่งขึ้นจริง ๆ หลวงพ่อได้โปรดให้นำศพของหมื่นศรีสวัสดิ์ไปฝากไว้วัดนางชีโดยไม่ได้ทำพิธีสวดในระหว่างนั้น เพราะลูกระเบิดกำลังตกลงมาบริเวณกรุงเทพธนบุรีอย่างหนัก

ปีที่สามีของท่านถึงแก่กรรมนั้นเป็นปีวอก พ.ศ. ๒๔๘๗ เดือนนั้นเองคุณยายอาจารย์ก็ได้ขออนุญาตหลวงพ่อบวชเป็นชี ขณะอายุย่าง ๔๕ ปี ซึ่งท่านได้ปฏิบัติด้วยความยินดีในการบำเพ็ญพรตนี้สืบเนื่องมาโดยตลอดเป็นเวลากว่า ๔๐ ปีแล้วในบัดนี้

หลวงพ่อได้มอบหมายให้คุณยายอาจารย์อยู่เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง ค้นคว้าเหตุผล ประจำที่โรงงานเจริญการภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูง คุณยายอาจารย์แม้จะได้ธรรมกายตั้งแต่ครั้งอายุ ๓๕ ปี แต่ก็เพิ่งบวช ยังใหม่อยู่ในครั้งนั้น และก็ได้ให้ความนับถือแก่ศิษย์ผู้พี่อื่น ๆ ด้วยดี อีกทั้งท่านมีความเคารพในการปกครองและเชื่อฟังปฏิบัติตามธรรมและคำสั่งสอนของหลวงพ่อวัดปากน้ำโดยเคร่งครัด ตั้งแต่บัดนั้นจนบัดนี้ และท่านตั้งใจจะปฏิบัติดังนี้ต่อไปมิได้เสื่อมคลาย

การเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงภายในโรงงานในสมัยนั้น พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำจะนั่งคุมวิชชา มีพระเณรนั่งเข้าที่ข้างหน้าหลวงพ่อ อีกห้องหนึ่งติดกัน มีฝากั้นมองไม่เห็น แต่ได้ยินเสียงถึงกัน จะมีแม่ชีนั่งประจำอยู่ มีหัวหน้า ๔ คน แม่ชีหัวหน้าคนหนึ่งจะคุมวิชชาอยู่กับแม่ชีอื่นอีก ๓ คน เมื่อหลวงพ่อสั่งวิชชา ต่างคนต่างทำใครจะทำได้เร็วได้ช้าสุดแต่เรื่องสุดแต่บารมีของแต่ละคน และความสามารถในการรู้การเห็น กลุ่มแม่ชีนี้ท่านทำวิชชากันเป็นผลัด ผลัดละ ๔ ชั่วโมง ไม่มีการหยุดเลย ทำต่อเนื่องกันไปเรื่อย พร้อมกับมีการรับส่งมอบงานกันด้วย

เพียงไม่นาน คุณยายอาจารย์ก็ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าแม่ชีผู้หนึ่งในการคุมวิชชาภายในโรงงาน ท่านทำงานร่วมกับแม่ชีสมจิต แม่ชีจันทร์ และแม่ชีสมทรง ยิ่งค้นคว้าเหตุผล ความรู้ในวิชชาธรรมกายของคุณยายอาจารย์ก็ยิ่งแตกฉานออกไปไม่มีประมาณ ซึ่งการได้เห็นต้นธาตุต้นธรรม นิพพาน นรก สวรรค์ และพระอริยเจ้า ตลอดจนเหตุผลอื่น ๆ ที่ท่านได้รู้ได้เห็นล้วนเป็นเรื่องลึกซึ้งนัก และได้รับการยืนยันจากหลวงพ่อ คุณยายอาจารย์จึงเป็นที่ยอมรับของผู้ทำวิชชาร่วมสมัยของท่านว่ามีวิชชาแข็ง ก้าวหน้าและเก่งที่สุดผู้หนึ่งในบรรดาศิษย์เอกของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ

แม้จะเก่งและเด่นเพียงไร คุณยายอาจารย์ก็มิได้ประมาทเลย ท่านจะทบทวนให้ศิษย์และผู้นับถือฟังเสมอว่า พระเดชพระคุณท่านสั่งไว้เป็นคติสอนใจว่า **"อย่าเห็นแก่กิน อย่าเห็นแก่นอน อย่าเห็นแก่นุ่ง อย่าเห็นแก่ห่ม** อีกทั้งให้ **"หยุดในหยุด"** เพื่อ ชำระธาตุธรรมของตนเองให้สะอาดหมดจดทั้งภายในภายนอกอยู่ตลอดเวลา และ **"อย่าหวงวิชา"** ผู้พบเห็นท่านย่อมเห็นกับตาตนเองว่าท่านมีปฏิปทาเคร่งครัดตามคำสั่งของหลวงพ่อยิ่งนักแม้จนทุกวันนี้

คุณยายอาจารย์จะอยู่ทำวิชชาค้นคว้าตามหลวงพ่อสั่งภายในโรงงานจาก ๘ โมงเช้าไปจนร่วมเที่ยง ช่วงบ่ายท่านก็จะสอนศิษยานุศิษย์ หรือทำธุระตามบัญชาหลวงพ่อ ครั้นค่ำลงท่านก็เข้าที่ประจำโรงงานอีก เป็นอยู่ดังนี้รวมเวลา ๑๕ ปี ที่ท่านประจำอยู่ที่วัดปากน้ำ ภาษี-เจริญ ช่วงสมัยที่หลวงพ่อยังมีชีวิตอยู่

ท่านมีอัธยาศัยน่าเคารพสนิทสนมด้วยโดยสนิทใจ ทั้งความละมุนละไม และความเมตตา กรุณา ตลอดจนความเข้าใจปัญหาและวิธีการแก้ไข เช่น ท่านได้เสนอให้แม่ชีผู้ปฏิบัติธรรมจนได้ธรรมกายแล้วนั้น มีนิตยภัตปัจจัยใช้สอยบ้างตามความจำเป็น ซึ่งหลวงพ่อเห็นชอบด้วยจนเป็นหลักปฏิบัติกันมาจนบัดนี้

คุณยายอาจารย์เป็นแม่ชีผู้ใหญ่ที่หลวงพ่อท่านไว้วางใจ มอบหมายให้ค้นคว้าเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงเป็นวัตรประจำ และบางครั้งก็ได้ส่งท่านไปสอนหรือช่วยเหลือ เช่นแก้โรคภัยแก่ชาวบ้านทั้งไกลและใกล้ ตลอดทั้งบางสำนักวิปัสสนาที่มีชื่อเสียงทั้งภายในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ด้วยมั่นใจในวิชชาความรู้ ความเห็น ประสบการณ์ อีกทั้งอุปนิสัยและความสามารถในการสอน ตลอดจนความบริสุทธิ์ของแม่ชีผู้เป็นกุลสตรีร่างเล็ก บอบบางแต่มีน้ำใจไหวพริบปฏิภาณยิ่งใหญ่ผู้นี้

ต่อมาวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๒ ตั้งแต่เช้าวันนั้น หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านอาพาธหนัก มีอาการหอบอยู่เป็นเวลานานมิได้หยุด ศิษยานุศิษย์ทั้งหลายก็ได้มาห้อมล้อมปฏิบัติตามกำลังความสามารถ ถึงเที่ยงวันเจ้าประคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถร) สมัยทรงสมณศักดิ์เป็นพระธรรมวโรดม เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนฯ ก็ได้เสด็จมาถึง คุณยายอาจารย์ซึ่งกำลังทำวิชชาชั้นสูงอยู่ตามลำพังที่โรงงานจนถึงบัดนั้นก็ถูกตามตัวมาที่ตึกมงคลจันทสร คุณยายอาจารย์ท่านได้เข้าที่และตรวจเครื่องรองรับการจะจากภพนี้ไปของหลวงพ่อ เมื่อได้อัญเชิญบัลลังก์แก้ว ปราสาทแก้ว และเครื่องสมพระ-เกียรติบารมีของหลวงพ่อมาพร้อมกันอยู่เต็มธาตุเต็มธรรมแล้ว พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็หยุดหอบ เจ้าประคุณสมเด็จทรงสังเกตเห็นดังนั้นจึงได้ตรัสถามพระมหาณรงค์ จิตฺตาโณว่าคุณยายอาจารย์คือใคร และตรัสเรียกให้มาสนทนาด้วย สักพักหนึ่งหลวงพ่อก็มรณภาพซึ่งในขณะนั้นคุณยายอาจารย์กำลังเข้าที่ดูตลอดเวลา ท่านยิ่งเห็นก็ยิ่งสำนึกถึงพระบุญญา-บารมียิ่งใหญ่เกินคณานับได้ของต้นธาตุกายมนุษย์คือพระอาจารย์ของท่านซึ่งกำลังจากโลกนี้ไปพร้อมกับเสียงร้องไห้ซึ่งดังระงมอยู่ในที่นั้น

เมื่อการบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานสัตตมวาร และปัญญาสมวาร ครบ ๑๐๐ วัน อุทิศแก่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เสร็จลงแล้ว คุณยายอาจารย์ก็ได้กราบนมัสการขออนุญาตหลวงพ่อเพื่อไปเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายที่หลวงพ่อได้ประสิทธิ์ประสาทสอนท่านมาให้แก่ศิษยานุศิษย์ ณ ท้องถิ่นที่เกิดของท่าน คือจังหวัดอ่างทอง ซึ่งสาธุชนได้ร่วมแรงร่วมใจกันบุกเบิกสร้างสำนักวิปัสสนาขึ้น และเจริญยั่งยืนถาวรอยู่มาเป็นเวลากว่าเสี้ยวศตวรรษแล้วในปีนี้

ขอให้คุณยายอาจารย์ถนอม อาสไวย์ อยู่เป็นร่มโพธิแก้วเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแก่ศิษยานุศิษย์และสาธุชนทั้งหลายต่อไปอีกนานเท่านาน บริบูรณ์ด้วยพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ และญาณรัตนะ ฝ่ายสัมมาทิฏฐิตลอดไปโดยบารมีกุศลธรรมทั้งปวงนี้เทอญ.

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
แม่ชีอภิญญา นาคทรงแก้ว

อาจารย์แม่ชีเธียร ธีระสวัสดิ์

ประวัติสังเขป

ของ

อาจารย์แม่ชีเธียร ธีระสวัสดิ์

สำนักปฏิบัติธรรม ถนนดาวดึงส์ อำเภอเมือง นครสวรรค์

หนึ่งในบรรดาศิษย์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ (สด จนฺทสโร) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ "วิชชาธรรมกาย" อีกท่านหนึ่ง คือ อาจารย์แม่ชีเธียร ธีรสวัสดิ์ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นี้ ท่านมีอายุได้ ๗๙ ปี และลูกศิษย์ของท่านมักจะเรียกท่านว่า "คุณแม่" หรือ "คุณยาย"

อาจารย์แม่ชีเธียรถือกำเนิดในวันพฤหัสบดี เดือน ๓ ปีมะเส็ง (พ.ศ. ๒๔๔๘) ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี บิดาท่านชื่อ ไกร และมารดาท่านชื่อ นา มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๕ คน เป็นหญิง ๒ คน และชาย ๓ คน โดยอาจารย์แม่ชีเธียรเป็นบุตรคนที่ ๔

ชีวิตในเยาว์วัยของท่านนับว่ามีความสุขและความอบอุ่นตามสมัยเวลา บิดามารดาท่านมีอาชีพค้าขายอิฐทราย โดยล่องเรือมาขายที่กรุงเทพฯ และอาจารย์แม่ชีเธียรได้หัดอ่านเขียนกับพี่น้องที่บ้านจนพออ่านออกเขียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาในสมัยนั้นยังไม่ค่อยแพร่หลาย เด็กผู้หญิงมักไม่ได้รับการส่งเสริมด้านการศึกษาเท่าที่ควร มารดาของอาจารย์แม่ชีเธียรสิ้นชีวิตลงเมื่อท่านอายุได้เพียง ๗ ปี ครั้นอายุได้ ๑๕ ปี บิดาได้พาครอบครัวโยกย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดธนบุรี โดยบิดาท่านยังคงยึดอาชีพเดิมคือ ค้าขายอิฐทรายต่อไป

เมื่ออายุได้ ๒๕ ปี ท่านได้สมรสกับนายพึง ธีรสวัสดิ์ ซึ่งเป็นพ่อค้าสั่งของจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศ เมื่ออายุ ๓๐ ปีจึงให้กำเนิดบุตรชายหนึ่งคนชื่อ เกษม ธีรสวัสดิ์ ซึ่งสามีและท่านได้ส่งให้เรียนที่โรงเรียนอัสสัมชัญจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจึงเข้าทำงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งจนถึงปัจจุบันนี้

หลังจากคลอดบุตรแล้ว ท่านก็เริ่มสนใจพระพุทธธรรม โดยมาทำบุญฟังเทศน์ และนั่งภาวนากับหลวงพ่อวัดปากน้ำ ณ วัดปากน้ำเป็นประจำเท่าที่โอกาสจะอำนวย

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองอุบัติขึ้น และประเทศไทยต้องเข้าสู่สงครามด้วยภาวะจำยอม มีทหารญี่ปุ่นอยู่เต็มบ้านเมือง เครื่องบินฝ่ายพันธมิตรก็เข้าโจมตีทิ้งระเบิดทั่วไป

อย่างหนักทั้งที่ฝั่งกรุงเทพฯ และฝั่งธนบุรี ในคราวนั้นท่านได้รับความเดือดร้อนจากภัยสงครามเป็นอย่างมาก แต่ครอบครัวของท่านมิได้โยกย้ายหนีสงครามออกไปต่างจังหวัดเช่นบางครอบครัว ในครั้งนั้น ท่านจึงอธิษฐานจิตต่อหน้าพระพุทธปฏิมากรว่า "ขอให้บ้านและร้านค้าจงรอดพ้นจากภัยของระเบิด ซึ่งถ้ารอดพ้นไปได้แล้ว ท่านจะขอบวชชีและปฏิบัติธรรมถวาย ปรากฏว่า บ้านและร้านค้าของท่านอยู่รอดปลอดภัยมาจนสงครามสงบ ดังนั้น เมื่อทางการประกาศยุติสงครามได้ ๓ วัน ท่านจึงเข้ามาพักที่วัดปากน้ำภาษีเจริญอยู่ ๑ อาทิตย์ แล้วจึงบวชด้วยความยินยอมของสามี โดยหลวงพ่อวัดปากน้ำได้เมตตาทำพิธีบวชให้เองในครั้งนั้น ถ้าใครถามท่านว่าจะบวชนานเท่าใด ท่านจะตอบว่า ยังไม่แน่สบายใจหรืออยู่ได้แค่ไหนก็เอาแค่นั้น ท่านมิได้มีความตั้งใจอยู่เลยว่าจะบวชจนตลอดชีวิต เพราะขณะนั้นวัยของท่านก็เพียง ๔๐ ปี อีกทั้งมีสามีและลูกชายวัย ๑๐ ขวบอีกคนหนึ่งที่ยังต้องห่วงใยและผูกพันอยู่

หลังจากบวชแล้ว ท่านได้เรียนธรรมปฏิบัติกับหลวงพ่อตามเวลาที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านลงสอน นอกจากนั้น ท่านยังได้เรียนกับอาจารย์แม่ชีทองสุขสำแดงปั้นอีกด้วย ท่านจึงถือว่าแม่ชีทองสุขเป็นอาจารย์ของท่านอีกผู้หนึ่ง แต่ในช่วงพรรษาแรก ท่านยังมิได้ "ธรรมกาย" และเป็นบุญของท่านที่ยังไม่ได้มีเหตุให้สึกออกไปเสียก่อน จนต่อมาในพรรษาที่ ๒ วันหนึ่ง หลวงพ่อสั่งให้แม่ชีทองสุขออกไปสอนธรรมปฏิบัติตามต่างจังหวัด โดยเริ่มที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และอนุญาตให้เลือกแม่ชีอีกคนไปเป็นเพื่อนด้วย ซึ่งอาจารย์แม่ชีทองสุขก็ได้เลือกท่านเนื่องจากเห็นว่าเหมาะสมที่สุด แม้ว่าท่านจะยังไม่ได้ธรรมกายในขณะนั้น เมื่ออาจารย์แม่ชีทองสุขนำความไปกราบเรียนหลวงพ่อ หลวงพ่อท่านก็เห็นชอบด้วย และกล่าวว่า "**ไปเถิด แล้วจะได้ธรรมกายกลางทางนั่นแหละ**" และก็สมจริงดังคำทำนายของหลวงพ่อวัดปากน้ำ คือ ท่านได้ธรรมกายระหว่างเดินทางไปทำการสอนจริง ๆ และสามารถเริ่มลงมือสอนธรรมปฏิบัติแก่สาธุชนผู้สนใจได้เลยในทันที

ต่อจากบางปะกง อาจารย์แม่ชีทั้งสองท่านก็ได้ไปสอนธรรมปฏิบัติที่ชลบุรี ได้พักอยู่ที่วัดช่องลม เป็นเวลาหลายเดือน ประชาชนที่นั่นได้ธรรมะกันมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านสมภารท่านก็ได้ธรรมะ ซึ่งท่านก็ได้ช่วยดำเนินการสอนต่อไป อาจารย์แม่ชีทองสุขและศิษย์เอกของท่านก็ได้นมัสการลาท่านสมภารวัดช่องลมไปสอนธรรมปฏิบัติที่วัดหนองตำลึงประมาณเดือนหนึ่งและต่อมาที่วัดหนองข้างคอกอีกเดือนหนึ่ง จากนั้นอาจารย์แม่ชีเธียรกับอาจารย์ของท่านก็ได้เดินทางไปสอนธรรมปฏิบัติต่อที่ตำบลพนัส และจึงย้อนกลับไปช่วยท่านสมภารวัดช่องลม ที่จังหวัดชลบุรีใหม่อีกเป็นเวลาหลายเดือน ก่อนเดินทางกลับมากราบ

นมัสการรายงานต่อหลวงพ่อที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

หลังจากได้ธรรมกาย และได้เรียนธรรมสูงยิ่งขึ้น ท่านก็ตัดสินใจแน่วแน่ที่จะช่วยเผยแพร่วิชชาธรรมกายแก่สาธุชนทั่วไป และไม่คิดจะสึกกลับสู่เพศคฤหัสถ์อีกเลย ท่านได้เดินทางไปสอนธรรมปฏิบัติกับอาจารย์แม่ชีทองสุขตามคำสั่งของหลวงพ่อเรื่อยมา

สถานที่ต่าง ๆ ที่ท่านไปนั้นมีมากมาย เช่น ชลบุรี เชียงใหม่ อยุธยา พิษณุโลก สระบุรี นครสวรรค์ ฯลฯ มีผู้ได้ธรรมะทั้งบรรพชิตและฆราวาสกันในทุกจังหวัดและตำบลที่ได้ไปสอนนั้นเป็นที่น่าอนุโมทนายิ่งนัก และที่นครสวรรค์นี้เอง ได้มีผู้มีจิตศรัทธาขอให้ท่านสอนประจำอยู่ที่นั่นโดยสร้างสำนักปฏิบัติธรรมซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยด้วย ที่ถนนดาวดึงส์ อ.เมือง จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อท่านนำเรื่องไปเรียนปรึกษากับหลวงพ่อเรื่องจะอยู่ประจำที่นครสวรรค์ หลวงพ่อให้การสนับสนุนโดยบอกว่า "อยู่ที่นั่นจะดีเพราะมีญาติพี่น้องและพวกพ้องในอดีตชาติอยู่ที่นั่นมาก" ด้วย
เหตุนี้ ท่านจึงไปอยู่ประจำที่สำนักปฏิบัติธรรมที่จังหวัดนครสวรรค์เรื่อยมา

ทุก ๆ ปีในงานกฐินของวัดปากน้ำ อาจารย์แม่ชีเธียรจะนำศิษยานุศิษย์ ครั้งละ ๓–๕ คันรถมาทอดกฐินเป็นประจำมิได้ขาด ท่านถือเป็นข้อปฏิบัติเรื่อยมา จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งท่านมีอายุได้ ๗๒ ปี ท่านได้ล้มป่วยเป็นโรคหัวใจและความดันสูง จึงได้เข้ามาพักรักษาตัว ณ วัดปากน้ำ เพราะการเดินทางไปรักษาตัวในโรงพยาบาลกระทำได้สะดวกกว่า ท่านจึงได้กลับเข้ามาประจำอยู่ที่วัดปากน้ำอีกครั้งหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ท่านยังมีความเมตตาและห่วงใยลูกศิษย์ทางนครสวรรค์ ดังนั้น ในระหว่างเข้าพรรษาท่านจะเดินทางไปประจำอยู่ที่สำนักปฏิบัติธรรมที่นครสวรรค์ และนำลูกศิษย์มาทอดกฐินที่วัดปากน้ำทุกปีเช่นเคย

ถึงแม้ท่านจะมีอายุมาก และมีโรคภัยเบียดเบียน ท่านก็ไม่เคยย่อท้อ ยังเมตตาสั่งสอนศิษยานุศิษย์เสมอมา ท่านเตือนผู้ปฏิบัติธรรมอยู่เสมอว่า "**ขอให้ตั้งใจทำให้จริง ๆ จัง ๆ แล้วจะพบของจริง**"

คุณครูฉลวย สมบัติสุข และญาติมิตร

ชีวประวัติสังเขป
ของ
คุณครูฉลวย สมบัติสุข

คุณครูฉลวย สมบัติสุข เป็นคนเชียงใหม่โดยกำเนิด บิดาชื่อหงส์ ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำตั้งให้ว่า โฆษิต มารดาชื่อเหรียญ คุณครูฉลวยเป็นบุตรีคนโตในจำนวนพี่น้องทั้งหมด ๙ คน เป็นชาย ๕ หญิง ๔ เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๖๖ ณ บ้านที่อยู่ปัจจุบันนี้ ถนนราชวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากที่สำเร็จการศึกษาในปี ๒๔๘๑ ปีถัดมาก็เข้ารับหน้าที่เป็นครูสอนหนังสือที่โรงเรียนเทศบาล ๕ เชียงใหม่

ปี พ.ศ.๒๔๘๓ พระยาอมรฤทธิธำรง ข้าหลวงเชียงใหม่ในสมัยนั้น ได้นิมนต์พระภิกษุจากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ จังหวัดพระนคร ๒ รูป คือ พระอาจารย์สุมน ซึ่งแตกฉานทางคันถธุระ และพระอาจารย์สมจิตร ซึ่งเชี่ยวชาญทางวิปัสสนาธุระ ไปสั่งสอนพระสัทธรรมแก่ชาวเชียงใหม่ ที่วัดอุปคุต ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ปรากฏว่ามีสาธุชนผู้สนใจในธรรมปฏิบัติได้รับการฝึกเจริญภาวนาธรรมกันมากมาย จนล้นออกมานอกพระวิหารวัดอุปคุตนั้น แม้กระทั่งกุฏิพระก็มีผู้ไปนั่งปฏิบัติภาวนากันจนเต็มเป็นปรกติเช่นนี้เป็นประจำทุกคืน

เวลานั้นบิดาของคุณครูฉลวยมีโรคประจำตัวเบียดเบียนอยู่ คือโรคเก๊าหรือรูมาติซั่ม เยียวยารักษาแล้วก็ยังไม่หายขาด ท่านข้าหลวงเชียงใหม่จึงได้มาชักชวนว่า พระอาจารย์สมจิตรที่มาสอนกัมมัฏฐานอยู่นี้ ท่านสามารถรักษาโรคได้ บิดาจึงได้ไปทดลองฝึกปฏิบัติภาวนาที่วัดอุปคุต ด้วยหวังว่าโรคเก๊าที่เบียดเบียนท่านอยู่นั้นจะได้รับการรักษาให้หายขาด เมื่อได้ไปทดลองปฏิบัติก็ปรากฏว่าได้เห็นธรรมะเข้าจึงบังเกิดศรัทธาปสาทะในการฝึกภาวนาธรรม และเห็นว่าการปฏิบัติวิชชาธรรมกายนี้ดี จึงพยายามชักชวนบรรดาสมาชิกในครอบครัวให้ไปลองฝึกกันบ้าง ราวเดือนกันยายน พ.ศ.๒๔๘๓ ก็มีสมาชิกในครอบครัวไปฝึกกันหลายคน ตัวคุณครูฉลวยเองนั้นเมื่อไปฝึกใหม่ ๆ ก็พอจะได้เห็นนิมิตเป็นดวงบ้าง แต่ก็เป็นไปในลักษณะเห็น ๆ หาย ๆ ไม่มั่นคง เมื่อเวลาพระอาจารย์ท่านบอกให้ตรึกนึกถึงนิมิตเป็นดวงไปตามฐานที่ตั้งต่าง ๆ นั้น ก็พยายามตรึกตามไปจนถึงศูนย์กลางกลายฐานที่ ๗ ดวงนั้นก็หายไป

ต่อมาในเดือนธันวาคมปีเดียวกันนั้น ได้ลงมาที่กรุงเทพฯ เพื่อเข้าไปฝึกเจริญภาวนาธรรมต่อที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และได้อาจารย์แม่ชีทองสุข สำแดงปั้นซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้บวชเป็นชี เป็นครูผู้สอน คุณครูฉลวยได้เพียรฝึกปฏิบัติจนได้ถึงธรรมกาย ได้เห็นธรรมะสมความมุ่งมาดปรารถนาแล้ว ก็อำลาวัดปากน้ำกลับสู่ถิ่นฐานของท่าน และเจริญภาวนาธรรมตามที่ได้ร่ำเรียนมาต่อไปจนเป็นที่มั่นคงดีแล้ว จวบจนเดือนเมษายน พ.ศ.๒๔๘๔ ได้โอกาสเข้ามาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ อีกครั้ง คราวนี้หลวงพ่อท่านให้เข้าไปปฏิบัตภาวนาธรรมในพระวิหาร และได้อาจารย์แม่ชีญาณ ศิริโวหาร เป็นผู้สอน คุณครูฉลวยได้รับการต่อวิชชาลึกซึ้งยิ่งขึ้น จนได้รู้เห็นวิชชาธรรมกายชั้นสูงหลาย ๆ อย่าง ทำให้มีความศรัทธาแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นไปอีก จึงเขียนจดหมายไปขออนุญาตต่อบิดามารดา เพื่อขออยู่ปฏิบัติภาวนาที่วัดปากน้ำและได้รับมอบหมายจากหลวงพ่อให้เข้าเจริญวิชชาใน "โรงงาน" โดยอยู่กะเดียวกันกับอาจารย์แม่ชีปุก มุ้ยเจริญ

ประมาณกลางเดือน ๙ ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ คุณครูฉลวยก็ได้บวชเป็นชีอยู่ราว ๔ พรรษา จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๗ จึงสึกจากชี แต่ยังคงถือเพศพรหมจรรย์อยู่ปฏิบัติหน้าที่เจริญวิชชาชั้นสูงในโรงงานต่อไป จนกระทั่งเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อกำลังอาพาธ ท่านก็ได้รับคำสั่งจากหลวงพ่อให้กลับสู่บ้านเกิดของท่าน ด้วยอาจเห็นว่าบ้านอยู่ไกล และยังมีภาระทางบ้านผูกพันอยู่ด้วย เมื่อคุณครูกลับไปเชียงใหม่ไม่นานนัก หลวงพ่อก็มรณภาพในเดือนกุมภาพันธ์ปีถัดมา ภายหลังจากที่หลวงพ่อมรณภาพแล้ว คุณครูแลวยก็ได้กลับมาเจริญภาวนาธรรมในโรงงานที่วัดปากน้ำ เพื่อสนองพระคุณหลวงพ่อ อีก ๑ ปี จึงได้กลับสู่เชียงใหม่แดนกำเนิดของท่านเป็นการถาวร รวมเวลาที่เจริญวิชชาชั้นสูงในวัดปากน้ำเป็นเวลาทั้งสิ้น ๑๗ ปี

ในสมัยช่วงแรกที่คุณครูได้เข้าเจริญวิชชาในโรงงานนั้น เป็นระยะที่ประเทศไทยอยู่ในภาวะสงคราม พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้จัดให้มีการเข้าเวรทำวิชชา ๒ ชุด แบ่งเป็น ๔ ผลัด ผลัดละ ๖ ชั่วโมง กะแรกเข้าเวรประมาณ ๖ โมงเช้า และออกประมาณเที่ยง กะที่สองจะเข้ารับเวรต่อ แล้วกะแรกจะกลับมารับเวรผลัดต่อไปในเวลา ๖ โมงเย็น และจะส่งเวรให้กะที่สองในผลัดต่อไปเวลาเที่ยงคืน ผัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเช่นนี้ตลอด ๒๔ ชั่วโมงมิได้ขาด เมื่อสงครามสงบลง พระเดชพระคุณหลวงพ่อจึงให้เปลี่ยนแปลงการเข้าเวรในโรง-งานเป็น ๓ ชุด ผลัดละ ๔ ชั่วโมง ส่วนการสอนธรรมะนั้น หลวงพ่อท่านจะกำหนดตัวบุคคล

ผู้ที่ว่างจากเวรทำวิชชาในโรงงานเป็นผู้สอน อาทิเช่น อาจารย์แม่ชีญาณี ศิริโวหาร ฯลฯ เป็นต้น ในระหว่างสงครามจะทำการสอนภาวนาที่บ้าน "น้าสาย" ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ พระวิหารนั้น ในตอนค่ำจะมีผู้สนใจมาฝึกเจริญภาวนาธรรมกันที่นั่นเป็นประจำ เมื่อสงครามสิ้นสุดลงแล้วก็ได้เปลี่ยนเวลาสอนเป็นช่วงบ่าย ประมาณ บ่าย ๒ โมง และเปิดสอนที่วิหาร

โรงงานทำวิชชาในสมัยนั้นตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างพระอุโบสถกับวิหาร ใกล้หอไตร เป็นเรือนไม้ ๒ ชั้น ภายในระหว่างชั้นบนกับชั้นล่างมีท่อต่อถึงกัน สำหรับหลวงพ่อใช้สั่งวิชชาลงมาทางท่อนี้ ซึ่งผู้อยู่เวรก็จะได้ยินโดยทั่วกัน และจะเจริญวิชชาตามคำสั่งนั้น ๆ มีผู้อยู่เวรทำวิชชากะละประมาณ ๑๐ คน ตัวเรือนโรงงานนี้ขนาดไม่กว้างใหญ่นัก ชั้นล่างตั้งเตียงเป็น ๒ แถว ซ้าย–ขวาข้างละ ๖ เตียง ตรงกลางเว้นเป็นทางพอให้เดินได้สะดวก ชั้นล่างสำหรับฝ่ายแม่ชีและอุบาสิกาให้นั่งเจริญวิชชาพร้อมทั้งเป็นที่พักอาศัยด้วย จะมีผู้อยู่เวรที่ไม่ได้พักอาศัยในโรงงานบ้างก็แต่เพียงไม่กี่คน ระหว่างชั้นบนกับชั้นล่างไม่มีบันไดเชื่อมต่อกัน และทางเข้าออกก็แยกกันคนละทาง ชั้นบนมีทางเข้าต่างหาก ใช้เป็นที่เจริญวิชชาสำหรับหลวงพ่อและพระสงฆ์สามเณรที่อยู่เวรทำวิชชา ต่อมาภายหลังได้มีโรงงานทำวิชชาเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง เป็นห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างยาวพอสมควร ตรงกลางมีฝากั้นแบ่งเป็น ๒ ห้อง แยกขาดจากกัน โดยมีประตูเข้าออกคนละทาง ส่วนหน้าเป็นที่สำหรับแม่ชีและอุบาสิกา ส่วนหลังเป็นที่สำหรับหลวงพ่อและพระสงฆ์สามเณร เวลาสั่งวิชชาหลวงพ่อท่านจะพูดผ่านฝากั้นห้องนี้ ทั้งสองฝ่ายจึงเพียงแต่ได้ยินเสียงซึ่งกันและกันเท่านั้น

การทำวิชชาในระยะนั้นพอจะสรุปได้ว่า เป็นการเจริญภาวนาธรรมโดยอาราธนาบารมีของพระพุทธเจ้าองค์ต้น ๆ เป็นที่พึ่งในการช่วยขจัดปัดเป่าภัยพิบัติของมวลมนุษย์อันเกิดแต่สงครามโลกในครั้งนั้น ให้บรรเทาเบาบางลง

ผู้อยู่เวรทำวิชชาในโรงงานแทบจะไม่มีเวลาเป็นของตัวเองเท่าใดนัก ตลอดเวลาที่คุณครูอยู่ในวัดปากน้ำ ๑๗ ปี ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระเดชพระ–คุณหลวงพ่อนั้นในยามที่มีภัยสงครามมาเบียดเบียนประเทศชาติบ้านเมืองของเราเช่นนั้น พระคุณท่านจะมีเวลาจำวัดน้อยมาก เพราะท่านห่วงใยในสวัสดิภาพของประชาชาติมากนัก และท่านจะคอย "สั่งวิชชา" และควบคุมให้ถูกต้องตามประสงค์อยู่ตลอดเวลาแทบไม่ได้พักผ่อน

วิชชาที่หลวงพ่อสั่งไว้ในแต่ละวันนั้น ได้มีการจดบันทึกไว้ในสมุดปกแข็งรวม

๓ เล่ม เล่มที่ ๒ มีผู้ยืมไปและมิได้นำส่งคืน คงเหลือแต่เล่ม ๑ และเล่ม ๓ ซึ่งคุณครูฉลวยได้ถวายแด่ท่านเจ้าคุณพระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตตโม) ด้วยได้เห็นว่า "พระอาจารย์วีระ" ท่านมีปฏิปทาอย่างมั่นคงที่จะถือเพศบรรพชิต และมุ่งมั่นในการเจริญภาวนาธรรมตามรอยของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ควรที่ท่านจะได้เก็บรักษาวิชชาของหลวงพ่อที่ได้บันทึกกันไว้นี้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาสืบไป

จริยาวัตรของหลวงพ่ออันเป็นที่ประทับใจของคุณครูก็คือ หลวงพ่อท่านรู้ใจคนหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนพฤติกรรมของบรรดาลูกศิษย์ที่อยู่ในความปกครองของพระคุณท่าน และมักจะพูดได้ตรงใจของแต่ละคน แม้กระทั่งเวลาแสดงพระธรรมเทศนา ก็มักปรากฏเสมอว่า ผู้ที่ได้เข้าฟังธรรมนั้นจะมาเล่าสู่กันฟังว่า หลวงพ่อท่านเทศน์ตรงกับเรื่องของตัวแท้ ๆ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกประหนึ่งว่าพระคุณท่านกำลังเทศน์สั่งสอนบุคคลผู้นั้นโดยเฉพาะเจาะจง หรือแม้ในยามที่หลวงพ่ออาพาธ ไม่อาจจะลุกขึ้นสอดส่องดูแลกิจการทั้งปวงดังเช่นที่พระคุณท่านได้เคยปฏิบัติเป็นปรกติวิสัยก็ตาม กระนั้นพระคุณท่านก็ยังคงทราบความเป็นไปของผู้ใต้ปกครองทั้งหมดได้ โดยรู้ว่าใครได้ไปทำอะไรมา หรือคิดอ่านประการใด โดยมิพักต้องมีผู้หนึ่งผู้ใดไปเรียนให้ท่านทราบ และพระคุณท่านพูดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ประหนึ่งว่าได้เห็นมากับตาทีเดียว ซึ่งเรื่องนี้เป็นที่ทราบโดยทั่วกันในหมู่ศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อ หรือแม้ผู้ที่มีโอกาสได้เข้าใกล้ชิดพระคุณท่านก็เป็นพยานรู้เห็นและนำไปเล่าสู่กันฟังอยู่เนือง ๆ

พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านไม่สนับสนุนเรื่องของอิทธิปาฏิหาริย์ และไม่ชอบเครื่องลางของขลัง ดังจะเห็นได้ว่า พระของขวัญที่พระคุณท่านสร้างขึ้นนั้น แม้จะเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แต่ก็มิใช่เป็นเครื่องลางของขลัง และมิได้มีการปลุกเสกอย่างแบบทั่วไป หากแต่ใช้วิธีเจริญวิชชาชั้นสูงที่บริสุทธิ์ และความศักดิ์สิทธิ์ของพระของขวัญนี้ ก็มีประจักษ์พยานรู้เห็นกันเป็นจำนวนมากเหลือคณนานับ

ส่วนการแก้ไขโรคภัยไข้เจ็บให้แก่ผู้มาขอพึ่งบารมีของพระคุณท่านนั้น เมื่อเวลาลงฉันภัตตาหารเพล จะมีผู้ที่ออกเวรจากทำวิชชาในโรงงานคอยติดตามอยู่ใกล้ ๆ หลวงพ่อเพื่อรับมอบหมายจากพระคุณท่านให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลเหล่านั้นตามคำสั่งต่อไป และหลวงพ่อท่านจะเตือนสติอยู่เสมอว่า "ให้ทำของตัวเองให้ใสสะอาดก่อน แล้วจึงช่วยสัตว์โลกให้พ้นจากวิชาของมารที่ส่งมาบังคับให้เป็นไปต่าง ๆ"

เมื่อกลับไปอยู่บ้านเกิดที่เชียงใหม่แล้ว ในปี พ.ศ.๒๕๐๓ คุณครูฉลวย สมบัติสุข ก็ได้เข้าปฏิบัติงานประจำอยู่ที่ธนาคารไทยพัฒนา (ปัจจุบันคือธนาคารมหานคร) สาขาเชียงใหม่ จนถึงปัจจุบัน และเนื่องจากภาระการงานที่รัดตัวอยู่ คุณครูฉลวยจึงมีเวลาแต่เฉพาะปฏิบัติภาวนาธรรมเองที่บ้าน เป็นประจำทุกวัน และในบางครั้งมีผู้สงสัยข้อปฏิบัติบางประการ มาขอความกระจ่างจากท่าน ก็จะได้รับการชี้แนะจากท่านเป็นราย ๆ ไป

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ ศิริพร สิทธิประณีต

คุณครูตรีธา เนียมขำ

ชีวประวัติสังเขป

ของ

คุณครูตรีธา เนียมขำ

สมาคมศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

คุณครูตรีธา เนียมขำ เป็นบุตรีของ นายด้วง นางพุ่ม เนียมขำ ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เกิดวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ ตรงกับวันเสาร์ ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๔ ปีขาล

คุณครูสำเร็จการศึกษาสามัญ ระดับมัธยม ๓ และได้ศึกษาพระปริยัติธรรม จนจบธรรมศึกษาชั้นเอก

ในการปฏิบัติธรรมของคุณครูนั้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ ขณะอายุได้ ๑๓ ปี คุณครูได้มาอยู่ที่วัดปากน้ำ ภายใต้บารมีธรรมของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ อีก ๑ ปีถัดมา พ.ศ. ๒๔๘๓ อายุได้ ๑๔ ปี ได้บวชเป็นแม่ชี ศึกษาพระปริยัติธรรม และบำเพ็ญกิจภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย จนสามารถรับใช้สนองงานตามที่ได้รับมอบหมายจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อ

ครั้นถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ขณะอายุได้ ๒๕ ปี คุณครูได้ลาศีลจากแม่ชี อยู่ปฏิบัติธรรมและรับใช้หลวงพ่อในกิจการต่าง ๆ เรื่อยมา ดังเช่นในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ซึ่งจะเห็นได้จากข้อเขียนเป็นคำนำของคุณครูในหนังสือที่ระลึกศาสนพิธีสำคัญดังกล่าวนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งผู้เรียบเรียงนี้แม้จะมิใช่เป็นศิษย์ของคุณครู แต่เมื่อได้อ่านแล้วเห็นเป็นประโยชน์ จึงขอหยิบยกมาอ้างในที่นี้

"เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้ขอพระราชทานผ้าพระกฐินมาถวาย ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในวันอาทิตย์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ ข้าพเจ้าในฐานะผู้เชิญชวนคณะศิษย์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ (พระมงคลเทพมุนี วัดปากน้ำ) เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศล และโดยเสด็จพระกุศล ในการถวายผ้าพระกฐินทุก ๆ ปีมานั้น ข้าพเจ้าได้จัดพิมพ์หนังสือขึ้นเพื่อแจกเป็นธรรมบรรณาการ และประกาศ

อนุโมทนา แก่ท่านผู้มีจิตศรัทธาที่ได้ร่วมโดยเสด็จพระราชกุศล และแจ้งยอดรับ–จ่ายของปีนั้น ๆ ในปีนี้ก็เช่นกัน ข้าพเจ้าได้จัดพิมพ์หนังสือขึ้น ซึ่งในการจัดพิมพ์หนังสือแต่ละปีนั้น ข้าพเจ้าได้พยายามสรรหาเนื้อเรื่องที่เป็นสาระประโยชน์แก่วัด แก่พระศาสนา และท่านผู้อ่านให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ สำหรับการจัดพิมพ์หนังสือในปีนี้ ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้คุณพี่สุธรรม จันทร์กลัด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ขอให้ท่านเขียนเรื่องราวของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ และวัดปากน้ำ ซึ่งท่านได้เคยประสบเหตุการณ์มาด้วยตัวของท่านเอง เพราะท่านได้เป็นลูกศิษย์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อมาช้านานแล้ว และเรื่องที่ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้ท่านเขียนนั้น ก็นับว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์ และเป็นเรื่องที่แปลกแต่ว่าเป็นความจริง และข้าพเจ้าก็ได้เชื่อถืออย่างนั้น เพราะได้เคยประสบเหตุการณ์ในทำนองเดียวกัน เมื่อท่านผู้อ่านได้อ่านเรื่องราวของท่านแล้ว และใช้สติปัญญาพิจารณาให้รอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผล ก็จะเป็นเหตุชักนำให้ท่านผู้อ่านมีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และพระเดชพระคุณหลวงพ่อมั่นคงยิ่งขึ้น การที่ท่านมีจิตศรัทธาเลื่อมใสอันมั่นคงและน้อมนำเอาไปประพฤติปฏิบัติ ตามคำสอนของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จแก่ตัวท่าน สมควรแก่การประพฤติปฏิบัตินั้น ๆ

อนึ่ง ในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานในปีนี้ เมื่อรวบรวมทุนทรัพย์จากท่านผู้มีจิตศรัทธาได้เท่าใด ก็จะได้ดำเนินการก่อสร้างสถานที่ ให้เป็นที่เจริญสมถะและวิปัสสนาด้วยมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้ท่านผู้มาประพฤติปฏิบัติได้รับความสะดวกสบายพอสมควร เพราะปัจจุบันนี้ได้มีผู้มาเจริญสมถะ และวิปัสสนามากขึ้น แต่ทางวัดยังไม่มีสถานที่ที่จะให้ความสะดวกสบายแก่ผู้มาปฏิบัติได้ จึงดำริที่จะก่อสร้างสถานที่เจริญสมถะ และวิปัสสนาขึ้น แต่การก่อสร้างจะสำเร็จลุล่วงลงได้ ก็ต้องอาศัยการร่วมใจจากท่านผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลาย

ด้วยกุศลเจตนา ที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญให้เป็นไปในการนี้ ขออำนาจคุณพระศรี–รัตนตรัย และบารมีอันศักดิ์สิทธิ์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ จงปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ และบรรลุถึงซึ่งวิชชาธรรมกายในปัจจุบันภพนี้เถิด.”

คุณครูเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงรู้จักกันกว้างขวาง และปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญ คือเป็นนายกสมาคมศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ อันเป็นตำแหน่งทรงเกียรติซึ่งอดีตนายกสมาคมฯ

มีท่านอดีตผู้พิพากษา สุธรรม จันทร์กลัด เป็นอาทิ อีกทั้งสอนภาวนาในวันเสาร์–อาทิตย์และวันหยุดราชการ ณ หอเจริญวิปัสสนา ซึ่งคุณครูเป็นกำลังในการจัดสร้างอาคารสำคัญหลังนี้ขึ้นในวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ อันยังประโยชน์ให้แก่ผู้มาปฏิบัติธรรมทั้งหลาย.

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
สถาพร นิ่มกุลรัตน์

ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ

ประวัติสังเขป

ของ

ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ

ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ท่าน ศ.บัญญัติ สุชีวะ เป็นบุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งในสายวิชชาธรรมกาย กล่าวคือ ท่านอาจารย์เป็นบุคคลสำคัญในการก่อตั้งมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ร่วมกับอาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ และกรรมการโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เพื่อเป็นองค์กรนิติบุคคลที่สำคัญในการทำหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าในโครงการทั้งสอง อันยังผลให้พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายของพระ-พุทธเจ้าแพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางสมตามปณิธานของพระเดชพระคุณ **หลวงพ่อวัดปากน้ำ** ภาษีเจริญ (สด จนฺทสโร)

ท่านอาจารย์เกิดเมื่อ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๗ ที่ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เป็นบุตรของ ขุนบรรณกิจปรีชา กับนางล้วน บรรณกิจ-ปรีชา ท่านอาจารย์ได้สมรสกับคุณหญิงสุมน (สุนทรารชุน) สุชีวะ มีบุตร-ธิดา ๔ คน เป็นชาย ๒ คน เป็นหญิง ๒ คน

การศึกษา ท่านอาจารย์เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนจันทรอุทิศ จ.นครสวรรค์ และได้ย้ายตามบิดาไปเรียนที่โรงเรียนประจำจังหวัดลำปาง โรงเรียนประจำจังหวัดตาก และสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๖ ที่โรงเรียนประจำจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ท่านได้เข้าศึกษาต่อที่แผนกเตรียมปริญญามหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง (ต.ม.ธ.ก.) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ นับเป็น ต.ม.ธ.ก. รุ่นแรก ในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ท่านก็ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง และสำเร็จเป็นธรรมศาสตรบัณฑิต เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖

ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ท่านได้รับทุน ก.พ. ตามความต้องการของกระทรวงยุติธรรมไปศึกษาวิชากฎหมาย ณ ประเทศอังกฤษ และสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิต จากสำนักเกรย์สอิน

(ออฟเกรย์ส์ อินน์, แบร์ริสเตอร์–แอท–ลอว์) (Of Gray's Inn, Barrister-at-Law) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

นอกจากนี้ท่านอาจารย์ยังได้รับปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ และจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ และเป็นศาสตราจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ และของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕

การรับราชการ ท่านอาจารย์เข้ารับราชการครั้งแรกเป็นจ่าศาลจังหวัดกบินทรบุรี เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๖ และเป็นจ่าศาลจังหวัดชลบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ท่านรับราชการมีความก้าวหน้าเป็นลำดับ กล่าวคือท่านเป็นผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรม เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาคร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสงขลา เลขานุการศาลฎีกา ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา รองประธานศาลฎีกา และท่านได้ดำรงตำแหน่งสูงสุดทางสายตุลาการ คือ ประธานศาลฎีกา เมื่อ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ และเกษียนอายุราชการ เมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๗

ท่านอาจารย์ได้เป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และเคยสอนวิชานี้ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และรามคำแหง ปัจจุบันท่านเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นกรรมการร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

งานพิเศษเคยเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเคยเป็นประธานที่ปรึกษากฎหมายของนายกรัฐมนตรี (นายธานินทร์ กรัยวิเชียร) เป็นกรรมการแผนกธรรมศาสตร์มูลนิธิ "อนันทมหิดล"

ด้วยคุณงามความดีของท่านอาจารย์ ท่านอาจารย์จึงได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก มหาวชิรมงกุฎ และทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

ท่านอาจารย์เป็นผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ท่านได้เล่าให้ที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิครั้งหนึ่งว่า ท่านเคยสนทนาธรรมกับพระภิกษุชาวต่างชาติรูปหนึ่งเกี่ยวกับข้ออรรถ–ธรรมทางพุทธศาสนาและเกิดศรัทธาปสาทะในคุณธรรมและศีลาจารยวัตรของพระภิกษุรูปนั้นมาก ได้เห็นตามความจริงว่าพุทธศาสนานั้นเป็นพุทธศาสตร์ที่เป็นแก่นแท้ของชีวิตที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้และประกาศเผยแพร่

สัจธรรมนี้ยังประโยชน์แก่สัตว์โลกทุกชั้น ดังนั้น ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่ออาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ กรรมการโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ได้ไปเรียนปรึกษาท่านเกี่ยวกับการจัดตั้งมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายเพื่อเป็นองค์กรนิติบุคคลในการเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้ากับท่าน ท่านก็เห็นชอบด้วยและอนุโมทนากับอาจารย์เสริมชัยเป็นอย่างยิ่ง ในการนั้นอาจารย์เสริมชัยจึงได้เรียนเชิญท่านเป็นประธานมูลนิธินี้ ซึ่งท่านก็ตอบรับด้วยความยินดี จากนั้นท่านก็ได้เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินการจัดตั้งมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เมื่อมูลนิธิได้รับอนุมัติจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลจากกระทรวงมหาดไทย โดยกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ท่านก็ได้ดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิตลอดมา และท่านเองก็ได้ปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าเสมอมาตามโอกาสที่พึงมีเวลา

ท่านอาจารย์เป็นผู้ใหญ่ที่น่านับถือมาก ท่านให้ความเมตตาและเป็นกันเองกับทุกคนที่ไปหาท่าน หลายครั้งที่ผู้เรียบเรียงได้ไปพบท่านไม่ว่าจะเป็นที่ทำงานหรือที่บ้านก็ตาม ไม่ว่าท่านจะมีงานอยู่อย่างไร ท่านก็ให้การต้อนรับพวกเราอย่างอบอุ่นทุกครั้ง จนทำให้อดเกรงใจท่านอาจารย์ไม่ได้และด้วยน้ำใจที่ประกอบด้วยอัธยาศัยไมตรีและเมตตากรุณานี้ ทำให้มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายภายใต้การบริหารงานของท่านสามารถดำเนินงานเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าออกไปได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วดังที่ปรากฏแก่สายตาของทุกท่านในปัจจุบันนี้

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
ธีระ เกรอต และ สุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์

อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์

(มงคลบุตร)

ประวัติสังเขป

ของ

อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์

(อาจารย์มงคลบุตร)

วิทยากรประจำ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ เป็นวิปัสสนาจารย์ผู้เป็นที่เคารพนับถือ และรู้จักกันทั่วไปในนามว่า "**อาจารย์มงคลบุตร**" ท่านเป็นบุตรคนที่ ๓ ของคุณพ่อทองดี และคุณแม่บุญนาค พลพัฒนาฤทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ณ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ภายหลังจากที่ท่านสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนบุรีรัมย์วิทยาลัย และ เตรียมอุดมศึกษาที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัยแล้ว ก็ได้เข้าทำการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนสำเร็จปริญญาตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ทำงานแล้วได้ศึกษาต่อจนสำเร็จปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (เกียรตินิยม "ดี") ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ครั้นต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ท่านได้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร "ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์" จากสถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมิชิแกน แอน อาบอร์ สหรัฐอเมริกา และสำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรการควบคุมระบบงานคอมพิวเตอร์ จัดพิเศษขึ้นโดยกองฝึกอบรมสำนักข่าวสารอเมริกัน สำนักงานใหญ่ กรุงวอชิงตัน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และได้ผ่านการดูงานทางด้าน "การสำรวจวิจัยทางสังคมศาสตร์" ในสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ทั้งของรัฐบาลและเอกชนในสหรัฐอเมริกา อินเดีย อิสราเอล ญี่ปุ่น ไต้หวัน และฮ่องกง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๔ อาจารย์เสริมชัยได้สมรสกับคุณอุไรรัตน์ นนทมาศ ท่านผู้นี้เป็นที่สนิทสนมเคารพนับถือกันของบรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งหลายของอาจารย์และเรียกท่านว่า "พี่ป้อม" ท่านทั้งสองมีบุตรี ๓ คน ซึ่งล้วนแต่บรรลุถึงธรรมกายแต่ครั้งยังเป็นเด็กสาววัยรุ่น และขณะนี้อยู่ในวัยทำงานแล้วทุกคน ครอบครัวของท่านเป็นครอบครัวตัวอย่างที่มีความสุขความเจริญทั้งทางโลกทางธรรม ทั้งคุณพ่อ คุณแม่ บุตร และหลาน ๒ คนในปัจจุบัน

อาจารย์ทำงานเป็นพนักงานต่างประเทศของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ประจำอยู่ที่

สำนักข่าวสารอเมริกัน แห่งสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำกรุงเทพฯ ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญฝ่ายการวิจัย ซึ่งรับผิดชอบงานใน ๓ แขนง คือ งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสำรวจวิจัยประชามติและอุปนิสัยต่อสื่อมวลชน หัวหน้างานควบคุมระบบงานเอกสารด้วยคอมพิวเตอร์ขนาดย่อม "แวง โอ ไอ เอส" และระบบงานรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของสำนักข่าวสารอเมริกัน

นอกจากนั้นแล้ว อาจารย์ยังทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายพิเศษในสาขาวิชา "ระเบียบวิธีการวิจัย" ในสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและหน่วยราชการ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โรงเรียนประชาสัมพันธ์ของกรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และอาจารย์เคยทำหน้าที่เป็นกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการให้กับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มา ๒ สมัย

อาจารย์มงคลบุตรได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย อย่างจริงจังตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ภายหลังจากที่ได้ศึกษาธรรมจากตำรับตำราโดยทั่วไปของหลายอาจารย์มาแล้ว โดยเริ่มเข้าศึกษาและปฏิบัติธรรมกับพระอาจารย์ธมฺมชโย ภิกขุ และอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ที่"บ้านธรรมประสิทธิ์" ภายในวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นเวลาประมาณ ๒ ปี จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๕

ต่อมาอาจารย์มงคลบุตรได้ฝึกปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายนี้โดยลำพังตนเอง ได้อาศัยแนวทางที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้วางไว้เป็นอย่างดีแล้วนั้น เช่น ในหนังสือหลักการเจริญสมถวิปัสสนาตามแนววิชชาธรรมกายเบื้องต้น มีหลักชัยคือการเข้าถึงพระสัทธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ด้วยอิทธิบาทธรรม ๔ ท่านได้เจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย หมั่นกำหนดบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิตคู่กันไปในอริยาบถ ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน เสมอเท่าที่มีโอกาสจะกระทำได้ วันหนึ่งประมาณบ่าย ๑ โมงของวันอาทิตย์ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ อาจารย์กำลังนั่งรถโดยสารประจำทาง เพื่อไปจัดรายการอบรมพระกัมมัฏฐานที่วัดธาตุทอง โดยมีพระอาจารย์ณัฐนันท์ กุลสิริ จากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นผู้สอนพระกัมมัฏฐานในครั้งกระนั้น อาจารย์มงคลบุตรก็ได้เจริญภาวนาดังเช่นเคย ใจซึ่งบัดนั้นสงบและไม่กวัดแกว่งแล้วก็หยุดนิ่งและตกศูนย์ ท่านก็ได้เห็น**ดวงปฐมมรรค**ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จริง ตามคำสอนของหลวงพ่อ ขณะที่จิ้ใจหยุดนิ่งตรงศูนย์กลางดวงปฐมมรรคนั้น ครั้นอาจารย์มงคลบุตรนึกจะเห็นวันตายของท่านเองและของคนอื่นที่ต้องการจะเห็นก็ได้เห็นภาพเหล่านั้นชัดเจนพอสมควร จนเห็นด้วยปัญญาในความเป็นอนิจจัง ทุกขัง

อนัตตา ใจก็ยิ่งสงบจากราคะ โทสะ โมหะ ได้มาก จนวันนั้นท่านรู้สึกโปร่งเบาไปหมดเพราะไม่ยึดอะไร จนรถแล่นมาถึงวัดธาตุทองแทบจะไม่ทันรู้ตัว

ต่อมาอีกวันหนึ่งซึ่งเป็นเวลาเช้าของวันหยุดราชการต้นเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ อาจารย์กับคุณพี่ป้อมต่างได้มีความเห็นพ้องต้องกันว่า "เมถุนธรรม" นั้นหาใช่สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตไม่ และซ้ำจักยังจิตใจของผู้ใฝ่ธรรมให้มัวหมองโดยใช่เหตุ จึงตกลงใจร่วมกันว่านอกจากศีล ๕ ซึ่งได้รักษาอยู่เป็นประจำแล้วนั้น นับแต่นี้เป็นต้นไปทั้งสองฝ่ายก็จะรักษาสิกขาบทข้อที่ ๓ แห่งอุโบสถศีล คือ "อพรหมจริยา เวรมณี" กล่าวคือ เจตนางดเว้นจากการประพฤติอันมิใช่ของพรหมจรรย์ วันนั้นอาจารย์มงคลบุตรมีความเบาอกเบาใจมากขึ้นอีก ครั้นรับประทานอาหารเที่ยงเสร็จก็เดินออกจากบ้านจะไปตัดผม ขณะที่ท่านกำลังเดินอยู่นั้นก็ได้เจริญภาวนาไปเช่นทุกครั้ง ใจก็หยุดที่ศูนย์กลางกายแต่ยังไม่ได้ส่วนนัก แลเห็นองค์พระเป็นสีเขียวมรกตสวยงามสูงใหญ่เทียมเมฆ อยู่ในตำแหน่งเอียงเล็กน้อย และก็เห็นภาพของอาคารตึกรามที่อยู่เบื้องหลัง เห็นแม้ถังประปาของหมู่บ้านจัดสรรที่ไกลออกไปเป็นระยะทางกิโลเมตรโดยมิได้หันไปมองด้วยอำนาจของทิพจักขุซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย ความปิติที่แผ่ซ่านใจท่านว่าได้ปฏิบัติธรรมจนมีผลดีไปอีกขั้นหนึ่งแล้วนั้น ก็มิได้ทำให้คลาดจากสติกำกับ ได้กำหนดใจให้ดิ่งเข้าในกลางของกลางต่อไปอีกจนปรากฏองค์พระนั้นใสสว่างและพระวรกายตั้งตรง อีกทั้งพุทธลักษณะเป็นดัง"ธรรมกาย" ที่เคยได้เรียนได้อ่านมา จนบัดนี้ได้รู้ได้เห็นและได้ถึง**ธรรมกาย**ด้วยตนเองแล้ว

จากนั้นมาอาจารย์มงคลบุตรโดยการแนะนำของพระอาจารย์ณัฐนันท์ กุลสิริ ได้ฝากตนเข้าเป็นศิษย์ของพระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้ปัจจุบันทำหน้าที่สืบทอดวิชชาธรรมกายของต้นธาตุต้นธรรมที่สุดละเอียดในอายตนนิพพานสืบต่อจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระเดชพระคุณท่านได้ต่อวิชชาธรรมกายชั้นกลางและชั้นสูงให้กับอาจารย์เป็นครั้งแรกเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ตรงกับวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือนอ้าย เวลา ๑๗.๓๐ น. ทันทีที่อาจารย์มงคลบุตรกราบนมัสการถวายตัวเป็นศิษย์ของท่าน **พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร**ได้กล่าวแก่อาจารย์มงคลบุตรไว้เพียงสั้น ๆ แต่มีความล้ำลึกว่า "**หาตัวมานานแล้ว**" คือท่านตรวจหาดูเห็นในญาณมานานแล้ว แต่เพิ่งจะมาพบตัวจริงในคราวนี้

อาจารย์มงคลบุตรมีอัธยาศัยกตัญญูและเคารพในครูอาจารย์ อีกทั้งมิได้ถือตนให้ความเคารพแก่ครูอาจารย์ ท่านผู้ทรงศีล ทรงคุณธรรม และศิษยานุศิษย์ของพระเดช

พระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำเสมอมา ตั้งแต่แรกปฏิบัติธรรม ตลอดจนคุณงามความดีอื่น ๆ อีกของอาจารย์มงคลบุตรท่านจึงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการสนับสนุนมาโดยตลอดจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถรและครูอาจารย์ท่านอื่นอีก คือ **อุบาสิกาเธียร ธีรสวัสดิ์** และ**อุบาสิกาถนอม อาสไวย์** ซึ่งทั้งสองท่านนี้ก็ได้ต่อวิชชาธรรมกายชั้นกลางและชั้นสูงให้อาจารย์มงคลบุตรอีกด้วย กล่าวคือ อุบาสิกาเธียรได้ต่อวิชชาให้นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา และส่วนอุบาสิกาถนอมนั้นเล่าก็ได้ต่อวิชชาให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เพิ่มเติมให้เป็นพิเศษอีกตามลำดับ

อาจารย์มงคลบุตรเป็นผู้หนึ่งที่มอบกายถวายชีวิตเพื่อพระพุทธศาสนา ได้ทำงานเพื่อเผยแพร่พระสัทธรรมวิชชาธรรมกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่างมิได้รู้เหน็ดรู้เหนื่อย ท่านได้กราบนมัสการปรึกษากับ**พระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี** (ช่วง วรปุญโญ ป.ธ.๙) **พระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์** (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ.๙) พระเถรานุเถระ **ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ** อีกทั้งสาธุชนอื่น ในการริเริ่มก่อตั้ง**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และ**โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร** ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๓ และได้ดำเนินการจัดตั้ง**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**ขึ้น และได้จดทะเบียนเป็นองค์กรนิติบุคคล เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ให้ทำหน้าที่บริหารกิจการทางด้านการเงินและทรัพย์สินของโครงการทั้งสอง ในการเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้านี้ให้กว้างขวางออกไปทั้งในและนอกประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันก็ได้จัดหาที่ดินที่เหมาะสมผืนแรกได้ ๗๒ ไร่ และต่อมาได้ซื้อที่ดินแปลงติดกันอีก ๖๘ ไร่ รวมเป็นเนื้อที่ดิน ๑๔๐ ไร่ อยู่ริมถนนสายดำเนินสะดวก–บางแพ เพื่อการจัดตั้ง**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**ขึ้นในท้องที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เพื่อใช้เป็นสถานที่ถาวรและเป็นศูนย์กลางของการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พุทธบริษัทโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ เถรานุเถระ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ซึ่งมาสมัครเข้ารับการอบรมจากทั่วประเทศ เพื่อสร้าง"พระ"ในใจคน และเพื่อสร้าง"พระวิปัสสนาจารย์"ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในด้านหลักการคือปริยัติสัทธรรม วิธีปฏิบัติภาวนาสมาธิและปัญญาคือปฏิบัติสัทธรรม อันมีศีลเป็นบาท และให้ได้รับผลและประสบการณ์จากการฝึกอบรมพระกัมมัฏฐานที่สถาบันแห่งนี้ ไปเผยแพร่ธรรมปฏิบัตินี้ยังท้องที่ของท่านทั่วประเทศ โดยเริ่มอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์เป็นรุ่นแรกเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา ซึ่งล้วนแต่

มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถอย่างเข้มแข็งและกว้างขวาง

อาจารย์มงคลบุตรเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงมากในหลายด้าน และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางแก่สาธุชนท่านผู้ฟังและผู้ชมทั่วราชอาณาจักร ในการออก**รายการธรรมทางวิทยุ"ธรรมสู่สันติ"** ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และอื่น ๆ ทั่วประเทศ รวม ๓๓ สถานี และ**รายการธรรมทางโทรทัศน์"ธรรมปฏิบัติ"** ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๙ อสมท. ทุกวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ ๑ และที่ ๓ ของเดือน เวลา ๘.๐๐ – ๘.๓๐ น. นอกจากนี้ก็ยังมีสถานีโทรทัศน์ในต่างจังหวัดอีกที่นำรายการเดียวกันนี้ไปเผยแพร่ **เทปบันทึกเสียง**ของอาจารย์ที่ผู้สนใจปฏิบัติธรรมนิยมนำไปเปิดฟังกัน ได้แก่ เทปชุด"อานุภาพธรรมกาย" และ"ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าในนิพพานได้จริงหรือ" ซึ่งมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายสนับสนุนในการเผยแพร่นี้

อาจารย์ได้จัดทำ ทั้งรวบรวมและเรียบเรียง**หนังสือธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายทั้งในระดับเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูง** ให้พระอาจารย์ตรวจ อาทิเช่น "ทางสร้างบุญ" "ทางมรรคผลนิพพาน" "หลักการเจริญสมถวิปัสสนาเบื้องต้น" "พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย" "โพธิปักขิยธรรม" "อานุภาพธรรมกาย" "ประวัติและรวมพระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ" เป็นต้น ซึ่งตีพิมพ์ไปแล้วนับแสนฉบับ

อาจารย์มงคลบุตรเป็นผู้จัด**การอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย**เป็นประจำ ที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๑๐.๐๐–๑๑.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. และที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกวันอังคารและพฤหัสบดี เวลา ๑๒.๑๕ – ๑๓.๐๐ น.

นอกจากนั้นแล้ว อาจารย์มงคลบุตรยังเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญจัดอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายแก่พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ขึ้นที่ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี** ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จนบัดนี้ได้อบรมไปแล้ว ๖ รุ่น ได้มีพระภิกษุผ่านการอบรมไปแล้วประมาณ ๑ พันรูป และปรากฏผลว่ามีผู้ปฏิบัติถึงธรรมกายทั้งพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ในระยะ ๓ ปีที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก ส่วนพระสงฆ์เถรานุเถระ ซึ่งได้ฝึกอบรมปฏิบัติภาวนาถึงธรรมกายแล้ว ได้ไปเปิดสำนักอบรมพระกัมมัฏฐานเผยแพร่พระสัทธรรมเพื่อสร้างพระในใจคนในท้องที่ของท่านอีกเป็นจำนวนมาก ทับทวีจำนวนมากขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ

อาจารย์มงคลบุตรเป็นผู้ที่ให้ความเป็นกันเองแก่คนทั้งหลาย มากด้วยความเมตตากรุณา ท่านได้ช่วยผ่อนคลายความทุกข์กายใจแก่ผู้สมควรได้รับความช่วยเหลือมาตลอด อีกทั้งมีอารมณ์ดีสดชื่นแจ่มใส มีวาทะเป็นเยี่ยม และสอนเป็นยอด ตอบคำถามด้วยความยินดี และอธิบายได้อย่างละเอียดแจ่มแจ้งชัดเจนและลึกซึ้งโดยไม่ปิดบัง เพื่อที่จะให้คนทั้งหลายได้รู้ได้เห็นได้เข้าถึงพระสัทธรรมวิชชาธรรมกาย อาจารย์มงคลบุตรได้ปรารภกับศิษย์ผู้ใกล้ชิดเสมอว่า **"พระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าคือธรรมะสายขาวมีไว้เพื่อเปิดเผยให้สัตว์โลกได้รู้แจ้งเห็นจริงตามรอยบาทพระพุทธองค์เพื่อช่วยตนเองให้พ้นทุกข์ต่อไป เราเกิดมาทำหน้าที่ปฏิบัติและรักษาพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าไว้ด้วย และเผยแพร่พระสัทธรรมที่ปฏิบัติได้นี้ เพื่อช่วยผู้อื่นให้เขาช่วยตัวเองได้ต่อไปด้วย เท่าที่เราจะสามารถช่วยเขาได้"** นี่เป็นปณิธานของอาจารย์มงคลบุตร ซึ่งท่านยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ตน และประโยชน์ท่านจริง ๆ และนำมาสั่งสอนศิษย์ให้ปฏิบัติตามท่านเสมอ

การก้าวหน้าไปอย่างเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพสูง และกว้างขวางยิ่งทั้งภายในประเทศและต่างประเทศของการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พระสัทธรรม วิชชาธรรมกายขององค์สมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้า โดยโครงการและองค์กรดังได้ระบุมาซึ่งมีอาจารย์มงคลบุตรเป็นกำลังสำคัญก็ดี และคณะศิษย์โดยถ้วนหน้าที่อาจารย์ท่านนี้ได้เมตตาสอนให้ด้วยใจการุณย์ก็ดี ย่อมเป็นสักขีพยานถึงคุณธรรม การดำเนินงานและการดำรงตนตรงตาม**ปณิธานของท่านอาจารย์มงคลบุตร** ที่ว่า **"เราเกิดมา เพื่อช่วยตนเอง อีกทั้งเพื่อช่วยผู้อื่นเพื่อให้เขาช่วยตนเองได้"** ทั้งนี้เพราะบุญกุศล (กุสลาธัมมา) หรือธรรมภาคขาว อันเป็นธรรมะที่พวกเราทั้งหลายพึงทำให้เกิดพึงให้เจริญนั้น เป็นธรรมะสำหรับเปิดเผยให้สัตว์โลกทั้งหลาย ให้ได้มีทั่วกัน เพื่อความสันติสุขเจริญรุ่งเรืองทั้งโดยส่วนตนและส่วนรวม ให้กว้างขวางทับทวียิ่ง ๆ ขึ้นไป ตามระดับภูมิธรรมที่จะรับและปฏิบัติกันได้

ก็โดยที่การเกิดในมนุษย์โลก เพื่อสร้างบุญบารมีฝ่ายกุศลธรรมนั้นเป็นไปเพื่อชำระธาตุธรรมของตนเอง เพื่อสร้างบารมีและเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ให้สัตว์โลกทั้งปวงกลายเป็นพระ ผู้หมดจดบริสุทธิ์ทุกผู้ทุกคนในที่สุด เป็นการช่วยกันรื้อสัตว์ขนสัตว์ให้พ้นจากภพ ๓ นี้ไปสู่นิพพาน แดนเกษมที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง แต่ในระหว่างการบำเพ็ญบารมีอยู่นั้นผู้ยังมิใช่เป็นพระอรหันต์ขีณาสพย่อมอาจพลาดผิดและมีข้อบกพร่องปรากฏ คุณธรรมที่รองรับให้บุคคลทั่วไปมีไมตรีสมานกันได้ก็คือ **อภัยทาน** คุณธรรมสำคัญอันเป็นไปเพื่อความร่มเย็นและสันติสุขนี้ เป็นที่พบเห็นใน**อุปนิสัยของท่านอาจารย์มงคลบุตร ผู้ให้อภัย**

เสมอแก่ผู้ที่ผิดพลาดทุกคนที่รู้ตัวว่าผิดและตั้งใจจะแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดหรือบกพร่องนั้น เมื่อการพลั้งพลาดเกิดมีขึ้นผู้เรียบเรียงนี้ได้เห็นมาตลอดว่าท่านเป็นผู้ให้อภัยโดยสิ้นเชิง และลืมเสียโดยเด็ดขาดมิได้มีการเก็บมาคิดฟื้นเรื่องนั้น ๆ อีกเลย แม้ความผิดนั้นรุนแรงขั้นมหันตโทษ เช่นผู้มีมิจฉาทิฏฐิถึงขั้นเป็นอริต่อพระพุทธศาสนาวิชชาธรรมกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือต่อโครงงานเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรมนี้ หรือต่อครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของพระศาสนา ซึ่งท่านอาจารย์ก็ย่อมไม่อาจที่จะผูกไมตรีด้วยการคบกันโดยธรรมได้ แม้จะถึงเพียงนั้นท่านอาจารย์ก็ยังไม่ถือเป็นข้อพยาบาทจองเวรโดยส่วนตัว

คุณธรรมสำคัญของอาจารย์มงคลบุตร ที่ใคร่จะยกขึ้นมาอีกประการหนึ่งในท้ายเรื่องนี้ เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้สร้าง และอบรมบารมีทั้งหลาย คือ **"ความไม่ประมาท และพิจารณาตนเองอยู่เนือง ๆ โดยการเจริญมหาสติปัฏฐาน ๔"** ซึ่งอาจารย์ได้เคยสอนไว้อย่างน่าฟังมานานร่วม ๑๐ ปีแล้ว และสมควรรับไปปฏิบัติกันตลอดเวลาว่า

"สำหรับผู้ถึงธรรมกายแล้ว ตราบใดที่ยังไม่สามารถเจริญปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรมให้ถึงขนาดที่จะบรรลุคุณธรรมของพระอริยบุคคลขั้นใดขั้นหนึ่งได้ ก็ไม่ควรอยู่ในฐานะประมาท หรือเหิมเกริมได้ว่าตนเป็นผู้เที่ยงแท้ต่อพระนิพพานได้แล้ว หรือว่าตนไม่เป็นบุคคลที่ตกต่ำอีกต่อไป

ส่วนการที่จะดูว่าคนใดเป็นคนดีหรือชั่วเพียงไรนั้นก็ต้องดูกันที่ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ นี่กล่าวเพียงย่อ ๆ ซึ่งก็มิใช่สิ่งที่ง่ายนัก เพราะเรา ๆ ท่าน ๆ ต่างก็กำลังศึกษาและฝึกปฏิบัติธรรมกันอยู่ ถึงอย่างไรก็ตามมีพุทธภาษิตในขุททกนิกาย ปฏิสัมภิทามรรค บอกวิธีพิจารณาลักษณะผู้มีคุณธรรมสูงไว้เป็นพุทธภาษิตว่า

อกฺโกธโน อนุปนาหี อมกฺขี สุทฺธตํ คโต
สมฺปนฺนทิฏฺฐิ เมธาวี ตํ ปญฺญา อริโย อิติ

แปลความว่า ผู้ใดไม่โกรธ ไม่ผูกโกรธ ไม่ลบหลู่ ถึงความหมดจด มีทิฏฐิสมบูรณ์ มีปัญญา พึงรู้ผู้นั้นว่า เป็นอริยะ ดังนี้"

รวบรวมและเรียบเรียง
โดย
พัฒนะ ภวะนันท์ และ สุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์

รายนามพระวิทยากร

๑. พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.ธ.๙)	เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ
๒. พระเดชพระคุณ พระธรรมธีรราช-มหามุนี (ป.ธ.๙)	เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๓. พระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี (ป.ธ.๙)	เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ
๔. พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม)	รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ
๕. พระเดชพระคุณ เมธีวราภรณ์ (ป.ธ.๙)	รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ฝ่ายคันถธุระ
๖. พระเดชพระคุณ พระมหาอำนวย ปัญญาวุฒฺโฒ (ป.ธ.๙)	เจ้าอาวาสวัดเชียงงา รองเจ้าคณะ จ.ลพบุรี ผู้อำนวยการอบรมฯ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
๗. พระมหาไพโรจน์ ภทฺทฺโก (ป.ธ.๗)	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ
๘. พระมหาปรีชา ปิยวํโส	วัดกระจับพินิจ แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กทม. ๑๐๑๐๐
๙. พระครูสมุห์สุเทพ จิตสุทฺธิ	วัดโพธาราม อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๑๐. พระอธิการสุนทร สุนฺทโร	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๑๑. พระสังเวียน อธิวฑฺโต พระวิปัสสนาจารย์ ประจำสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐
๑๒. พระต่อศักดิ์ ติกฺขปญฺโญ	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐
๑๓. พระจรัญ อตฺถจารี	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐
๑๔. พระเกษม ปญฺญาเขโม	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐
๑๕. พระชรินทร์ พลินโท	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐
๑๖. พระปกรณ์ ปกรโณ	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐
๑๗. พระจรินทร์ ธมฺมินฺโท	วัดคู่สร้าง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

	๑๐๒๙๐
๑๘. พระปลัดจำนงค์ สุวโจ	วัดธรรมจริยาภิรมย์ ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๙. พระพินิจ ฉนฺทธมฺโม	วัดธรรมจริยาภิรย์ ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๒๐. พระมหาสุเนตร สุธมฺโม	วัดเขาพระ ต.ทับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๒๑. พระมายล ธีรพโล	วัดเขาพระ ต.ทับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๒๒. พระบรรจบ ฉนฺทธมฺโม	วัดเขาพระ ต.ทับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๒๓. พระน้อย คุณวโร	วัดหนองบอน ต.มาบข่า อ.บ้านค่าย จ.ระยอง ๒๑๑๘๐
๒๔. พระย้ง นนฺทิโก	วัดโคนอน ต.มหาสวัสดิ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๒๕. พระศรีสุมังคล์ ชินวํโส	วัดศรีสุมังคล์ ต.กุดธาตุ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
๒๖. พระสนั่น อนาลโย	วัดเขาสระหงษ์ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๗. พระสมศักดิ์ ปญฺญาวฑฺฒโน	วัดราษฎร์ ศรัทธากะยาราม ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๒๘. พระบุญมี ยุตฺตธมฺโม	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๒๙. พระกุศล ฉนฺทธมฺโม	วัดศรีเมือง ต.ทุ่งเบญจา อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี ๒๒๑๒๐
๓๐. พระบุญเลิศ วลฺลโภ	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.
๓๑. พระวิบูลย์ วิปุลธมฺโม	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.
๓๒. พระสุรพล ธมฺมวฑฺฒโน	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.
๓๓. พระพงษ์พล พลวํโส	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.
๓๔. พระชรุฑ สุวณฺณวณฺโณ	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.

อุบาสิกาวิทยากรของ
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
ใน
โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ
โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

๑. อุบาสิกา**ถนอม อาสไวย์** สำนักวิปัสสนาอุบาสิกาถนอม อาสไวย เยื้องวัดท้องคุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
๒. อุบาสิกา**เธียร ธีรสวัสดิ์** ตึกอนาลัย ๑ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๓. อุบาสิกา**อภิญญา นาคทรงแก้ว** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๔. อุบาสิกา**ทองดี** สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ฯลฯ

รายนามวิทยากรฝ่ายฆราวาส มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

๑. นายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์	นักวิจัยอาวุโส สำนักข่าวสารอเมริกัน กรุงเทพ ผู้บรรยายพิเศษ คณะวารสารและสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ เกรอต	ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล คณะวิศวกรรม-ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓. รองศาสตราจารย์ถาวร สุทธิพงศ์	ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรรศนีย์ อัศเวศน์	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๕. นายวิฑูรย์ ธนัพประภัศร์	ฝ่ายการบัญชี ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ จก.
๖. แพทย์หญิง สวรรยา เดชอุดม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงพยาบาลกรุงเทพ
๗. นายมนัส พันธุวงศ์	การปิโตรเลี่ยมแห่งประเทศไทย
๘. นายประพาฬ ภูวนารถนฤบาล	กองธุระการที่ประทับ สำนักพระราชวัง
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพร สิทธิประณีต	ภาควิชาชีวะเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย
๑๐. นายสกล กมลธรรมวงศ์	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๑๑. คุณศรีสุภัค สันติศิริ	ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ จก.
๑๒. นางอุบล แตงฉาย	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๑๓. นายวุฒินันท์ นิธิปกรณ์	หจก. มณีนันท์
๑๔. คุณมนัสสวาท สุรีย์พงษ์	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๑๕. นายกำพล ธนะภิญโญรักษ์	ห้าง เฮ็งเซ็นเตอร์ เยื้องโรงพยาบาลเปาโล พหล-โยธิน
๑๖. นางสมศรี พนมวัฒนากุล	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๑๗. น.ส. ลาวัลย์ สิทธิคู	อาชีพส่วนตัว
๑๘. คุณศรีวัลย์ อรทัยวัฒนากุล	ฝ่ายการบัญชี ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ จก.
๑๙. น.ส. สสุรี ปิ่นภู่	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๒๐. คุณสุนันทา อยู่ยงเวชช์	ที่ว่าการเขตยานนาวา กรุงเทพ
๒๑. นายโอภาส เครือวัลย์	แผนกศิลป ห้างเซ็นทรัล ลาดหญ้า
๒๒. นางสุรภี เห็นถูก	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๒๓. คุณบุษดี พานิชเจริญผล	ประกอบอาชีพส่วนตัว

๒๔. น.ส. โฉมแข อัฐพร	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๒๕. นายรังสรร เทียมเมฆ	เอ ที เอ็ม ดีพาร์ทเม้นท์ ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ จก.
๒๖. นายภูยศ สุดแก้ว	ส่วนบริการสินเชื่อการคลังสินค้า ธนาคารกรุงเทพ จก. (สนญ.)
๒๗. นายนพ โรจนวานิช	กรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย
๒๘. นางวิภาดา โรจนวานิช	บ. ทิพย์ประกันภัย จก.
๒๙. น.ส. จิรสุข นิรามัย	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๓๐. นายอนันต์ ตปนียสร	ผู้จัดการ บ. ซีทีซี อินเตอร์แนชั่นแนล (ประเทศไทย) จก.
๓๑. นายเอกชัย ปิยวัชรวิจิตร	ประกอบอาชีพส่วนตัว
๓๒. พ.อ. ชาญ ดิษยเดช	ข้าราชการบำนาญ กองทัพบก
๓๓. นายสุวิชญ์ โรจนวานิช	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
๓๔. น.ส. เนตรนภิส ธีราวัลย์ชัย	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๓๕. รองศาสตราจารย์ ดร. พัฒนะ ภวะนันท์	ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์–มหาวิทยาลัย
๓๖. ภก. สุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์	หัวหน้าแผนกศูนย์ควบคุมคุณภาพ บ. เบทเทอร์ ฟาร์ม่า จก.
๓๗. นางรัชนา มีสังข์	หัวหน้างานคลัง กรมเศรษฐกิจพาณิช กระทรวงพาณิชย์
๓๘. รองศาสตราจารย์ สุกัญญา ตีรวนิช	แผนกหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬา–ลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓๙. นางสุธาร สุขยางค์	ผู้จัดการ บ. ไอที อินเตอร์เนชั่นแนล จก.
๔๐. นางสุจินตนา ชลวิจารณ์	มัณฑนากร บ. ไอที อินเตอร์เนชั่นแนล จก.

รายนามพระภิกษุ - สามเณร

ในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชาธรรมกาย รุ่นที่ ๑

ระหว่างวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ถึง ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑.	**พระครูสิริธรรมโฆษิต** เจ้าคณะอำเภอ	วัดปากกอง หมู่ ๖ ต.สารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๒.	**พระครูลีลาภิวัฒน์** เจ้าคณะอำเภอปทุมรัตน์	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๓.	**พระครูพิพัฒน์วุฒิสาคร** เจ้าคณะตำบลหลักสอง	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๔.	**พระครูอุดมปัญญาภรณ์** เจ้าคณะอำเภอหนองกี่	วัดชัยมงคล หมู่ ๑๕ ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๕.	**พระครูสิริมงคลวัฒน์** เจ้าคณะตำบลสะเมิง	วัดบ่อแก้ววนาราม ต.บ่อแก้ว อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๖.	**พระสมุห์หมัก เมโร** ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดเจษฎาราม ต.มหาชัย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๗.	**พระมหาอุทัย นวคุโน** ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดธรรมจริยาภิรมย์ ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๘.	**พระปลัดจำนงค์ สุวโจ** เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ	วัดธรรมจริยาภิรมย์ ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๙.	**พระประสิทธิ์ ฉรมุตฺโต**	วัดคะโปธาราม ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
๑๐.	**พระคำผอง จิตฺตธมฺโม**	วัดโพธิ์ไทร อ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี
๑๑.	**พระสุวัฒน์ ทิกฺขญาโณ**	วัดโพธิ์ไทร อ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี
๑๒.	**พระปุระสาร ฉนฺทโก**	วัดพลับพลาชัย อ.เมือง จ.เพชรบุรี
๑๓.	**พระสมทบ ฐิตปญฺโญ**	วัดปัจจันราม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๔.	**พระอินคำ ฐิติญาโณ**	วัดสวนดอก อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๕.	**พระเปิก อิสิญาโณ**	วัดสว่างอารมณ์ อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๖.	**พระปทุม จนฺทูปโม**	วัดมงคลทับคล้อ อ.คะพานหิน จ.พิจิตร
๑๗.	**พระกิจสุเมธ สุธมฺโม**	วัดหอมเกร็ด ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๑๘.	**พระโอภาส กิตฺติวีโร**	วัดเจษฎาราม ต.มหาชัย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๙.	**พระทรงพล อาภากโร**	วัดอุดมวารีบรรพต อ.พาน จ.เชียงราย
๒๐.	**พระหวัน กนฺตสีโร**	วัดบูรพาภิราม อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด
๒๑.	**พระมหากิตติภณ กิตฺติธโร**	วัดเมืองศาสน์ อ.เมือง จ.ลำปาง
๒๒.	**พระคมศักดิ์ คมกิตฺติโก**	วัดบูรพาราม อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด
๒๓.	**พระบุปผา ทีปธมฺโม**	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๒๔.	**พระจักรเพชร อคฺคจโร**	วัดโพธิชัยศรี ต.โพธิชัย เขต ๑ อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม
๒๕.	**พระสมาน สมานธมฺโม**	วัดเขาเต่า อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์
๒๖.	**พระประเสริฐ กตปุญฺโญ**	วัดหอมเกร็ด ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๒๗.	**พระวรวุฒิ ฐิตปุญฺโญ**	วัดคะตึกเชียงมัน อ.เมือง จ.ลำปาง
๒๘.	**พระบุญสุข สนฺตจิตฺโต**	วัดโพธิ์ศรี บ้านเชียงเหียน อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๒๙.	**พระพยุง ปวฑฺฒนธมฺโม**	วัดหอมเกร็ด ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๓๐.	**พระสมนึก ปญฺญานาโท**	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๓๑.	**พระจำลอง วิชิโต**	วัดชัยมงคล ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๓๓.	**พระขวัญชัย ฐานวโร**	วัดเจษฎาราม ต.มหาชัย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๓๔.	**พระพินิจ ฉนฺธมฺโม**	วัดธรรมจริยาภิรมย์ ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๓๕.	**พระสันทัด สุทสฺสโน**	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ต.บ้านบาตร อ.ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ
๓๖.	**ส.ณ.อุทยากร ศุภมโนธรรม**	วัดหอมเกร็ด ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๓๗.	**ส.ณ.สมเกียรติ เขียวทอง**	วัดมงคลทับคล้อ ต.คะพานหิน อ.คะพานหิน จ.พิจิตร

รายนามพระภิกษุ - สามเณร

ในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย รุ่นที่ ๒

ระหว่างวันที่ ๑๕ – ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑.	พระครูสิริธรรมโฆษิต เจ้าคณะอำเภอสะเมิง	วัดปากกอง หมู่ที่ ๖ ต.สารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๒.	พระครูอุดมปัญญาภรณ์เจ้าคณะอำเภอหนองกี่	วัดชัยมงคลหมู่ ๑๕ ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๓.	พระครูบุญชุม จิตฺตโก	วัดหนองแฝก อ.หนองแฝก จ.เชียงใหม่
๔.	พระครูเจริญ ฐานวโร	วัดงาเมง อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๕.	พระครูสมุห์สุเทพ ฐิตสุทฺธิ	วัดโพธาราม อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๖.	พระครูใบฎีกาจวง อภิสมาจาโร	วัดนารีประดิษฐ์ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๗.	พระใบฎีกาควงจันทร์ ขนฺติธโร	วัดแม่สายเหนือ อ.สะเมิงใต้ จ.เชียงใหม่
๘.	พระอธิการเสริม กิตฺติโสภณ	วัดปงสนุกป่าตาลใต้ อ.เถิง จ.เชียงราย
๙.	พระอธิการสุนทร สุนฺทโร เจ้าอาวาส	วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๑๐.	พระอธิการสนาม คนฺธสาโร	วัดโบสถ์คอนพรหม อ.เมือง จ.นนทบุรี
๑๑.	พระอธิการวินัย วิมโล	วัดศรีวนาราม อ.เมือง จ.สมุทรจ.สมุทรสาคร
๑๒.	พระประสิทธิ์ ฉนฺมุตฺโต	วัดตะโปทาราม อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
๑๓.	พระต่อศักดิ์ ติกฺขปญฺโญ	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
๑๔.	พระจรินทร์ อินฺทวณฺโณ	วัดมงคลนิมิตร อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๑๕.	พระจรินทร์ ธมฺมินฺโท	วัดภาวนาราม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๑๖.	พระสำราญ นราสโภ	วัดชัยมงคล ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๑๗.	พระจรัญ อตฺถจารี	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๑๘.	พระมหาปรีชา ปิยวโส	วัดกระจับพินิจ เขตคลองสาน กรุงเทพฯ
๑๙.	พระแสวง วรธมฺโม	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๒๐.	พระเรืองกิตต์ ฐานพโร	วัดโพธิ์ อ.เมือง จ.ชลบุรี
๒๑.	พระจวง โกวิโต	วัดคอนหวาย อ.กมลาไสย จ.กาฬสินธุ์
๒๒.	พระสุขุม สิริปุญฺโญ	วัดเจษฎาราม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๒๓.	พระเย็น มุทุจิตฺโต	วัดอัฏฐิวนาราม อ.บางเลน จ.นครปฐม
๒๔.	พระบุญมา จนฺทสุวณฺโณ	วัดแม่สายใต้ อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๒๕.	พระทองใส สมาธิโก	วัดบ้านกล้วย อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี
๒๖.	พระประเสริฐ ปสนฺจิตฺโต	วัดพระธาตุดอยสุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
๒๗.	พระอนันต์ อนุตโร	วัดปลั่งเจตนาราษฎร์ อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี
๒๘.	พระประหยัด ญาณสิทฺโธ	วัดลำกระดาน อ.บึนบุรี จ.นนทบุรี
๒๙.	พระศรีสุมังคล์ ชินวโส เจ้าอาวาส	วัดศรีสุมังคล์ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
๓๐.	ธมฺมปิติโก	วัดไทรโรงโขน อ.คะพานหิน จ.พิจิตร
๓๑.	พระปลัดสมาน อนาถโย	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๓๒.	พระภูมี สุมงฺคโล	วัดป่าหนองยาว อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี
๓๓.	พระวันชาติ ธมฺมวโร	วัดอุทยานนท์ อ.เมือง จ.ชลบุรี
๓๔.	พระบุญเติม ถาวรธมฺโม	วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๓๕.	พระทองดี อติจิตฺโต	วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๓๖.	พระบุญมี ยุตฺตธมฺโม	วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๓๗.	พระบุญทา จิตฺตถาโร	วัดป่าแพ อ.แม่สาย จ.เชียงราย
๓๘.	พระวิจิตร อติวีโร เจ้าอาวาส	วัดหนองบอน อ.บ้านค่าย จ.ระยอง
๓๙.	พระทอง โกสโล	วัดวังแดง อ.สามง่าม จ.พิจิตร

๔๐.	พระจันทร์ทิพย์ ธมฺมธโร	วัดจอมแจ้ง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่
๔๑.	พระบุญทัน ปุญฺญกาโม	วัดบางสะแกนอก อ.ภาษีเจริญ จ.กทม.
๔๒.	พระภักดี วิชิโต	วัดป่าแดด อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๔๓.	พระปริญญา นาคมิตฺโต	วัดปากน้ำ ต.ปากคลอง อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๔๔.	พระบรรเจิด คุณวีโร	วัดใหม่ทองสวาง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
๔๕.	พระละม่อม ฉนฺทรมโณ	วัดปากน้ำ ต.ปากคลองภาษีเจริญ กรุเทพฯ
๔๖.	พระมหาโชติภทฺทธมฺโม	วัดเขาวัง อ.เมือง จ.ราชบุรี
๔๗.	พระเจตน์ ชววฑฺฒโน	วัดเขาวัง อ.เมือง จ.ราชบุรี
๔๘.	พระมหาสุเนตร สุรธมฺโม	วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๔๙.	พระเจริญ ธมฺมธโร	วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๕๐.	พระมายล ธีรพโร	วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๕๑.	พระศรลักษณ์ จิตฺตธมฺตม	วัดสว่างอรุณ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
๕๒.	พระคำพันธ์ เตชธมฺโม เจ้าอาวาส	วัดป่านาจาน อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี
๕๓.	พระปทุม จนฺทูปโม	วัดบ้านกรวด อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์
๕๔.	พระสาย จนฺทวโส	วัดบ้านกรวด อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์
๕๕.	พระเพียน ธมฺมสโร	วัดบ้านกรวด อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์
๕๖.	พระประสิทธิ์ อคฺคธมฺโม	วัดเวฬวันธรรมาวาส อ.คุสิต กรุงเทพฯ
๕๗.	พระเคียง นาควญฺโญ	วัดมงคลทับคล้อ อ.คะพานหิน จ.พิจิตร
๕๘.	พระอิน กนฺธมฺโม	วัดหนองสี่แจ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๕๙.	พระสุทพ สมิทฺธิโก	วัดหนองแวง อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ
๖๐.	พระสุทน สุริยูปโม	วัดวังตะกู อ.เมือง จ.นครปฐม
๖๑.	พระบุญมา ชิตมาโร	วัดห้วยคอก อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๖๒.	พระอิน อติชาโต	วัดสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๖๓.	พระเพ็ง ถาวโร	วัดหนองหิน อ.หนองกุงศรี จ.กาฬสินธุ์
๖๔.	พระแวว พุทฺธสโร	วัดโรงเข้ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๖๕.	พระสวรรค์ ธมฺมธโร	วัดหัวสะพาน อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์
๖๖.	พระใบ ธมฺมานนฺโท	วัดหัวสะพาน อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์
๖๗.	พระเนื่อง เมธิโน เจ้าอาวาส	วัดสระสะแก อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๖๘.	พระเอนก กาณจนวณฺโร	วัดบางแคกลาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๖๙.	พระจัน ขนฺตมโน	วัดโนนรัง อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๗๐.	พระอุเทน ปญฺญาทีโป	วัดแสงสุริยาราม อ.ขาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร
๗๑.	พระอุทัย คิกฺขวีโร	วัดเกาะแก้ว อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี
๗๒.	พระสนั่น อนาลโย	วัดสระหงษ์ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๗๓.	พระบุญยืน ชุตินฺธโร	วัดนอก อ.เมือง จ.ชลบุรี
๗๔.	พระเปี่ยก อาภากโร	วัดนอก อ.เมือง จ.ชลบุรี
๗๕.	พระปรีชา อธิปญฺโญ	วัดท้องคุ้ง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๗๖.	พระสมาน สมาจาโร	วัดป่าเลไลย์ อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๗๗.	พระสุชาติ สุชาโต	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๗๘.	พระกัณหา สิริชม	วัดโนนสูงสุทธาวาส อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
๗๙.	พระทวีศักดิ์ ชุตินฺธโร	วัดโนนสูงสุทธาวาส อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
๘๐.	พระอุดร ธมฺมจารี	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๘๑.	พระสวิง สิริสุวณฺโณ	วัดป่ายาง อ.แม่จัน จ.เชียงราย
๘๒.	พระสุวิน อิสฺสโร	วัดแม่เติน อ.เถิน จ.ลำปาง
๘๓.	พระบุญผาย ปญฺญาวุฑฺโฒ	วัดดอมลอง อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่
๘๔.	พระวัน สุทฺธิจิตฺโต	วัดป่อแก้ววนาราม อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๘๕.	พระบุญช่วย อตฺตสิโน	วัดป่าหนองยาว อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี
๘๖.	พระสนั่น ญาณทตฺโต	วัดโครกเครือ อ.หนองกุงศรี จ.กาฬสินธุ์
๘๗.	พระเอกชัก ธีรปญฺโญ	วัดหลักสองฯ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร

๙๙.	พระบุญสุข สนฺตจิตฺโต	วัดโพธิ์ศรีบ้าน อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๙๙.	พระทองสุข ธมฺมวิสุโธ	วัดโคกบำรุงราษฎร์ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
๙๐.	พระอิน ฐิติญาโณ	วัดโพธิ์โนนท้าน อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๙๑.	พระเสาร์ อนุตฺตโณ	วัดนาจาน อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๙๒.	พระทองชุบ กุศลธมฺโม	วัดป้อมแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
๙๓.	พระพยุง ปวฑฺฒนธมฺโม	วัดหอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๙๔.	พระณรงค์ จนฺทโก	วัดโพธิ์ อ.เมือง จ.ชลบุรี
๙๕.	พระขรินทร์ ชยหตฺโต	วัดบางพลีใหญ่ใน อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๙๖.	พระสมภพ สุเมธโส	วัดอินทรวนาราม อ.เมือง จ.บุรีรัมย์
๙๗.	พระสุวพล สุรปญฺโญ	วัดศรีรัตนวาฎคีรี อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๙๘.	พระสมชาย กาญจโน	วัดลาดบัวหลวง อ.ลาดบัวหลวง จ.นครราชสีมา
๙๙.	พระสำราญ นาคปญฺโญ	วัดลาดบัวหลวง อ.ลาดบัวหลวง จ.นครราชสีมา
๑๐๐.	พระปัญญา ธมฺมปญฺโญ	วัดมรรคสำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๑๐๑.	พระหม่น ธตฺธมฺโม	วัดมรรคสำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๑๐๒.	พระประสพ ยุตฺตธมฺโม	วัดป่าแดด อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๑๐๓.	พระกิตติศักดิ์ กิตฺติสาโร	วัดเวตวันธรรมาวาส อ.คุสิต กรุงเทพฯ
๑๐๔.	พระธวัชชัย อาสโภ	วัดพุทธธรรมรังสี อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม
๑๐๕.	พระกะวน อนาลโย	วัดพุทธธรรมรังสี อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม
๑๐๖.	พระเรียม โฆษิตวณฺโณ	วัดพุทธธรรมรังสี อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม
๑๐๗.	พระตา ถาวโร	วัดแม่เติน อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๐๘.	พระวันดี สนฺติกโร	วัดบ้านสร้างแก้ว อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
๑๐๙.	พระยุทธนา ยุตฺตธมฺโม	วัดปทุมทองรัตนาราม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๑๐.	พระตา สิริภทฺโท	สำนักปฏิบัติธรรมมงคลเทพมุนี ต.ท่าหมื่นราบ อ.วังทอง จ.พิษณุโลก
๑๑๑.	พระชุม อภิปุญฺโญ	สำนักปฏิบัติธรรมมงคลเทพมุนี ต.ท่าหมื่นราบ อ.วังทอง จ.พิษณุโลก
๑๑๒.	พระจรูญ คุณวฑฺโร	สำนักปฏิบัติธรรมมงคลเทพมุนี ต.ท่าหมื่นราบ อ.วังทอง จ.พิษณุโลก
๑๑๓.	พระนรินทร์ กิตฺติวณฺโณ	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๑๔.	พระปรีชา วรปญฺโญ	วัดเกาะมะม่วง อ.เมือง จ.ตรัง
๑๑๕.	พระธานินทร์ เทวสุโท	วัดเขาพระ อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
๑๑๖.	พระมงคล ปริสุทฺธสีโร	วัดเขาพระ อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
๑๑๗.	พระทวี ถาวโร	วัดสว่างอรุณ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
๑๑๘.	พระนิกร นิลวณฺณโณ	วัดโพธิ์ศรี อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๑๑๙.	พระถนอม สนฺตจิตฺโต	สำนักปฏิบัติธรรมมงคลเทพมุนี อ.วังทอง จ.พิษณุโลก
๑๒๐.	พระมานัส มณีโชโต	วัดโพธิ์ อ.เมือง จ.ชลบุรี
๑๒๑.	พระพินิจ ฉนฺทธมฺโม	วัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๒๒.	พระมหาบุญธรรม ปุญฺญธมฺโม	วัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๒๓.	พระทองคำ ปภสฺสโร	วัดสระหงษ์ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๒๔.	พระสมศักดิ์ จนฺทสีโล	วัดโป่งปากคง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
๑๒๕.	พระสมจิต สมจิตฺโต	วัดกาหลง อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๒๖.	พระสมควร สุจิตฺโต	วัดป่าเลไลย์วนาราม อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๑๒๗.	พระประสงค์ สิริธมฺโม	วัดท่าหลวง อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๒๘.	พระฉาย สนฺตจิตฺโต	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๒๙.	พระสมคิด ยสินฺธโร	วัดป่าอุดม อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๑๓๐.	พระอนันตคุณ อนนฺตคุโณ	วัดศรีบุญเรือง อ.บางกะปิ กรุงเทพฯ
๑๓๑.	พระสกล สุขเวสโก	วัดสว่างอรุณ อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี
๑๓๒.	พระจันทร์ กลฺยาโณ	วัดกลางวงศ์บณี อ.สามง่าม จ.พิจิตร

รายนามพระภิกษุ - สามเณร

ในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย รุ่นที่ ๓

ระหว่างวันที่ ๑๐ – ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๖

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑.	พระครูสิริธรรมโฆษิตเจ้าคณะสะเมิง	วัดปากกอง ต.สารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๒.	พระครูพิพัฒน์วุฒิสาคร เจ้าคณะตำบลหลักสอง	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๓.	พระครูอุดมปัญญาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอหนองกี่	วัดชัยมงคล ต.หนองกี่ อ.หนองกี่
๔.	พระอนันต์ อนุตฺตโร	วัดปลั่งเจดนาราษฎร์ ต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี
๕.	พระศรีสุมังคล์ ชินวํโส	วัดศรีสุมังคล์ ต.กุดธาตุ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
๖.	พระอธิการสมาน สุทฺธิวํโส	วัดเจริญสุขาราม ต.บางกระเจ้า อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๗.	พระสด ธมฺมปิติโก	วัดไทรโรงโขน ต.ไทรโรงโขน อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร
๘.	พระอธิการวิจิตร อติวีโร เจ้าอาวาส	วัดหนองบอน ต.มาบข่า อ.บ้านค่าย จ.ระยอง
๙.	พระอธิการสุนทร สุนฺทโร เจ้าอาวาส	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๑๐.	พระต่อศักดิ์ ติกฺขปญฺโญ	วัดปากน้ำ ต.ปากคลอง อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๑๑.	พระคำพัน เตชธมฺโม เจ้าอาวาส	วัดป่านาจาน ต.ระเว อ.พิบูลสงคราม จ.อุบลราชธานี
๑๒.	พระประทุม จนฺทูปโม	วัดบ้านกรวด ต.บ้านกรวด อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์
๑๓.	พระสุวรรณ สุวณฺโณ	วัดเวฬุวัน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด
๑๔.	พระสวัสดิ์ ปุญฺญทีโป	วัดโคกสว่างชัยศรี ต.โคกสว่าง อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๑๕.	พระจรินทร์ ธมฺมินฺโท	วัดภาวนาราม ต.คลองบางปลากด จ.สมุทรปราการ
๑๖.	พระประสิทธิ์ สีลธโร	วัดนอก ต.บางปลาสร้อย อ.เมือง จ.ชลบุรี
๑๗.	พระกิจสุเมธ สุธมฺโม	วัดหอมเกร็ด ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๑๘.	พระธวัชชัย ปญฺญทีโป	วัดแสงสุริยาราม ต.วังชะโอน อ.ขาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร
๑๙.	พระโม้ เหมือดนอก	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๒๐.	พระละม่อม ฉนฺทรมโณ	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๑.	พระสันต์ ทิฬฺหสนฺโต	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๒.	พระสนั่น อนาลโย	วัดสระหงษ์ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๓.	พระอุดร ธมฺมจารี	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๒๔.	พระสามารถ ปภสฺสโร	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๒๕.	พระสะอาด กิตฺติญาโณ	วัดเนรัญชาราม ต.ไทรโยค อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี
๒๖.	พระสุรชัย กิตฺติสาโร	วัดมหาธาตุ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชลบุรี
๒๗.	พระสมศักดิ์ ปญฺญาวฑฺฒโน	วัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๒๘.	พระสมจิต สมฺจิตฺโต	วัดกาหลง ต.กาหลง อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๒๙.	พระน้อย คุณวโร	วัดหนองบอน ต.มาบข่า อ.บ้านค่าย จ.ระยอง
๓๐.	พระบุญมี ยุตฺตธมฺโม	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๓๑.	พระทรงธรรม ฐานกโร	วัดชัยภูมิวนาราม ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๓๒.	พระทองคำ ปภสฺสโร	วัดสระหงษ์ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๓๓.	พระเกษร ติกฺขวีโร	วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๓๔.	พระสุ่ม สุมโน	วัดชัยมงคล ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๓๕.	พระอภินพ ธมฺมวฑฺฒโน	วัดตองปุ ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

รายนามพระภิกษุ - สามเณร

ในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย รุ่นที่ ๔

ระหว่างวันที่ ๑๐ – ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๖

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑.	พระมหาปรีชา ปิยวโส	วัดกระจับพินิจ ต.สัมพันธวงศ์ อ.สัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
๒.	พระครูสุนทรกาญจนคุณ	วัดคงคาราม ต.คลองตาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
๓.	พระครูโสภณคุณาทร เจ้าคณะตำบลกุดสะเทียน	วัดสระเทียนทอง ต.กุดสะเทียน อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๔.	พระครูใบฎีกาจวง อภิสมาจาโรเจ้าอาวาส	วัดนารีประดิษฐ์ ต.ท่าไร่ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๕.	พระอธิการสุภีร์ ปสนฺโน เจ้าอาวาส	วัดนที่ศรัทธาวาส ต.แก่งเค็ง อ.กุดข้าวปุ้น จ.อุบลราชธานี
๖.	พระบุญเลิศ โรจนธมฺโม รองเจ้าอาวาส	วัดเสาธงกลาง ต.บางเสาธง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๗.	พระครูสิริมงคลวัฒน์ เจ้าคณะตำบลสะเมิง	วัดป่อแก้ววนาราม ต.บ่อแก้ว อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๘.	พระประสิทธิ์ ฉรมุตฺโต	วัดคะโปธาราม ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
๙.	พระบุญโถม ปญฺญาทีโป รองเจ้าอาวาส	วัดบางกระคาน ต.บางกระเจ็ด อ.บางคล้า ฉะเชิงเทรา
๑๐.	พระมหาอำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ รองเจ้าคณะจังหวัด	วัดเชียงงา ต.เชียงงา อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี
๑๑.	พระสมุห์สมจิตร ฑีฆายุโก เจ้าคณะตำบล	วัดสุวรรณาราม ต.ลำผอุง อ.โพธิชัย จ.ร้อยเอ็ด
๑๒.	พระเย็น มุทุจิตฺโต	วัดอัฏฐิวนาราม ต.ดอนหลวง อ.บางเลน จ.นครปฐม
๑๓.	พระอธิการดวงจันทร์ วรธมฺโม เจ้าอาวาส	วัดหนองสี่แจ่ง ต.หนองแฝก อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๑๔.	พระชาญณรงค์ ญาณสํวโร	วัดลาดกระบัง ต.ลาดกระบัง อ.ลาดกระบัง กรุงเทพฯ
๑๕.	พระอธิการสุนทร สุนฺทโร	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๑๖.	พระมหาวิเชียร กลฺยาโณ	วัดชลอ ต.วัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๑๗.	พระหนัง อติสาโร	วัดชัยมงคล ต.ภูมิ อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร
๑๘.	พระครูสมุห์สุเทพ ฐิตสุทฺธิ	วัดโพธาราม ต.ปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๑๙.	พระเปื้อง ติสฺสวํโส	วัดบางกะพ้อม ต.บางแคเหนือ อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๒๐.	พระปลัดสุพรรณ สิริปุญฺโญ เจ้าอาวาส	วัดศรีเกิด ต.เวียง อ.เมือง จ.เชียงราย
๒๑.	พระบุตร จารุวณฺโณ เจ้าอาวาส	วัดอนุราชคณาราม ต.นาอุดม อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด
๒๒.	พระอธิการวิชาญ สทฺธาวิโท เจ้าอาวาส	วัดสามัคคีธรรม ต.ศรีพะกระบือ อ.องครักษ์ จ.นครนายก
๒๓.	พระวินัย สิริมงฺคโล	วัดดาพระยา ต.ประคำ อ.ระหานทราย จ.บุรีรัมย์
๒๔.	พระกองมี ปภากโร เจ้าอาวาส	วัดคันธวารี ต.ข้าวปุ้น อ.กุดข้าวปุ้น จ.อุบลราชธานี
๒๕.	พระพูล จนฺทสาโร	วัดสำนักบก ต.บัวน้อย อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีษะเกษ
๒๖.	พระวิชัย พุทฺธวโร	วัดสามัคคีธรรม ต.หัวนา อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี
๒๗.	พระศรีสุมังคล์ ชินวํโส	วัดศรีสุมังคล์ ต.กุดธาตุ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
๒๘.	พระสด ธมฺมปิติโก	วัดไทรโรงโขน ต.ไทรโรงโขน อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร
๒๙.	พระบุญเติม ถาวรธมฺโม	วัดแหลมยาง ต.เนินมะกอก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร
๓๐.	พระสมพล อนุตฺตโร	วัดโบสถ์สามเสน อ.ดุสิต กรุงเทพฯ
๓๑.	พระจันที จนฺทโชโต	วัดศรีอัมพร ต.หนองแก อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๓๒.	พระถวัลย์ จกฺกวโร	วัดโบสถ์สามเสน ต.ดุสิต อ.ดุสิต กรุงเทพฯ
๓๓.	พระสุธชัย กตปุญฺโญ	วัดเสาธงกลาง ต.บางเสาธง อ.บางพลี สมุทรปราการ
๓๔.	พระครูสมุห์แจ้ง ธมฺมานนฺโท เจ้าอาวาส	วัดเขากะอาง ต.เขาสามสิบหาบ อ.ท่ามะกา กาญจนบุรี
๓๕.	พระประสาท ธมฺมทีโป	วัดเสาธงนอก ต.บางเสาธง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๓๖.	พระภักดี วิชิโต	วัดป่าแดด ต.สารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๓๗.	พระคำพันธ์ เตชธมฺโม เจ้าอาวาส	วัดป่านาจาน ต.ระเว อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี
๓๘.	พระทวีศักดิ์ วิสุทฺโธ	วัดศรีเกิด ต.เวียง อ.เมือง จ.เชียงราย
๓๙.	พระสมหวัง ปสิทฺธิโก	วัดพระงาม ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม
๔๐.	พระนฤพล สุขวฑฺฒโน เจ้าอาวาส	สำนักศิวโมกข์สถาน ต.บางเสาธง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ

๔๑.	พระสุด ฐิตเมโธ	วัดศรีอัมพร ต.หนองแก อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๔๒.	พระมหาสุเนตร สุรธมฺโม	วัดเขาพระ ต.ทับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๔๓.	พระอยู่ จิตฺตสํวโร	วัดคลองม่วง ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
๔๔.	พระสายัณห์ ธมฺมปาโล	วัดปากน้ำฝั่งเหนือ ต.คลองชักพระ ต.คลิ่งชัน กรุงเทพฯ
๔๕.	พระลอย ฉนฺมากาโป เจ้าอาวาส	วัดชุมพลสามัคคีธรรม ต.ดากฟ้า อ.ดากฟ้า จ.นครสวรรค์
๔๖.	พระไทย ฐิติโก	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๔๗.	พระทวีชัย อกิญฺจโน	วัดดาพระยา ต.ดาพระยา อ.ดาพระยา จ.ปราจีนบุรี
๔๘.	พระฉลอง ฐานุตฺตโร เจ้าอาวาส	วัดบูรพาราม ต.นาอุดม อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด
๔๙.	พระมานะ ฐานวโร	สำนักศิวโมกข์สถาน ต.บางเสาธง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๕๐.	พระวิจิตร อนาลโย เจ้าอาวาส	วัดบ้านหนองแสง ต.กุดรัง อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
๕๑.	พระกิจสุเมธ สุธมฺโม	วัดหอมเกร็ด ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๕๒.	พระใบ ธมฺมานนฺโท	วัดหัวสะพาน ต.หินโคน อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์
๕๓.	พระอิ่น กนฺตธมฺโม	วัดหนองสี่แจ่ง ต.หนองแฝก อ.สารภี จ.เชียงใหม่
๕๔.	พระเณิง ถวิโร	วัดสว่างศรีสมพร ต.ยางหล่อ อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๕๕.	พระเขมพงศ์ เขมปญฺโญ	วัดปากน้ำ ต.ปากคลอง อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๕๖.	พระกันหา สิริธมฺโม	วัดโนนสูงสุทธาวาส ต.ห้อน้อย อ.วารินชำราบ อุบลราชธานี
๕๗.	พระซ่งฮวด โฆษธมฺโม	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๕๘.	พระโอภาส กิตฺติวีโร	วัดเจษฎาราม ต.มหาชัย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๕๙.	พระบรรเจิด ฐิตจิตฺโต	วัดใหม่ทองสวาง ต.แสนสุข อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
๖๐.	พระหวย ฐิตจิตฺโต	วัดปากลัด ต.บางตะบูน อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
๖๑.	พระธวัชชัย ปญฺญาทีโป	วัดแสงสุริยาราม ต.วังชะโอน อ.ชาญวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร
๖๒.	พระโปร่ง นนฺทิกโร	วัดนครอินทร์ ต.สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี
๖๓.	พระสวาท ปุญฺญผโล	วัดไทรโรงโขน อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร
๖๔.	พระมงคล ฐานธมฺโม	วัดโพธิ์ราษฎร์ ต.บางเจ้าฉ่า อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง
๖๕.	พระบุญมี ยุตฺตธมฺโม	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๖๖.	พระมนัส วิชโย	วัดอ้อมใหญ่ ต.อ้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม
๖๗.	พระจันทร์ กลฺยาโณ	วัดกลางวงศ์มณี ต.หนองหลุม อ.สามง่าม จ.พิจิตร
๖๘.	พระง่าย คุณวีโร	วัดป่าหนองขาว ต.เมืองเดช อ.เดชอุดม อุบลราชธานี
๖๙.	พระสถาพร โชติถาวโร	วัดประศุก ต.อินทร์ อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
๗๐.	พระเหม จิตฺตทนฺตโต	วัดหอมเกร็ด ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม
๗๑.	พระทวีป กิติสาโร	วัดป่าไผ่า ต.คลองตาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
๗๒.	พระวิเชียร นราสโภ	วัดใหม่ชัยมงคล ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๗๓.	พระอัมฤทธิ์ สีลสาโร	วัดบางกะพ้อม ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๗๔.	พระเสาร์ อนุตฺตโร	วัดธรรมบูรพาราม ต.เมืองใผ่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๗๕.	พระแสนสุข สุขวํโส	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๗๖.	พระสุรชัย กิตฺติสาโร	วัดมหาธาตุ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี
๗๗.	พระจัน ฐิติญาโณ	วัดโพธิ์โนนทัน อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๗๘.	พระเงิน ฐิติสมฺปนฺโน	วัดถ้ำสิงห์โตทอง ต.ปากช่อง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี
๗๙.	พระทองสุข ฐิตสีโล	วัดปากน้ำ ต.บางงา อ.ท่าวุ้ง จ.ลพบุรี
๘๐.	พระสมชาย กนฺตสีโร	วัดสมอลม ต.สนามคลี อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
๘๑.	พระบรรจง กิตฺติสาโร	วัดชุมพลสามัคคีธรรม ต.ดากฟ้า อ.ดากฟ้า จ.นครสวรรค์
๘๒.	พระมายล ธีรพโล	วัดเขาพระ ต.ทับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๘๓.	พระพยาว์ สนฺตกาโย	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๘๔.	พระคำแดง สีลญาโณ	วัดป่านาจาน ต.ระเว อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี
๘๕.	พระอุดม อนาลโย	วัดธรรมนิมิตร ต.บ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี
๘๖.	พระสวัสดิ์ เขมักโร	วัดหนองยาง ต.สุขฤทัย อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี
๘๗.	พระวิจิตร อุปสนฺโต	วัดชมนิมิตร ต.บางจาก อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
๘๘.	พระสวรรค์ อตฺถโกสโล	วัดโพธิ์สุวรรณ ต.บ้านสระ อ.สามชุก จ.สพรรณบุรี

๘๙.	พระอรุณ ธีรภทฺโต	วัดแพงศรี ต.โพธิ์ศรีสว่าง เขต ๒ อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด
๙๐.	พระแสงดี จนฺทสาโร	วัดศรีเกิด ต.เวียง อ.เมือง จ.เชียงราย
๙๑.	พระศิริชัย สิริชโย	วัดบางกร่าง ต.บางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๙๒.	พระทองคำ ปภสฺสโร	วัดสระหงษ์ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๙๓.	พระลำจวน มงฺคโล	วัดเสาธงนอก ต.บางเสาธง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๙๔.	พระทรงธรรม ฐานกโร	วัดชัยภูมิวนาราม ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๙๕.	พระดำรงค์ อตฺตทีโป	วัดเดย ต.พระงาม อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
๙๖.	พระสน อากาโส	วัดสุวรรณาราม ต.คำผอุง อ.โพธิ์ชัย จ.ร้อยเอ็ด
๙๗.	พระกิติศักดิ์ กิตฺติสาโร	วัดเวควันธรรมาวาส ต.บางซื่อ อ.ดุสิต กรุงเทพฯ
๙๘.	พระสมคิด จารุวณฺโณ	วัดหน้าค่าย ต.ปากคลอง อ.ประทิว จ.ชุมพร
๙๙.	พระเหนียม สนฺตกาโม	วัดสนามชัย ต.คอนคำ อ.สรรค์บุรี จ.ชัยนาท
๑๐๐.	พระสละ วรธมฺโม	วัดธรรมจริยาภิรมย์ ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว สมุทรสาคร
๑๐๑.	พระสุรสิทธิ์ ญาณวุฑฺโฒ	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๐๒.	พระฉาย สนฺตจิตฺโต	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๐๓.	พระอำนวย ปทีโป	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๐๔.	พระปรีชา อตฺตปุญฺโญ	วัดเขาพระ ต.ทับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๑๐๕.	พระประสงค์ โชติวโร	วัดใหม่ชัยมงคล ต.หนองกี่ อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๑๐๖.	พระวันทา ปภสฺสโร	วัดสุวรรณทการาม ต.ในนสูง อ.เมือง จ.อุดรธานี
๑๐๗.	พระจรูญ ชุติทินฺโน	วัดป่าไผ่ ต.คลองตาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
๑๐๘.	พระจันทา ปริปุณฺโณ	วัดสุวรรณทการาม ต.ในนสูง อ.เมือง จ.อุดรธานี
๑๐๙.	พระอุมพล วราสโก	วัดป่าไผ่ ต.คลองตาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
๑๑๐.	พระเปา กนฺตสีโร	วัดพร้าว ต.ทุ่งน้อย อ.โพทะเล จ.พิจิตร
๑๑๑.	พระประสิทธิ์ ปภากโร	วัดราษฎร์บรรจง ต.ลำตาเสา อ.วังน้อย จ.อยุธยา
๑๑๒.	พระฉุย พุทฺธกุโร	วัดพร้าว ต.ทุ่งน้อย อ.โพทะเล จ.พิจิตร
๑๑๓.	พระบุญเลิศ กนฺตสีโร	วัดวังกุลา ต.เขาพระ อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี
๑๑๔.	พระโส สุธมฺโม	วัดป่าขามใหญ่ ต.ขามใหญ่ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
๑๑๕.	พระจันลา ธมฺมวโร	วัดในนสูงสุทธาวาส ต.ค้อน้อย อ.วารินชำราบ อุบลราชธานี
๑๑๖.	พระถนอม จรณธมฺโม	วัดวังกุลา ต.เขาพระ อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี
๑๑๗.	พระสงบ อตฺตสีโล	วัดอรัญญิการาม ต.สามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๑๑๘.	พระนิวัฒน์ สาทโร	วัดเทพธงชัย ต.บางน้ำจืด อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๑๙.	พระใบฎีกาอุดม อตฺตมโน	วัดอ้ออีเขียว ต.กรับใหญ่ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
๑๒๐.	พระประสงค์ สิริธมฺโม	วัดท่านาง ต.ล้อมแรด อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๒๑.	พระคำ จิตสทฺโธ	วัดท่านาง ต.ล้อมแรด อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๒๒.	พระหล้า ฐิตจิตฺโต	วัดท่านาง ต.ล้อมแรด อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๒๓.	พระทิม ปิยธมฺโม	วัดท่านาง ต.ล้อมแรด อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๒๔.	พระคุณ โสตถิโก	วัดท่านาง ต.ล้อมแรด อ.เถิน จ.ลำปาง
๑๒๕.	พระสมศักดิ์ จนฺทสีโล	วัดโป่งปากคง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
๑๒๖.	พระทองใส สมาธิโก รองเจ้าอาวาส	วัดกัทลีวนาราม ต.บ้านกล้วย อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี
๑๒๗.	พระทองสุข ธมฺมวิสุโท	วัดโคกบำรุงราษฎร์ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

รายนามพระภิกษุ - สามเณร
ในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย รุ่นที่ ๕
ระหว่างวันที่ ๘ – ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑.	พระเจริญ ติสฺสเทโว เจ้าอาวาส	วัดสระพังลาน อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี
๒.	พระครูทองอยู่ ญาณสาโร เจ้าอาวาส	วัดพรหมบุรี อ.พรหมบุร จ.สิงห์บุรี
๓.	พระจ้อย ฐุนฺทโร	วัดมงคลบพิตร อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๔.	พระครูโสภิตประภากร เจ้าคณะตำบลค้อน้อย	วัดในนสูงสุทธาวาส อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
๕.	พระครูโสภณคุณาทร เจ้าคณะตำบลกุดสะเทียน	วัดสะเทียนทอง อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๖.	พระครูใบฎีกาจวง อภิสมาจาโร เจ้าอาวาส	วัดนารีประดิษฐ์ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๗.	พระครูสังฆรักษ์ละเอียด อทิสโก	วัดอัมพวันเจติยาราม อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๘.	พระบุญเลิศ โรจนธมฺโม รองเจ้าอาวาส	วัดเสาธงกลาง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๙.	พระมหาศรีนวล ปญฺญาวชิโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม อ.พระนคร กรุงเทพฯ
๑๐.	พระครูวิจิตรสกลการ เจ้าคณะอำเภอเมือง	วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร อ.เมือง จ.สกลนคร
๑๑.	พระมหาสัมฤทธิ์ สมิทฺธิโก	วัดชนะสงคราม คณะ ๑๒ อ.พระนคร กรุงเทพฯ
๑๒.	พระมหาโสภิต ฉิรธมฺโม	วัดเศวตฉัตร อ.คลองสาน กรุงเทพฯ
๑๓.	พระมหาทองแดง กมนุสิริ เจ้าอาวาส	วัดมหาพฤฒาราม อ.บางรัก กรุงเทพฯ
๑๔.	พระบุดทา วิจิตฺโต	วัดม่วงขาว อ.โคกปีบ จ.ปราจีนบุรี
๑๕.	พระสมนึก ฐิตจิตฺโต	วัดบุพพนิมิตร อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
๑๖.	พระครูใบฎีกาบุญโปรด ธมฺมธีโร เจ้าอาวาส	วัดบางแม่หม้าย อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
๑๗.	พระใบฎีกาบุญธรรม วิสุทฺธสีโร	วัดใหม่ไทรทอง อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี
๑๘.	พระปลัดสมศักดิ์ สกฺโก เจ้าอาวาส	วัดปทุมทองรัตนาราม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๙.	พระเย็น มุทุจิตฺโต ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดอัฏฐิวนาราม อ.บางเลน จ.นครปฐม
๒๐.	พระประกอบ ฐิตสีโล	วัดทองเพลง อ.คลองสาน กรุงเทพฯ
๒๑.	พระครูธรรมรัตนวิมล เจ้าอาวาส	วัดไผ่แหลมธรรมาราม อ.สามโก้ จ.อ่างทอง
๒๒.	พระประทีป ปิยธมฺโม	วัดนอก อ.เมือง จ.ชลบุรี
๒๓.	พระทา วีรปญฺโญ	วัดเทพมงคล อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี
๒๔.	พระอธิการบุญมี ญาณวีโร เจ้าอาวาส	วัดศรีมงคล อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
๒๕.	พระมหาศรีพลอย สจฺจญาโณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	วัดเขาบางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
๒๖.	พระครูสมุห์สุเทพ ฐิตสุทฺธิ	วัดโพธาราม อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๒๗.	พระใบฎีกาอุดม อตฺตมโน	วัดอ้ออีเขียว อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
๒๘.	พระอธิการพราก สุวิชาโน เจ้าอาวาส	วัดโพธาราม อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
๒๙.	พระครูโชติธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาส	วัดหันทราย อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี
๓๐.	พระยัง นนฺทิโก	วัดโคนอน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๓๑.	พระอำนวย ปตฺโถ	วัดชำสะกวยน้อย อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี
๓๒.	พระครูเกษมสิริคุณ เจ้าอาวาส	วัดศรีสุพรรณ อ.ศรีสุพรรณ จ.สกลนคร
๓๓.	พระปรีชา สุมงฺคโล	วัดชัยมงคล อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร
๓๔.	พระมหาจำนงค์ คุณโค รองเจ้าอาวาส	วัดท่ากระบือ อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
๓๕.	พระวรรณศี สิริวณฺโณ	วัดโนนรัง กิ่งอ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๓๖.	พระฉอ้อน ขนฺติโก	วัดบางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๓๗.	พระสุดใจ ฐิตปุญฺโญ	วัดกุ่มหัก อ.หนองแค จ.สระบุรี
๓๘.	พระอธิการสมาน สุทฺธิวํโส เจ้าอาวาส	วัดเจริญสุขาราม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๓๙.	พระศรีสุมังคล์ ชินวํโส	วัดศรีสุมังคล์ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
๔๐.	พระอธิการฉลาด อติพโล เจ้าอาวาส	วัดรางวาลย์ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี

๔๑.	พระปลัดสมาน อนาลโย	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๔๒.	พระสุนทร คุตฺตธมฺโม	วัดเทพมงคล อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี
๔๓.	พระไพบูลย์ วิปุโล เจ้าอาวาส	วัดฝาง อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง
๔๔.	พระวิจิตร อติวีโร เจ้าอาวาส	วัดหินกอง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
๔๕.	พระประเสริฐ ธตมโล	วัดสนามชัย อ.เมือง จ.อยุธยา
๔๖.	พระบุญเติม ถาวรธมฺโม	วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๔๗.	พระเขียว เขมจิตฺโต	วัดพระบาทอุดม อ.ฝาง จ.เชียงใหม่
๔๘.	พระจันที จนฺทโชโต	วัดศรีอัมพร อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๔๙.	พระประสาน ชุติวณฺโณ รองเจ้าอาวาส	วัดนาคู อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
๕๐.	พระเสนอ ธมฺมวุฑฺโฒ เจ้าอาวาส	วัดต้นแก้ว อ.หางดง จ.เชียงใหม่
๕๑.	พระทอง โกสโล	วัดวังแดง อ.สามง่าม จ.พิจิตร
๕๒.	พระสมใจ จนฺทวโส	วัดบรรหารแจ่มใส อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
๕๓.	พระเกษม กตจิตฺโต รองเจ้าอาวาส	วัดบ่อชะเนง อ.หัวตะพาน จ.อุบลราชธานี
๕๔.	พระถาวร ญาณวโร เจ้าอาวาส	วัดในนงาม อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น
๕๕.	พระอุ่น อตฺตทฺตฺโต เจ้าอาวาส	วัดศรีชมภู อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
๕๖.	พระสมบุญ จิตฺตาภโร	วัดในนงามบ้านสะอาด อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
๕๗.	พระปัญจะ ปสนฺโน	วัดหนองกระพ้อ อ.แกลง จ.ระยอง
๕๘.	พระช่วง จนฺทโชโต	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร คณะ ๗ ค.บ้านบาตร อ.ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ
๕๙.	พระสังเวียน มหาวิริโย	วัดหนองปลาไหล อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๖๐.	พระอิ่นคำ ฐิติญาโณ	วัดบ้านน้ำจำ อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่
๖๑.	พระปทุม จนฺทูปโม	วัดบ้านกรวด อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์
๖๒.	พระคำพันธ์ เตชธมฺโม เจ้าอาวาส	วัดบ้านาจาน อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี
๖๓.	พระปลัดหนูจันทร์ กตปุญฺโญ	วัดนารีประดิษฐ์ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๖๔.	พระสิงห์ทอง ติกฺขญาโณ	วัดอรัญญิกาวาส อ.ศรีบุญเรือง จ.อุดรธานี
๖๕.	พระแพร อชิโต	วัดทางพระ อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง
๖๖.	พระชูเกียรติ อคฺคถโร	วัดสุวรรณประสิทธิ์ อ.บางกะปิ กรุงเทพฯ
๖๗.	พระวิชาญ ญาณวีโร	วัดป้อมแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
๖๘.	พระสันติ สนฺติกโร	วัดทุ่งทอง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี
๖๙.	พระสุเวท ปสนฺโน	วัดเทพมงคล อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี
๗๐.	พระสมพร ฉนฺทสุโก	วัดเสาธงกลาง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๗๑.	พระถวิล สุทฺธสีโล	วัดศรีบุญเรือง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด
๗๒.	พระพิชัย วิธโย	วัดรวกสุทธาราม อ.บางกอกน้อย กรุงเทพฯ
๗๓.	พระมหาสุพจน์ รตนานนฺโท	วัดไกลกังวล อ.หันคา จ.ชัยนาท
๗๔.	พระสุวิยนต์ ภูริปญฺโญ	วัดหางดง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่
๗๕.	พระซ่งฮวด โฆสธมฺโม	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๗๖.	พระพัน จนฺทูปโม	วัดชัยมงคล อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร
๗๗.	พระสมยศ เขมธมฺโม	วัดเสาธงกลาง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๗๘.	พระสวรรค์ ธมฺมธโร	วัดหัวสะพาน อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์
๗๙.	พระสุทน สุริยูปโม	วัดวังตะกู อ.เมือง จ.นครปฐม
๘๐.	พระเอื้อง กลฺยาณจาโร	วัดเวตวันธรรมาวาส อ.คุสิต กรุงเทพฯ
๘๑.	พระควร เตชพโล	วัดน้ำเชี่ยว อ.แหลมงอบ จ.ตราด
๘๒.	พระทรงศักดิ์ ขนฺติธโร	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๘๓.	พระอ่อนศรี ฐิติสีโล	วัดสระยายชี อ.สามง่าม จ.พิจิตร
๘๔.	พระใบ ธมฺมานนฺโท	วัดหัวสะพาน อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์
๘๕.	พระบรรยงค์ ปญฺญาวชิโร	วัดพรหมภาวนาบุญญาราม อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี
๘๖.	พระสุวรรณ กิตฺติโก	วัดท่าเรือ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
๘๗.	พระขับ เขมวิมโล	วัดหน้าพระลาน อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๘.	พระเชย สิริคุตฺโต	วัดชาด อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา

๘๙.	พระบัง เตชธมฺโม	วัดเขาวง อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี
๙๐.	พระสำริด นินฺทโรกโณ	วัดทัพจุมพล อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๙๑.	พระศิริชัย อริญฺชโย	วัดทองพุ่มพวง อ.เมือง จ.สระบุรี
๙๒.	พระปรีชา อธิปญฺโญ	วัดทองคุ้ง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๙๓.	พระจรัญ สิริทตฺโต	วัดชัยนิมพลี อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๙๔.	พระโสภณ สุทฺธสีโร	วัดอุสภาราม ต.บางรัว อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
๙๕.	พระบุญชัย สนฺติกโร	วัดอ้อยีเขียว อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
๙๖.	พระอุเทน ปญฺญาทีโป	วัดแสงสุริยาราม อ.ขาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร
๙๗.	พระเนื่อง เมธิโน	วัดสระสะแก อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
๙๘.	พระนพดล สุธมฺโม	วัดรวกสุทธาราม อ.บางกอกน้อย กรุงเทพฯ
๙๙.	พระน้อย กุสโล	วัดน้ำเชี่ยว อ.แหลมงอบ จ.ตราด
๑๐๐.	พระพินิจ จารุวณฺโณ	วัดประชุมชน อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
๑๐๑.	พระบุญส่ง ขนฺติโสภโณ	วัดไผ่แหลมธรรมาราม อ.สามโก้ จ.อ่างทอง
๑๐๒.	พระวิวัฒน์ ธนวุฑฺโฒ	วัดบางกะพ้อม อ.อัมพวา จ.สมุทรสาคร
๑๐๓.	พระสุชาติ สุชาโต	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๑๐๔.	พระวัน สุทฺธจิตฺโต	วัดคอนมะปราง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
๑๐๕.	พระบรรเจิด คุณวีโร	วัดใหม่ทองสวาง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี
๑๐๖.	พระเปี่ยก อาภากโร	วัดนอก อ.เมือง จ.ชลบุรี
๑๐๗.	พระเขียน สนฺตจิตฺโต	วัดบ้านใหม่บุปผาราม อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๑๐๘.	พระแย้ม เชฏฺฐธมฺโม	วัดพรหมสาคร อ.เมือง จ.สิงห์บุรี
๑๐๙.	พระสนั่น อนาลโย	วัดสระหงษ์ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๑๐.	พระทศพล กนฺตธมฺโม	วัดอ่างทอง อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
๑๑๑.	พระควงทิพย์ อรุโณ	วัดท่าโป่ง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่
๑๑๒.	พระสมคิด ปณิตจิตฺโต	วัดหนองโสน อ.เมือง จ.ตราด
๑๑๓.	พระบุญส่ง วิสุทฺโธ	วัดมัชฌิมวัน อ.เขาสมิง จ.ตราด
๑๑๔.	พระสุทธินันท์ ชินวํโส	วัดบางเป้ง อ.เมือง จ.ชลบุรี
๑๑๕.	พระไพศาล ปภทฺโก	วัดรางกำหยาด อ.บางเลน จ.นครปฐม
๑๑๖.	พระวัชรินทร์ จิรปุญฺโญ	วัดป่าโมกข์ อ.กะปง จ.พังงา
๑๑๗.	พระสวิง สิริสุวณฺโณ	วัดป่ายาง อ.แม่จัน จ.เชียงราย
๑๑๘.	พระเพ็ง เตชพโล	วัดวรนาถบรรพต อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๑๑๙.	พระวิสิทธิ์ ฐิตสีโล	วัดศาลาแดง อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๑๒๐.	พระสุนันท์ นนฺทสาโร	วัดคู่สร้าง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๑๒๑.	พระเคียง กตปุญฺโญ	วัดโพธิ์ศรีวนาราม อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด
๑๒๒.	พระน้อย ทิตฺติวณฺโณ	วัดคู่สร้าง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๑๒๓.	พระพิชิต ทิสฺสวํโส	วัดคงกระชู อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี
๑๒๔.	พระจำเริญ สุจิตฺโต	วัดหนองปลาไหล อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๑๒๕.	พระสถาพร โชติถาวโร	วัดประศุก อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
๑๒๖.	พระวิเชียร โชติวโร	วัดบางกะพ้อม อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๑๒๗.	พระจำลอง ปชฺโชโต	วัดเขามันธรรมาราม อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
๑๒๘.	พระสงัด ธมฺมโชโต	วัดเกาะศาลพระ อ.วัดเพลง จ.ราชบุรี
๑๒๙.	พระประสิทธิ์ อินฺทวีโร	วัดครองคูหา อ.เซกา จ.หนองคาย
๑๓๐.	พระมหาศิริ คุณาทโร	วัดทุ่งทอง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี
๑๓๑.	พระลักษณ์ ถิรปุญฺโญ	วัดป้อมแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
๑๓๒.	พระเกรียงไกร กลฺยาโณ	วัดใหม่ราษฎร์นุกูล อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๓๓.	พระนพวงษ์ จนฺทวํโส	วัดวังกระแจะ อ.เมือง จ.ตราด
๑๓๔.	พระสมหมาย เตชวณฺโณ	วัดไผ่แหลมธรรมาราม อ.สามโก้ จ.อ่างทอง
๑๓๕.	พระจันทร์ กลฺยาโณ	วัดผาทั่ง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี
๑๓๖.	พระธงชัย อิสิญาโณ	วัดน้ำรอบ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

๑๓๗.	พระเนื่อง ฐิตสาโร	วัดชัยนิมพลี อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๑๓๘.	พระประเยาว์ ธนวโส	วัดโรงเข้ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๓๙.	พระสุนทร มานิโต	วัดโรงเข้ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๔๐.	พระวิจิตร อุปสนฺโต	วัดชมนิมิตร อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
๑๔๑.	พระสัมฤทธิ์ สํวุฑฺโฒ	วัดใต้บ้านบ่อ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๔๒.	พระศิริชัย สิริชโย	วัดบางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๑๔๓.	พระชัยทวี อภินนฺโท	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๔๔.	พระรักษ์ อภิญาโน	วัดบางกะพ้อม อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๑๔๕.	พระณรงค์ ฐานวโร	วัดเพลงวิปัสสนา อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๑๔๖.	พระชุมพล อคฺคปุญฺโญ	วัดป้อมแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๔๗.	พระทองหล่อ คนฺธสีโล	วัดป้อมแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๔๘.	พระแหลม จนฺทวํโส	วัดคู่สร้าง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๑๔๙.	พระสมชาย ฐิตวีโร	วัดคู่สร้าง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๑๕๐.	พระเสมอ จนฺทสุวณฺโณ	วัดอุสภาราม ต.บางวัว อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
๑๕๑.	พระเฉลิม วฑฺฒโน	วัดอุสภาราม ต.บางวัว อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
๑๕๒.	พระประเสริฐ ฐานธมฺโม	วัดอุสภาราม ต.บางวัว อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
๑๕๓.	พระชลอ ภูริปญฺโญ	วัดอุสภาราม ต.บางวัว อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
๑๕๔.	พระทรงธรรม ฐานํกโร	วัดชัยภูมิวนาราม อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๕๕.	พระกิตติศักดิ์ กิตฺติสาโร	วัดเวควันธรรมาวาส อ.คุสิต กรุงเทพฯ
๑๕๖.	พระยุทธนา ยุตฺตธมฺโม	วัดปทุมทองวัดนาราม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๕๗.	พระคเณ ฐานุตฺตโร	วัดอ่างทอง อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
๑๕๘.	พระมาโนช ปุญฺญาโชโต	วัดอางคุง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
๑๕๙.	พระวชิระ ถิรปญฺโญ	วัดใหม่ราษฎร์นุกูล อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๖๐.	พระสุทัศน์ ปิยวณฺโณ	วัดหลักหกรัตนาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
๑๖๑.	พระอุดม อุตฺตมธมฺโม	วัดหลักหกรัตนาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
๑๖๒.	พระอำนวย ปทีโป	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๖๓.	พระวันชัย โชติโก	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๖๔.	พระสุรสิทธิ์ ญาณวุฑฺโฒ	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๖๕.	พระถ่าย ถาวโร	วัดใหม่ทองประเสริฐ อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก
๑๖๖.	พระอำนวย วรญาโณ	วัดโรงเข้ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๖๗.	พระมหาทองพูน ปญฺญาวโร	วัดเขาลาดวนาราม อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
๑๖๘.	พระสุจิน จนฺทโสภโณ	วัดชมนิมิตร อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
๑๖๙.	พระเกรียงไกร คนฺธสาโร	วัดชมนิมิตร อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
๑๗๐.	พระจำลอง ธมฺมสาโร	วัดชมนิมิตร อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
๑๗๑.	พระประโยชน์ ธมฺมปาโล	วัดเทพประชุมนิมิตร อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๑๗๒.	พระสุชิน ชินวํโส	วัดนาคูโมทนามัยปุญญาราม อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
๑๗๓.	พระปิยะ สิริปุญฺโญ	วัดนอก อ.เมือง จ.ชลบุรี
๑๗๔.	พระอภิชัย เขมสีโล	วัดน้ำเชี่ยว อ.แหลมงอบ จ.ตราด
๑๗๕.	พระหรั่ง อุชุจาโร	วัดน้ำเชี่ยว อ.แหลมงอบ จ.ตราด
๑๗๖.	พระวีรศักดิ์ สุมโน	วัดดอนมะโนรา อ.บางคณที จ.สมุทรสงคราม
๑๗๗.	พระจรินทร์ เขมธมฺโม	วัดดอนมะโนรา อ.บางคณที จ.สมุทรสงคราม
๑๗๘.	พระสมพงษ์ ทนฺโตภาโส	วัดถ้ำสิงห์โตทอง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี
๑๗๙.	พระโกศล จิตฺตสํวโร	วัดทอง อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
๑๘๐.	พระปรีชา อินทโชโต	วัดทอง อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
๑๘๑.	พระสนิท จิรปุญฺโญ	วัดทุ่งทอง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี
๑๘๒.	พระพรมมา ปญฺญาทีโป	วัดโพนงาม อ.นากลาง จ.อุดรธานี
๑๘๓.	พระบุญยิ่ง อภิชาโต	วัดเขษฎาราม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๘๔.	พระเสนาะ เตชปญฺโญ	วัดถ้ำพลองเขาช้าง อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี

๑๘๕.	พระผล จิรธมฺโม	วัดนารีประดิษฐ์ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๑๘๖.	พระนำชัย ปาสาทิโก	วัดธรรมจริยาภิรมย์ อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๘๗.	พระพิวยุทธ สุพิวโส	วัดใต้บ้านบ่อ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๘๘.	พระปราโมทย์ ชินทตฺโต	วัดคราชูวนาราม อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๑๘๙.	พระขวัญชัย ฐิตสาโร	วัดเขาวง อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี
๑๙๐.	พระเปลื้อง วิมโล	วัดเขาวงถ้ำนารายณ์ อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี
๑๙๑.	พระนัทธี วุฑฺฒิธมฺโม	วัดเขื่อนเพชร อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
๑๙๒.	พระสนาน สิริปญฺโญ	วัดเขื่อนเพชร อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
๑๙๓.	พระผัดรมงคล กิตฺติมงฺคโล	วัดดอนมโนรา อ.บางคณที จ.สมุทรสงคราม
๑๙๔.	พระสาม ปภสฺสโร	วัดบ้านสระชาง กิ่งอ.หนองบุญนาค จ.นครราชสีมา
๑๙๕.	พระผัดชัย ฉคฺตชโย	วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๑๙๖.	พระอำนวย ปิยวณฺโณ	วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๑๙๗.	พระเกรียงไกร ตนฺติปาโล	วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๑๙๘.	พระปรีชา อคฺคปุญฺโญ	วัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๑๙๙.	พระสุพจน์ สุวโจ	วัดบางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๒๐๐.	พระสานิตย์ อกิญฺจโณ	วัดศรีเพชร อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๒๐๑.	พระกุศล ฉนฺทธมฺโม	วัดศรีเมือง อ.ท่าไหม่ จ.จันทบุรี
๒๐๒.	พระอาวุธ อาวุธปญฺโญ	วัดชัยนิมพลี อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๐๓.	พระทวีป ปุริตสีโล	วัดปราสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
๒๐๔.	พระสุเทพ ปญฺญาเทวินฺโท	วัดประศุก อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
๒๐๕.	พระสุวัฒน์ ภูริจิตฺโต	วัดปากน้ำ อ.บางงา อ.ท่ารุ้ง จ.ลพบุรี
๒๐๖.	พระเกษม ปญฺญาเขโม	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๐๗.	พระสุรพงษ์ ธมฺมสุโร	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๐๘.	พระปราโมทย์ กิตฺติเปโม	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๐๙.	พระชัยสิทธิ์ ชยสิทฺธิ	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๑๐.	พระชรินทร์ พลินฺโท	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๑๑.	พระทวี อคฺคเทโว	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๑๒.	พระปกรณ์ ปกรโณ	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๒๑๓.	พระประสงค์ ปภาโส	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๒๑๔.	พระถวิล ถิรธมฺโม	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๒๑๕.	พระโกศล โกสโล	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๒๑๖.	พระมานะ สิริธมฺโม	วัดกลางวังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๒๑๗.	พระณรงค์ อุปคุตฺโต	วัดกาสับ อ.บางคล้า จ.ฉะเชิงเทรา
๒๑๘.	พระกฤษณะ อภิวฑฺฒโณ	วัดกัลยาณบรรพต (เขาเลี้ยว) อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี
๒๑๙.	พระบุญเลิศ สุตธมฺโม	วัดไผ่แหลมธรรมาราม อ.สามโก้ จ.อ่างทอง
๒๒๐.	พระวิรัตน์ กิตฺติธโร	วัดไผ่แหลมธรรมาราม อ.สามโก้ จ.อ่างทอง
๒๒๑.	พระสมชาย ทีปงฺกโร	วัดไผ่แหลมธรรมาราม อ.สามโก้ จ.อ่างทอง
๒๒๒.	พระณรงค์ฤทธิ์ ชินปุตฺโต	วัดวังตะกู อ.เมือง จ.นครปฐม
๒๒๓.	พระสำลี จนฺทสีโล	วัดเสาธงกลาง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๒๒๔.	พระสงบ อคฺคสีโล	วัดสามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๒๒๕.	พระกิตติ ขนฺติโก	วัดแสงสุริโยทัย กิ่งอ.เต่างอย จ.สกลนคร
๒๒๖.	พระประสงค์ นถกโร	วัดสามัคคีธรรม อ.องครักษ์ จ.นครนายก
๒๒๗.	พระสังวาลย์ อภิชาโต	วัดบางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๒๒๘.	พระภิญโญ สิริภิญโญ	วัดคู่สร้าง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
๒๒๙.	พระสำรวย ปิยวณฺโณ	วัดคู่สร้าง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

รายนามพระภิกษุ - สามเณร
ในการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย รุ่นที่ ๖
ระหว่างวันที่ ๒๘ เมษายน ถึง ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑.	พระครูทองอยู่ ญาณสาโร เจ้าอาวาส	วัดพรหมบุรี ต.พรหมบุรี อ.พรหมบุรี อ.สิงห์บุรี
๒.	พระมหาสิทธิญา อคฺคธมฺโม	วัดสังฆ์กระจาย เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ
๓.	พระครูสุนทรวัดโนภาส เจ้าคณะตำบลวังเพลิง	วัดวังเพลิง ต.วังเพลิง อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี
๔.	พระครูสิริปัญญาภิรมย์ เจ้าคณะตำบลนาแก้ว	วัดอินทรังสฤษฎ์ ต.นาแก้ว อ.เมือง จ.สกลนคร
๕.	พระครูสุนทรธรรมธาดา รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย	วัดศรีษะเกษ อ.เมือง จ.หนองคาย
๖.	พระสมุห์อิ่ม ฐิตปุญฺโญ รองเจ้าอาวาส	วัดเหนือ ต.พระธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร
๗.	พระอธิการสุนทร สุนฺทโร เจ้าอาวาส	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๘.	พระยัง นนฺทิโก	วัดโคนอน ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
๙.	พระมหาบุญมี ปุญฺญวโร เจ้าคณะตำบลเกษตรวิสัย ๒	วัดป่ายาง ต.เกษตรวิสัย อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด
๑๐.	พระศรีสุมังคล์ ชินวํโส	วัดศรีสุมังคล์ ต.กุดธาตุ อ.กูเวียง จ.ขอนแก่น
๑๑.	พระพรหมา โชติปญฺโญ	วัดสว่างในนสูง ต.อีดื่อ อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์
๑๒.	พระบุญเติม ถาวรธมฺโม	วัดชัยมงคล ต.เนินมะกอก อ.บางบุลนาก จ.พิจิตร
๑๓.	พระจำนงค์ เอชธมฺโม	วัดบางแพใต้ ต.บางแพ อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๑๔.	พระมหาบุญชู สุขุมาโล	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ จ.กรุงเทพฯ
๑๕.	พระเยื้อน กนฺตสีโล	วัดท่าขนุน ต.ท่าขนุน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี
๑๖.	พระอธิการบุญหลง ปสนฺนจิตฺโต เจ้าอาวาส	วัดวังมน ต.ท่าข้ามวังมน อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี
๑๗.	พระมหายงยุทธ ยุตฺตธมฺโม	วัดพรหมบุรี ต.พรหมบุรี อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
๑๘.	พระญณ กตปุญฺโญ	วัดธรรมารามพรมรังสิต ต.หนองแวง อ.นิคมคำสร้อย จ.มุกดาหาร
๑๙.	พระจอย ธมฺมกาโม	วัดหนองสรวง ต.หนองสรวง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา
๒๐.	พระสมมาศ จนฺทวโร	วัดลานคา ต.ดอนคูม อ.บางเลน จ.นครปฐม
๒๑.	พระสุพล ธมฺมทีโป	วัดทองพุ่มพวง ต.ปากเพรียว อ.เมือง จ.สระบุรี
๒๒.	พระโอน โอวทิโย	วัดอ่างทอง ต.บางยาง อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
๒๓.	พระเอนก ญาณฉนฺโท	วัดถ้ำทราย ต.นาสาร อ.บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี
๒๔.	พระจำเรียง สุขุมาโล	วัดศรีเมือง ต.ทุ่งเบญจา อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
๒๕.	พระขาม อาภสฺสโร	วัดน้อย ต.ยี่ล้น อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง
๒๖.	พระสุเทพ สทฺธมฺโม	วัดใหม่หนองแวง ต.บ้านเพชร อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ
๒๗.	พระชื้น ปภาโต	วัดรางกำหยาด ต.บางภาษี อ.บางเลน จ.นครปฐม
๒๘.	พระโสภณ โสภณธมฺโม	วัดราษฎรนิยมธรรม ต.สุรศักดิ์เขต ๑ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
๒๙.	พระสนั่น อนาลโย	วัดเขาสระหงษ์ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๓๐.	พระวัน สุทฺธจิตฺโต รองเจ้าอาวาส	วัดคอนมะปราง ต.ท่าประจะ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
๓๑.	พระสมพร ชยวุฑฺโฒ	วัดปากอ่าวบางคะบูน อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
๓๒.	พระเที่ยง ปภากโร	วัดบางแพรกใต้ ต.สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี
๓๓.	พระเทียน สนฺตจิตฺโต	วัดบ้านใหม่บุปผาราม ต.บ้านใหม่วัดแก้ว อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๓๔.	พระระตี กตปุญฺโญ	วัดโพธิ์ชัย ต.ภู่ทองเขต ๒ อ.เชียงยืน จ.มหาสารคาม
๓๕.	พระน้อย กุสโล	วัดน้ำเชี่ยว ต.น้ำเชี่ยว อ.แหลมงอบ จ.ตราด
๓๖.	พระสงัด ธมฺมโชโต	วัดเกาะศาลพระ ต.เกาะศาลพระ อ.วัดเพลง จ.ราชบุรี
๓๗.	พระชะออม เตชปญฺโญ	วัดพรหมบุรี ต.พรหมบุรี อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี

๓๘.	พระสมศักดิ์ ปญฺญาวฑฺฒโน	วัดราษฎร์สรัทธากะยาราม ต.หลักสาม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๓๙.	พระทวีศักดิ์ ชุตินฺธโร	วัดโพนงาม ต.หนองบ่อ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
๔๐.	พระเฉื่อน จนฺทโชโต	วัดสารทิศาวาส ต.กลัดหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
๔๑.	พระศรีวิชัย อาภากโร	วัดไผ่จรเข้ ต.ไทรงาม อ.บางเลน จ.นครปฐม
๔๒.	พระจำลอง ปชฺโชโต	วัดเขามันธรรมาราม ต.ทับกวาง อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
๔๓.	พระสุดใจ สุจิตฺโต	วัดอ่างทอง ต.บางยาง อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
๔๔.	พระบุญมี ยุตฺตธมฺโม	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๔๕.	พระบุญช่วย สุทฺธิญาโณ	วัดสารทิศาวาส ต.กลัดหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
๔๖.	พระยุทธนา ยุตฺตธมฺโม	วัดปทุมทองรัตนาราม ต.หนองสองห้อง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๔๗.	พระชัยทวี อภินนฺโท	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๔๘.	พระชลินทร์ ชาควิริโย	วัดมิ่งเมือง ต.ในเวียง อ.เมือง จ.น่าน
๔๙.	พระฉันท์ เขมการะ	วัดพรหมบุรี ต.พรหมบุรี อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
๕๐.	พระสวัสดิ์ เขมักโร	วัดหนองยาง ต.สุขฤทัย อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี
๕๑.	พระนวล ฤตฺตจิตฺโต	วัดบางแพรกใต้ ต.สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี
๕๒.	พระสุรินทร์ สุรินโท	สำนักสงฆ์พุทธเจดีย์ ต.หน้าเมือง อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี
๕๓.	พระทรงธรรม ฐานกโร	วัดชัยภูมิวนาราม ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๔.	พระน้อย ฤณวโร	วัดหนองบอน ต.มาบข่า อ.บ้านค่าย จ.ระยอง
๕๕.	พระธงชัย อิสิญาโณ	วัดน้ำสอม ต.ไชยมนตรี อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๕๖.	พระสมคิด จารุวณฺโณ	วัดหน้าค่าย ต.ปากคลอง อ.ประทิว จ.ชุมพร
๕๗.	พระอุบล สนฺตมโน	วัดไทยเดิมผดุงธรรม ต.ขนงพระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
๕๘.	พระกิติศักดิ์ กิตฺติสาโร	วัดเวฬวันธรรมาวาส ต.บางซื่อ เขตดุสิต กรุงเทพฯ
๕๙.	พระสมชาย สุธมฺโม	วัดบางแพใต้ ต.บางแพ อ.บางแพ จ.ราชบุรี
๖๐.	พระกฤษณะ อภิวฑฺฒโณ	วัดกัลยาณบรรพต ต.พุกร่าง อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี
๖๑.	พระธาตรี ทีปวํโส	วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร ต.ยกกระบัตร อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๖๒.	พระทวี ถาวโร	วัดวุฒิธรรมจอมทอง ต.เสือเฒ่า อ.เชียงยืน จ.มหาสารคาม
๖๓.	พระวิโรจน์ วรมํคโร	วัดปราสาทสิทธิ์ ต.ปราสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
๖๔.	พระกุศล จนฺทธมฺโม	วัดศรีเมือง ต.ทุ่งเบญจา อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
๖๕.	พระถ่าย ถาวโร	วัดใหม่ทองประเสริฐ ต.เนินมะปราง อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก
๖๖.	พระสุทธิพงษ์ วงฺสปาโร	วัดแหลมยาง ต.พิกุล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๖๗.	พระสมบูรณ์ สิริธมฺโม	วัดบ้านสำโรง ต.หนองแก้ว อ.เมือง จ.ศรีษะเกษ
๖๘.	พระศิริพงษ์ ภทฺทาทจาโร	วัดรางกำหยาด ต.บางภาษี อ.บางเลน จ.นครปฐม
๖๙.	พระประเสริฐ ฐานธมฺโม	วัดอุสภาราม ต.บางวัว อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
๗๐.	พระเกษม ปญฺญาเขโม	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๗๑.	พระมงคล สุมํคโล	วัดสะบ้าย้อย ต.สะบ้าย้อย อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา
๗๒.	พระชรินทร์ พลินฺโท	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๗๓.	พระปกรณ์ ปกรโณ	วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
๗๔.	พระพิวยุทธ สุทธิวํโส	วัดเจษฎาราม ต.บ้านบ่อ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๗๕.	พระอำนาจ อติวีโร	วัดพรหมบุรี ต.บางงา อ.ท่าวุ้ง จ.ลพบุรี
๗๖.	พระอัมพร อภิชาโต	วัดเขาพระ ต.หับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๗๗.	พระสมชาย วิสุทฺโธ	วัดเขาพระ ต.หับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๗๘.	พระเกรียงไกร ตนฺติปโล	วัดเขาพระ ต.หับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๗๙.	พระมายล ธีรพโล	วัดเขาพระ ต.หับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
๘๐.	พระกำ จิตสทฺโธ	วัดท่านาง ต.ล้อมแรด อ.เถิน จ.ลำปาง
๘๑.	พระอำนวย ปทีโป	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๘๒.	พระชัยชาญ วิชโย	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๘๓.	พระธนกร กิตฺติโก	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๘๔.	พระกฤษดา โสภโณ	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๘๕.	พระบังเอิญ โชติโก	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร

๘๖.	พระทะแกล้ว ถาวโร	วัดหนองไผ่ล้อม ต.หนองไผ่ล้อม อ.เมือง จ.กาญจนบุรี
๘๗.	พระน้อย อานนฺโท	วัดใหม่หนองแวง ต.บ้านเพชร อ.บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ
๘๘.	พระสมควร สุทฺธปญฺโญ	วัดใหม่หนองแวง ต.บ้านเพชร อ.บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ
๘๙.	พระประไพ ขนฺติธมฺโม	วัดใหม่หนองแวง ต.บ้านเพชร อ.บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ
๙๐.	พระอนันต์ คนฺธสีโล	วัดเพชรสุวรรณ ต.บางตะบูนนอก อ.บ้านแหลม เพชรบุรี
๙๑.	พระณัฐวุฒิ ณฐฐวุฒฺโธ	วัดปทุมทองรัตนาราม ต.หนองสองห้อง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๙๒.	พระจุ่น รตฺนโชโต	วัดศรีเมือง ต.ทุ่งเบญจา อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
๙๓.	พระเลอสรร ชุตินฺธโร	วัดธรรมสถิตวาราม ต.บางขันแตก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
๙๔.	พระยุทธนา โชติวณฺโณ	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร อ.ป้อมปราบ กรุงเทพฯ
๙๕.	พระปาน อิทฺธิโก	วัดดีกมหาชยาราม ต.มหาชัย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๙๖.	พระลิขิต นาควโร	วัดบ้านโพธิ์ ต.บ้านกุ่ม อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี
๙๗.	ส.ณ.วันชัย โชคทวีไพโล	วัดเนินสง่าสามัคคี อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด
๙๘.	ส.ณ.ประเสริฐ ชัยโย	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม อ.พระนคร กรุงเทพฯ
๙๙.	ส.ณ.บุญมา จัดจักร	วัดศรีษะเกษ อ.เมือง จ.หนองคาย
๑๐๐.	สามเณรจ้อย แท่งทอง	วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๑๐๑.	ส.ณ.ปทุมธานี สิงห์โป้ง	วัดแหลมยาง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
๑๐๒.	ส.ณ.นาคิน นาคคล้ำ	วัดคอนมะปราง อ.ชะอวด จ.นครศรีฯ
๑๐๓.	ส.ณ.แสง พันภัย	วัดป่าหนองยาว อ.เดชอุดม จ.อุบลฯ
๑๐๔.	ส.ณ.ชูชาติ อภิวาทณโณ	วัดนรางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี
๑๐๕.	ส.ณ.ไพจิตร อ่อนธนู	วัดปทุมทองรัตนาราม อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๐๖.	ส.ณ.ก๋าเครื่อง มหาจุทธ์	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร อ.ป้อมปราบ กรุงเทพฯ
๑๐๗.	ส.ณ.มงคล ฉลิวัฒนิ	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๐๘.	ส.ณ.สนธยา ยุทธ์แก้ว	วัดถ้ำเชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๑๐๙.	ส.ณ.สาคร พลทา	วัดศรีสุมังคล์ อ.กูเวียง จ.ขอนแก่น
๑๑๐.	ส.ณ.ทวีศักดิ์ เพ่งจันทร์	วัดคอนมะปราง อ.ชะอวด จ.นครศรีฯ
๑๑๑.	ส.ณ.ยวน แสนภักดี	วัดศรีเมือง อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
๑๑๒.	ส.ณ.สงวน สิงห์ทอง	วัดโนนสูงสุทธาวาส อ.วารินชำราบ จ.อุบลฯ
๑๑๓.	ส.ณ.บุญมี พิมพา	วัดโนนสูงสุทธาวาส อ.วารินชำราบ จ.อุบลฯ
๑๑๔.	ส.ณ.ขวัญยืน หุ่นภู	วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
๑๑๕.	ส.ณ.สุนทร สุพันธมาศ	วัดบ้านอาเลา ต.ค้อน้อย อ.วารินชำราบ จ.อุบลฯ
๑๑๖.	ส.ณ.สาคร จันทรทรง	วัดโพนงาม อ.หนองบ่อ อ.เมือง จ.อุบลฯ
๑๑๗.	ส.ณ.จรูญ สามไหม	วัดคอนมะปราง ต.ท่าประกะ อ.ชะอวด จ.นครศรีฯ
๑๑๘.	ส.ณ.ณัฐวุฒิ แสนโคตร	วัดละคาวัลย์ ต.หนองสูง อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร
๑๑๙.	ส.ณ.วิลัย สายพันธุ์	วัดโนนสูงสุทธาวาส ต.ค้อน้อย อ.วารินชำราบ จ.อุบลฯ
๑๒๐.	ส.ณ.มงคล จันทรรวม	วัดประสาทสิทธิ์ ต.ประสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินฯ จ.ราชบุรี
๑๒๑.	ส.ณ.เกรียงศักดิ์ นิคเลื่อม	วัดประสาทสิทธิ์ ต.ประสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินฯ จ.ราชบุรี
๑๒๒.	ส.ณ.สละ ช่วยตรี	วัดคอนมะปราง ต.ท่าประกะ อ.ชะอวด จ.นครศรีฯ
๑๒๓.	ส.ณ.ชาตรี เฮ็งเจริญ	วัดรางกำหยาด ต.บางกายี อ.บางเลน จ.นครปฐม
๑๒๔.	ส.ณ.สมชาย สังข์แก้ว	วัดคอนมะปราง ต.ท่าประกะ อ.ชะอวด จ.นครศรีฯ
๑๒๕.	ส.ณ.ธงชัย ทับทวี	วัดประสาทสิทธิ์ ต.ประสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินฯ จ.ราชบุรี
๑๒๖.	ส.ณ.วิเชียร ควงแก้ว	วัดประสาทสิทธิ์ ต.ประสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินฯ จ.ราชบุรี
๑๒๗.	ส.ณ.วิโรจน์ ศรีสังข์	วัดคอนมะปราง ต.ท่าประกะ อ.ชะอวด จ.นครศรีฯ
๑๒๘.	ส.ณ.วินัย หรูประสิทธิ์	วัดคอนมะปราง ต.ท่าประกะ อ.ชะอวด จ.นครศรีฯ
๑๒๙.	ส.ณ.สาคร เชาว์ดี	วัดศรีเมือง ต.ทุ่งเบญจา อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
๑๓๐.	ส.ณ.นพรัตน์ สุดบ้านเสือ	วัดประสาทสิทธิ์ ต.ประสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินฯ จ.ราชบุรี
๑๓๑.	ส.ณ.มานพ จันทร์ประทีป	วัดประสาทสิทธิ์ ต.ประสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินฯ จ.ราชบุรี
๑๓๒.	ส.ณ.สมควร นครังสุ	วัดชัยพฤกษมาลาราชวรวิหาร ต.คลิ่งชัน อ.คลิ่งชัน กรุงเทพฯ

รูปหล่อเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ ขนาดเท่าองค์จริง
ซึ่งศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ โดยมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร ได้ประกอบพิธีเททองขึ้น ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

พิธีเททองหล่อรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ ขนาดเท่าองค์จริงที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก ราชบุรี จัดให้มีขึ้นในวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์หญิงโสมสวลี พระวรชายาได้เสด็จไปเป็นประธานพิธีเททอง พร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และพระประยูรญาติ โดยมีพระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์ ท่านเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ประธานโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เป็นประธานพิธีฝ่ายสงฆ์ ร่วมกับพระเดชานุเถระองค์อื่น ๆ มีพระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร รองประธานโครงการฯ เป็นอาทิ

พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาได้เสด็จพร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และหม่อมเจ้า พันธ์สวลี และหม่อมราชวงศ์อดุลกิตต์ กิติยากร ไปทรงเป็นประธาน**พิธีบรรจุเส้นเกศาหลวงพ่อวัดปากน้ำ และมงคลวัตถุลงในรูปเหมือนหลวงพ่อ ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมีพระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี ท่านเจ้าอาวาส วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชนเป็นประธานฝ่ายสงฆ์

พิธีฉลองรูปเหมือนหลวงพ่อ ณ วัดสระเกศราชธรรมมหาหาร เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗ มีพระเณรอุบาสกอุบาสิการ่วมฉลองในพิธีนี้เป็นจำนวนมาก ถวายปฏิการะบูชาด้วยการบริจาคทาน ถือศีล และเจริญภาวนา

การอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย แด่พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก ราชบุรี เป็นกิจกรรมที่ จัดให้มีขึ้นเป็นประจำ

การเผยแพร่พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
ของ
คณะศิษยานุศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ
ภายใต้ความควบคุม
ของ
พระเดชพระคุณ หลวงพ่อ พระภาวนาโกศลเถร
(วีระ คณฺตฺตโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชนฯ
รองประธานโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

๑) ในประเทศ

๑.๑ **การอบรมพระกัมมัฏฐานเป็นประจำในส่วนกลางภายในกรุงเทพมหานคร**

(๑) **ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** (ตึกสังเวชนียมงคลเทพนิรมิตร)**ทุกวันพฤหัสบดี** เวลา ๑๔.๐๐ น. ตึกบวรเทพมุนี ทุกวัน เวลา ๑๖.๐๐ และ ค่ำ

(๒) **ที่วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร**(ศาลาการเปรียญ)**ทุกวันอาทิตย์** วันละ ๓ ภาค คือ

๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง-ที่คณะ 12

๑๐.๐๐ น. ทั่วไป เบื้องต้น

๑๓.๐๐ น. แบ่งกลุ่มผู้ปฏิบัติภาวนาเป็นกลุ่มเอ่ย มีวิทยากรควบคุมเป็นกลุ่ม

(๓) **ที่วัดน้อยนางหงษ์**

(๔) **ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกเที่ยง** (เริ่ม ๑๒.๑๕ น.) **วันอังคาร** และ **พฤหัสบดี**

๑.๒ **การอบรมพระกัมมัฏฐานเป็นประจำในต่างจังหวัด** โดยคณะพระวิปัสสนาจารย์ และ วิทยากรจากส่วนกลาง

(๑) **ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์เถรานุเถระ ที่มาสมัครเข้ารับการอบรมจากทั่วประเทศเป็นประจำ ปีละ ๒–๓ รุ่น รุ่นละประมาณ ๒๐๐–๔๐๐ รูป เริ่มตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ระยะเวลาการอบรม รุ่นละ ๒ อาทิตย์ เพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ และให้งดงามด้วยศีลาจารวัตร เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัททั่วไป และให้เป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัตินี้ในท้องที่ของท่านทั่วประเทศ และกำลังขยายต่อไปยังต่างประเทศด้วย

สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทั่วไปก็เข้าร่วมรับการอบรมด้วยได้ ผู้ที่เคยรับการอบรมแล้ว สมัครเข้ารับการอบรมรุ่นหลังต่อ ๆ ไปได้อีกเสมอ

พระสงฆ์ที่ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายแล้ว จะได้รับการต่อธรรมในขั้นมรรคผล และวิชชาธรรมกายชั้นสูงให้ และขอให้มาช่วยทำหน้าที่วิทยากรให้คำแนะนำและคุมพระกัมมัฏฐานแก่ผู้ปฏิบัติใหม่และที่ยังไม่ถึงธรรมกาย เป็นการฝึกทำวิชชาชั้นสูง ฝึกวิชาครู และเพิ่มพูนทักษะในการอบรมพระ–กัมมัฏฐาน ให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไปด้วย

ส่วนอุบาสกอุบาสิกาที่ถึงธรรมกาย ก็จะได้รับการต่อธรรมและวิชชาชั้นสูงด้วย และให้ช่วยคุมพระกัมมัฏฐานกลุ่มย่อย ๆ แก่บรรดาอุบาสกอุบาสิกาที่ยังไม่ถึงธรรมกาย เพื่อเป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิยิ่งขึ้น ได้ช่วยเป็นกำลังสำคัญในการช่วยแบ่งกลุ่มให้คำแนะนำและควบคุมพระกัมมัฏฐานทั้งที่สถาบันแห่งนี้ ที่วัดสระเกศฯ และที่อื่น ๆ ซึ่งต้องการวิทยากรช่วยเพิ่มมากขึ้น

(๒) **ที่วิทยาลัยการปกครอง ที่อำเภอธัญญะบุรี จังหวัดปทุมธานี**

เมื่อมีการฝึกอบรมข้าราชการหลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตร "เสมียนตราจังหวัด" หลักสูตร "นายอำเภอ" หลักสูตร "นักปกครองระดับสูง (นปส)" วิทยาลัยการปกครองได้ขอพระวิปัสสนาจารย์และวิทยากรจากมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายในโครงการทั้งสองไปร่วมให้คำแนะนำ

ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายด้วยทุกรุ่น เริ่มตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๗ และได้ไปช่วยอบรมพระกัมมัฏฐานแล้วรวม ๓ รุ่น

๑.๓ **การอบรมพระกัมมัฐฏานในต่างจังหวัด โดยพระสงฆ์เถรานุเถระ (ที่ผ่านการอบรมจากสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแล้ว)** ทั้งที่ตั้งเป็นสำนักอบรมเป็นประจำและเริ่มต้นใหม่

(๑) **วัดเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี** – ประจำ

โดย **พระอาจารย์มหาอำนวย ปญฺญาวุฒโฑ** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี และเจ้าอาวาส และเป็นผู้อำนวยการโครงการอบรมพระกัมมัฏฐานของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

(๒) **วัดป่าวิเวกเจริญธรรมกาย อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด** – ประจำ

โดย **พระครูสีลาภิวัฒน์** เจ้าคณะอำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด เปิดการอบรมเป็นรุ่น ๆ มาหลายปีแล้ว วัดป่าแห่งนี้ชาวอำเภอปทุมรัตต์ ได้ยกให้เป็นสำนักสาขาของวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

(๓) **วัดแหลมยาง ตำบลพิกุล อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์** – ประจำ

โดย เจ้าอธิการ**สุนทร สุนฺทโร** เจ้าอาวาส

(๔) **วัดเจษฎาราม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร** – ประจำ

โดย พระเดชพระคุณ **พระสาครธรรมคณี** เจ้าคณะจังหวัดและเจ้าอาวาส พระสงฆ์จากวัดนี้ได้ไปอบรมพระกัมมัฏฐาน ที่สถาบันฯ แต่พระคุณเจ้าท่านเองถึงธรรมกายและไปต่อวิชชาจากหลวงพ่อภาวนาโดยตรง

(๕) **วัดสวนป่าลำใย ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน** – ประจำ

โดย **พระไชยพร สุวโจ** เจ้าอาวาส วัดนี้เป็นสาขาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และเปิดสำนักก่อนมีการอบรมพระกัมมัฏฐานที่สถาบันฯ โดยพระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนีฯ

(๖) **วัดธรรมจริยาภิรมย์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร** – ประจำ

โดย **พระปลัดจำนง สุวโจ เลขานุการ** เจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว(พระครูสุนทรธรรมวาที)

(๗) **วัดชัยมงคล อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์** – ประจำในเทศกาลเข้าพรรษาและวันธรรมสวนะ

โดย **พระครูอุดมปัญญาภรณ์** เจ้าคณะอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ เจ้า–

อาวาส

(๘) **วัดบ่อแก้วนาราม ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมือง จังหวัดเชียงใหม่** – ประจำ
โดย **พระครูศิริมงคลวัฒน์** เจ้าคณะตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมือง – เจ้าอาวาส

(๙) **วัดโพธิ์งาม ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม**
โดย **พระครูวัตตโกศล** เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที ร่วมกับ**พระอาจารย์สังเวียน อธิวตฺโต** วิปัสสนาจารย์วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ พระวิบูลย์ วิปุลฺลธมฺโม วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ประจำสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

(๑๐) **วัดดอนมะปราง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช** – ประจำ
โดย **พระวัน สุทฺธจิตฺโต**

(๑๑) **วัดโพธิ์งาม ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย**
โดย **พระมหาบุญเพ็ง ปญฺญาวุโธ** เจ้าอาวาส ซึ่งสนับสนุนและอุปถัมภ์โดยพระเดชพระคุณ **พระสุนทรธรรมธาดา** รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย เลขาธิการวิทยาลัยสงฆ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๑๒) **วัดคำผักแพว ตำบลเต่างอย อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร**
โดย **พระครูวรกิจประยุต เจ้าคณะตำบลเต่างอย** เจ้าอาวาส และ**พระครูวิจิตรสกลการ เจ้าคณะอำเภอเมือง** วัดพระธาตุเชิงชุม จังหวัดสกลนคร

(๑๓) **วัดปากกอง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่** – ประจำ
โดย พระครูสิริธรรมโฆษิต เจ้าคณะอำเภอสะเมิง เจ้าอาวาสวัดปากกอง จังหวัดเชียงใหม่

(๑๔) **วัดหลักสองราษฎร์บำรุง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร** – ประจำ
โดย พระครูพิพัฒน์วุฒิสาคร เจ้าคณะตำบลหลักสอง อำเภอบ้านแพ้ว เจ้า–อาวาส

(๑๕) **วัดบางแพใต้ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี**
โดย พระครูโสภณธรรมภาณี เจ้าคณะอำเภอบางแพ เจ้าอาวาส

(๑๖) **วัดท่านาง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง** – ประจำ
โดย พระเดชพระคุณ พระจินดารัตนาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดลำปาง เจ้า–อาวาส

(๑๗) **วัดละลมติม อำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี**

โดย พระอาจารย์ปราณี อกิญฺจโน เจ้าอาวาส

(๑๘) **วัดอินทาราม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก**
โดย พระครู เจ้าอาวาส

๒) ในต่างประเทศ

๑.๑ ในสหรัฐอเมริกา

(๑) **วัดไทยในมลรัฐฟิลาเดลเฟีย** – ประจำ
โดย พระครูสมณธรรมสมาทาน ผู้ช่วยเจ้าอาวาสและรองอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ พระมหาไพโรจน์ ภทฺภทโก

๑.๒ ในทวีปยุโรป

(๑) **วัดพุทธาราม เวลวิจ เนเธอร์แลนด์** – ประจำ
โดย พระอาจารย์บุญเลิศ วลฺลฺโภ พระวิปัสสนาจารย์วัดสระเกศราชวรมหา–วิหาร และประจำสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายฯ
วัดนี้ พระมหาณรงค์ ภทฺทญาโณ จากวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เป็นเจ้าอาวาส พระอาจารย์บุญเลิศจะจำพรรษา เผยแพร่ธรรมอยู่ที่วัดนี้ ๑ ปี แล้วจะต่อไปประจำที่ **วัดไทย ในประเทศ สวิเดน** และ**ในประเทศ เยอรมัน** แห่งละ ๑ พรรษา อีกต่อไป

๑.๓ ในประเทศญี่ปุ่น

กำลังอยู่ระหว่างการติดต่อซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างวัดไทยในญี่ปุ่น ซึ่งอาจจะได้รับการยกวัดญี่ปุ่นให้เป็นวัดไทย มีมูลนิธิ "มิตรภาพไทย–ญี่ปุ่น" เป็นองค์กร นิติบุคคล โดยมี พระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระธรรมธีรราชมหามุนี เป็นประธาน ทำหน้าที่จัดหาทุนและสถานที่ที่จะสร้างหรือมีวัดไทยในญี่ปุ่น

กิจกรรมของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า
ในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
และ โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

๑. **การอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนวิชชาธรรมกาย** ภายใต้ความควบคุมของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาส และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำฯ

ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๑๔.๐๐ น. **ที่ตึกสังเวชนียมงคลเทพนิรมิตร วัดปากน้ำภาษีเจริญ**

ทุกวันอาทิตย์ รอบที่ ๑ เวลา ๐๙.๓๐ น. และรอบที่ ๒ เวลา ๑๓.๐๐ น. **ในพระอุโบสถ วัดสระเกศฯ** (วัดภูเขาทอง) กรุงเทพฯ

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น. **ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

๒. **รายการธรรมทางวิทยุและโทรทัศน์**

๒.๑ **รายการธรรมปฏิบัติ ทางโทรทัศน์สีช่อง ๙** ทุกวันอาทิตย์ที่ ๑ และ ๓ ของเดือน เวลา ๐๘.๐๐ น. และช่อง ๘ ลำปาง ทุกวันพฤหัสฯ เวลา ๑๖.๐๐ น. (รายการนี้มีออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๗ สุราษฎร์ธานี, ช่อง ๑๐ หาดใหญ่ และช่อง ๔ ขอนแก่นด้วย)

๒.๒ **รายการธรรมสู่สันติ ทางสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๙๒** ทุกวันอังคาร, พฤหัสบดี และเสาร์, อาทิตย์ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ทางสถานีวิทยุ ททท. ภาค เอ.เอ็ม ทุกวันอาทิตย์เวลา ๐๘.๓๐ น. (มีออกอากาศทางสถานีวิทยุต่าง ๆ ในต่างจังหวัดทั่วประเทศประมาณ ๓๐ สถานี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย)
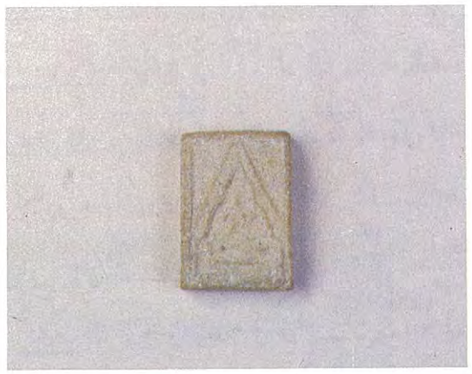
๒.๓ **รายการธรรมก่อนนอน ทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** ของกรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืนวันอาทิตย์ ก่อนปิดรายการวิทยุ